

2016

ÅRSRAPPORT

SAMMEN SKAPER VI VERDIER

SpareBank
NORDVEST

INNHold

03	FRA ADMINISTRERENDE DIREKTØR
04	HOVEDTALL
05	BANKEN OG VIRKSOMHETEN
09	STYRETS ÅRSBERETNING
18	RESULTATREGNSKAP
19	BALANSE
20	ENDRING I EGENKAPITAL
22	KONTANTSTRØMOPPSTILLING
23	NOTER TIL REGNSKAPET
76	REVISORS BERETNING
81	TILLITSVALGTE

Et godt år i en brytningstid

SpareBank 1 Nordvest leverte i 2016 det beste resultatet i bankens historie. Dette til tross for at bankens markedsområde på Nordvestlandet har opplevd betydelig lavere aktivitet innen oljerelaterte næringer, noe som også har preget regionens øvrige næringsliv og aktivitetsnivå. Imidlertid synes ringvirkningene av en svekket oljenæring å være begrenset. Selv om hverdagen fremdeles er krevende i flere bransjer, viste siste halvdel av 2016 flere tegn til stabilisering og positive utviklingstrekk. Den samme tendensen er gjeldende inn i 2017 som blir et spennende år i en region som har lang erfaring med store sykliske svingninger i markedet. SpareBank 1 Nordvest har lav direkteeksponering mot de mest utsatte bransjene. Begrensede ringvirkninger og godt bankhåndverk medførte at tapsavsetningene endte på et lavere nivå enn det banken vurderte ved inngangen til året.

Selv om banken har god soliditet og er godt innenfor de skjerpede kravene til ren kjernekapital, må banken fortsatt prestere på et høyt resultatnivå for å kunne være solid nok til å bidra til vekst og utvikling i sitt markedsområde. Bankens egenkapitalavkastning er god og resultatet legger et godt grunnlag for utviklingen av banken.

Utfordringsbildet for norske banker har blitt mer sammensatt. Fra tidligere å konkurrere med likesinnede tradisjonelle banker, utfordres nå bankenes verdikjede av nye aktører som ønsker å ta sin del av de lønnsomme forretningsområdene som bankene tidligere har vært alene om. For at banken skal vokse videre og komme styrket ut av denne brytningstiden, søker banken å minimere gapet

mellom organisasjonskultur og det kraftige endringstempoet som preger samfunnet.

I 2016 har banken målbevisst investert i utviklingsprosjekt som underbygger en sterkere og mer endringsorientert organisasjonskultur som skal bidra til fremtidig lønnsom vekst og utvikling. Dette arbeidet sammen med sterk fokus på lønnsom aktivitet, vil fortsette med ytterligere intensitet i 2017. En viktig medspiller i dette arbeidet er SpareBank 1 Alliansen, som hele tiden er i front både når det gjelder utviklingen av ny teknologi og relevant kompetanse.

I en tid med stor konkurranse blir vinneren den som skaper de beste kundeopplevelsene. Fra å være en tradisjonell bank som blir digitalisert, handler det nå mer om å bli en digital bank understøttet av tradisjonelle virkemidler og aktiviteter. Kontorkanalen med gode rådgivere vil fortsatt være kjernen i banken, men skal vi lykkes må vi satse ytterligere på den lokale og virksomhetsnære utviklingen der den digitale brukeropplevelsen blir prioritert mer enn tidligere. Digitale assistenter eller roboter er gått fra å være noe vi snakker om, til å bli noe som vil bli avgjørende for utviklingen fremover. Ved å la digitale assistenter utføre de enkle og repeterende oppgavene, vil tid bli frigjort til mer kunderettet arbeid for våre dyktige kunderådgivere. Dette vil bidra til redusert behandlingstid og bedre kvalitet som skaper enda bedre kundeopplevelser. Her må banken legge gode planer hvor samspillet mellom mennesker og teknologi står i sentrum.

SpareBank 1 Nordvest er godt kapitalisert og har en sterk finansiell plattform etter det gode resultatet i 2016. Ved inngangen til 2017 er banken med dette godt rustet til å etterleve bankens verdier som er dyktig, nær og aktiv – bankens DNA. Banken skal bidra til fortsatt vekst i en region som er i en brytningstid preget av stor og krevende omstilling.

«Sammen skaper vi verdier» er bankens visjon. Årsrapporten for 2016 er preget av bankens sentrale og viktige posisjon gjennom utdelingen av Verdiskaperprisen. Prisen som i 2016 ble delt ut for 10. gang, bidrar til å hedre lokale verdiskapere som har markert seg mer enn andre. I 2016 ble 10-årets verdiskapere på Nordmøre tildelt prisen. Operaen i Kristiansund som kulturlokomotivet fremfor noen og Vestbase AS som et lokomotiv innen regional næringsutvikling. I tillegg fikk Lars Løseth fra Surnadal tildelt den første «Knutzons Ærespris» for sin suksessrike virksomhet gjennom 50 år.

SpareBank 1 Nordvest skal fortsatt gjennom lokal tilknytning, korte beslutningsveier og brukervennlige teknologiske løsninger bidra til å gjøre livet i regionen enda litt bedre.

Odd Einar Folland
administrerende direktør

Hovedtall konsern

Resultatsammendrag (tall i 1000 kr)	2016		2015		2014		2013		2012	
		%		%		%		%		%
Netto renteinntekter	215 382	1,71	178 455	1,47	187 582	1,64	168 515	1,58	159 729	1,54
Netto provisjons- og andre inntekter	140 579	1,12	136 504	1,12	136 674	1,19	124 071	1,16	84 157	0,81
Netto avkastning på finansielle invest.	67 779	0,54	25 606	0,21	56 097	0,49	43 561	0,41	26 200	0,25
Sum inntekter	423 739	3,36	340 565	2,80	380 352	3,32	336 147	3,14	270 086	2,61
Sum driftskostnader	215 052	1,71	215 267	1,77	204 693	1,79	206 931	1,94	182 218	1,76
Driftsresultat før tap	208 687	1,66	125 298	1,03	175 659	1,53	129 216	1,21	87 868	0,85
Tap på utlån og garantier	13 193	0,10	14 316	0,12	15 002	0,13	20 174	0,19	18 206	0,18
Resultat før skatt	195 494	1,55	110 982	0,91	160 657	1,40	109 042	1,02	69 662	0,67
Skattekostnad	37 604	0,30	25 737	0,21	28 854	0,25	17 707	0,17	13 996	0,14
Resultat etter skatt	157 890	1,25	85 245	0,70	131 804	1,15	91 335	0,85	55 666	0,54

Nøkkeltall	2016	2015	2014	2013	2012
Lønnsomhet					
Egenkapitalavkastning	10,5 %	6,7 %	11,6 %	9,4 %	7,0 %
Kostnadsprosent	50,8 %	63,2 %	53,8 %	61,6 %	67,5 %
Balansetall					
Brutto utlån til kunder	10 363 653	9 534 520	8 936 476	8 436 301	8 084 566
Brutto utlån til kunder inkl SpareBank 1 Boligkreditt og Næringskreditt	14 505 456	13 380 798	12 437 311	12 031 248	11 344 065
Innskudd fra kunder	7 450 259	6 906 744	6 452 079	5 837 761	5 694 397
Innskuddsdekning	71,9 %	72,4 %	72,2 %	69,2 %	70,4 %
Innskuddsvekst siste 12 mnd	7,9 %	7,0 %	10,5 %	2,5 %	5,6 %
Utlånsvekst inkl SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt siste 12 mnd	8,3 %	7,5 %	3,1 %	6,9 %	7,2 %

BANKEN OG VIRKSOMHETEN

SpareBank 1 Nordvests historie

SpareBank 1 Nordvest er en direkte videreføring av Sparebanken Nordvest, som igjen er en direkte fortsettelse av Nordmøre Sparebank.

Nordmøre Sparebank ble dannet ved sammenslutning 30.09.1973 av Kristiansunds Sparebank som begynte sin virksomhet 05.04.1835, Kristiansunds Spareskillingsbank som begynte sin virksomhet 01.07.1861, Øre Sparebank opprettet 30.12.1910 og Smølen Sparebank opprettet 07.03.1903. Følgende sparebanker er tidligere tilsluttet Kristiansunds Sparebank: Tustna Sparebank, som ble opprettet 24.11.1912, fra 01.04.1964, Frei Sparebank, som ble opprettet 15.03.1913, fra 01.06.1964, Bremsnes Sparebank, som ble opprettet 28.12.1908, fra 01.12.1971 og Kvernes Sparebank, som ble opprettet 24.12.1894, fra 01.12.1971. Følgende sparebanker er senere tilsluttet Nordmøre Sparebank: Straumsnes Sparebank, opprettet 25.05.1920, fusjonsavtale av 06.05.1983, Valsøfjord Sparebank, opprettet 18.06.1895, fusjonsavtale av 08.09.1983 og Halså Sparebank, opprettet 06.03.1909, fusjonsavtale av 11.07.1991.

Markedsområde

SpareBank 1 Nordvest har sitt primære markedsområde i Møre og Romsdal. Banken har sin største markedsandel på Nordmøre. Banken har et godt utbygd kontornett med totalt 10 kontorer i kommunene Smøla, Aure, Halså, Kristiansund, Averøy, Tingvoll, Eide, Gjemnes, Molde og Ålesund. SpareBank 1 Nordvest er totalleverandør av produkter og tjenester innen finansiering, leasing, sparing og plassering, forsikring, betalingsformidling og regnskapstjenester.

Datterselskaper

Banken har tre heleide datterselskaper:

Knudtzonlunden AS, selskapets formål er drift og utleie av bankens eiendom Knudtzonlunden på Frei som består av møte- og konferanselokaler.

Misund Hytteutvikling AS. Selskapet har skiftet navn fra Nordmørsnett AS, men det har ikke vært vesentlig aktivitet i selskapet i 2016.

Nordmøre Eiendom AS eier en kombinert forretnings- og boligeiendom i Kristiansund. Det er inngått avtale om salg av næringsdelen av bygget, boligdelen forventes solgt i 2017.

Banken er majoritetsseier i:

Tollbodenbygningen AS (91 %) som eier en eiendom i gamlebyen på Innlandet i Kristiansund. Selskapet arbeider med å utvikle denne.

Bedriftspartner AS (70 %) som driver med regnskapstjenester og økonomisk rådgivning. Selskapet er en del av samarbeidet SpareBank 1 Regnskapshuset. Etter at Bedriftspartner overtok Kroknes Økonomi AS i 2014, fortsatte veksten i 2015 ved overtakelse av 100 % av aksjene i regnskapskontorene Hoel Regnskap AS og Regnskapstjenester AS. I 2016 ble Aktiv Regnskap Aure AS overtatt og innlemmet i satsingen.

Bankstruktur

Det er stor konkurranse mellom bankene i fylket. Det er tre SpareBank 1-banker, seks Eika-banker samt Sparebanken Møre i fylket. Alle de landsdekkende forretningsbankene er representert, fortrinnsvis i de største byene. I Norge er det i dag 105 sparebanker og 29 sparebankstiftelser; de sistnevnte er betydelige eiere i sparebanker som har utstedt egenkapitalbevis eller aksjer. Gjennom EU/EØS samt nasjonal lovgivning skjerpes de regulatoriske kravene til finansinstitusjonene. Dette medfører økte krav til kompetanse – og økte kostnader – spesielt for små banker. For å oppnå stordriftsfordeler, forventes det at konsentrasjonsprosessen i næringen fortsetter. Denne type sammenslåing skjer i dag gjennom etablering av sparebankstiftelser som sikrer at den opparbeidede egenkapitalen i den enkelte bank forblir under lokal kontroll, også etter en fusjon.

Strategisk samarbeid

SpareBank 1 Nordvest har siden 1999 vært medlem i SpareBank 1-alliansen. SpareBank 1-alliansen ble grunnlagt i 1996 og kunne dermed markere sitt 20-års jubileum i 2016. Alliansen er et bank- og produktsamarbeid der SpareBank 1-bankene i Norge samarbeider gjennom det felleseide holdingselskapet SpareBank 1 Gruppen AS. Et overordnet mål for SpareBank 1-alliansen er å sikre den enkelte banks selvstendighet og regionale forankring gjennom sterk konkurranseevne, lønnsomhet og soliditet. Samtidig representerer SpareBank 1-alliansen et konkurransemessig fullverdig bankalternativ på nasjonalt nivå.

SpareBank 1-alliansen er samlet sett den nest største tilbyderer av finansielle produkter og tjenester i det norske markedet. Alliansen har etablert en nasjonal markedsprofil og utviklet en felles strategi for merkevarebygging og kommunikasjon. Den markedsstrategiske plattformen danner også basis for felles produkt- og konseptutvikling. Markedsinnsatsen er i hovedsak rettet mot personmarkedet, små og mellomstore bedrifter samt forbund tilknyttet LO. Både bankene og produktområdene hevder seg godt i konkurransebildet, og resultatutviklingen er god. SpareBank 1-alliansen består pr. 31.12.16 av 16 selvstendige banker og SpareBank 1 Gruppen konsern, samt SpareBank 1 Banksamarbeidet.

SpareBank 1 Gruppen AS er morselskapet i konsernet som består av: SpareBank 1 Skadeforsikring AS (100 %), SpareBank 1 Forsikring AS (100 %), ODIN Forvaltning AS (100 %), SpareBank 1 Medlemskort AS (51 %), SpareBank 1 Gruppen Finans AS (100 %) og Conecto AS (100 %).

Felles hovedfunksjoner innen SpareBank 1-alliansen er todelte:

1. Drive og utvikle finanskonsernet med produksjon og leveranse av konkurransedyktige produkter og tjenester for distribusjon gjennom alliansebankene,

øvrige banker som har distribusjonsavtale med selskap i SpareBank 1 Gruppen, og LO. Dette arbeidet er organisert i selskapet SpareBank 1 Gruppen AS, som eies av: SpareBank 1 SR-Bank ASA (19,5 %), SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 %), SpareBank 1 SMN (19,5 %), Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 %), Sparebanken Hedmark (11,0 %), Landsorganisasjonen/ fagforbund tilknyttet LO (9,6 %), som ikke er en del av Alliansen, og SpareBank 1 Oslo Akershus (1,4 %).

2. Drive og utvikle alliansesamarbeidet med felles forvaltning, utvikling og gjennomføring av aktiviteter som gir stordrifts- og kompetansefordeler. Dette arbeidet er organisert i selskapet SpareBank 1 Banksamarbeidet DA. Selskapet ivaretar finansiering av og eierskap til applikasjoner, konsepter, kontrakter og merkevare på vegne av deltakerne i alliansesamarbeidet. Selskapet SpareBank 1 Banksamarbeidet DA eies av: SpareBank 1 SR-Bank ASA (17,74 %), SpareBank 1 SMN (17,74 %), SpareBank 1 Nord-Norge (17,74 %), Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA (17,74 %), Sparebanken Hedmark (11,30 %), SpareBank 1 Gruppen AS (10,00 %) og SpareBank 1 Oslo Akershus (7,74 %).

SpareBank 1 Banksamarbeidet DA har følgende datterselskaper: EiendomsMegler 1 Norge AS (100 %), SpareBank 1 Kundesenter AS (100 %), SpareBank 1 Verdipapirservice AS (100 %), SpareBank 1 ID AS (100 %) og SpareBank 1 Asept (100 %).

Bankene i SpareBank 1-alliansen distribuerer SpareBank 1 Gruppens produkter og samarbeider på sentrale områder som merkevare, arbeidsprosesser, kompetansebygging, IT-drift, systemutvikling og innkjøp. Alliansen har inngått strategiske samarbeidsavtaler med LO og LOs fagforbund, og leverer finansielle produkter og tjenester til LOs medlemmer gjennom fordelsprogrammet LO favor.

Produktselskapene etablert under SpareBank 1 Gruppen AS og alliansebankene har utviklet en felles teknologi-plattform. Erfaringsutveksling og overføring av kompetanse innenfor Alliansen, basert på beste praksis, er et viktig element for å utvikle Alliansen videre.

SpareBank 1-bankene har et felles kundesenter i Stavanger. Dette kundesenteret betjener de respektive bankers kunder i de tidsrom den enkelte banks eget kundesenter er stengt. Dermed har kundene tilgang til et kundesenter fra klokken 07-24, 365 dager i året.

I SpareBank 1-alliansen inngår også EiendomsMegler 1. De enkelte kontorene eies direkte av de enkelte SpareBank 1-bankene. SpareBank 1 Nordvest er medeier i EiendomsMegler 1 Midt-Norge AS som har virksomhet i Trøndelag-fylkene og Møre og Romsdal. SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS har konsesjoner som kredittforetak og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i henholdsvis boliglåns- og næringseiendomsporteføljer kjøpt av eierbankene. Selskapene eies av banker i SpareBank 1-alliansen og bidrar til å sikre eierbankene stabil og langsiktig finansiering til konkurransedyktige priser. SpareBank 1 Nordvest hadde pr. 31.12 avlastet et utlånsvolum på 3,823 milliarder kroner til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Vi har avlastet lån på til sammen 293 millioner kroner til SpareBank 1 Næringskreditt AS.

SpareBank 1 Nordvest er også medeier i SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS som tilbyr finansiering av bil og andre varige forbruksvarer gjennom lån/ leasing.

Flere banker i SpareBank 1-alliansen, herunder vår bank, eier regnskapskontorer. Mange av disse benytter kjedenavnet SpareBank 1 Regnskapshuset for denne virksomheten.

SAMFUNNSANSVAR

Samfunnsengasjement

Banken har også i 2016 vært en viktig bidragsyter til lokalsamfunnet gjennom sin gave- og sponsorvirksomhet – i alt 9,1 millioner kroner er benyttet til å støtte lag og organisasjoner i deres samfunnsnyttige arbeid.

Noen av våre viktige samarbeidspartnere: Operaen i Kristiansund, Kristiansund Ballklubb, Tahitifestivalen, Nordic Light, Kristiansund Kirke Kunst og Kultur festival, Kristiansund Håndballklubb, IL Norodd Svømmegruppe, NMK Molde avd. Malmedalen Motorsenter, Rollon, Studentforeningen NTNU Ålesund, Batnfjorden IL, Aure IL, Aure Arena, Gurisenteret, Smøla Janitsjar, Fossekonserten, Averøykameratene, Kårvåg/Havørn, Valsøyfjord IL, Eide og omegn FK, Skonnert Ideal, Nordvesthall1 og en lang rekke andre lag og organisasjoner innen idrett og kultur – spredt ut over hele fylket.

Dessuten bidrar vi også til styrking av kommunikasjon og kompetanse i fylket. Eksempler: Knudtzon Bølgen Innovasjon AS, KOM Trainee og KOM Kultur, høgskolene i Molde og Ålesund samt Høgskolesenteret i Kristiansund med flere.

Banken kjøpte i 2010 konsul Nicolay H. Knudtzon (III)'s tidligere landsted Birkelunden på Frei, og etter en omfattende restaurering ble anlegget to år senere tatt i bruk under navnet Knudtzonlunden. Anlegget har nasjonal verneverdi som monument over klippfiskadelenes storhetstid. Stedet driftes av bankens datterselskap Knudtzonlunden AS og tilbys til møter og kulturaktiviteter.

Organisasjon og arbeidsmiljø

SpareBank 1 Nordvest har høyt motiverte medarbeidere som strekker seg etter visjonen «Sammen skaper vi verdier». Vårt verdigrunnlag dyktig, nær og aktiv, forplikter! Det forplikter oss i møtet med kundene. Det forplikter konsernet som arbeidsgiver, det forplikter medarbeiderne i arbeidsforholdet.

SpareBank 1 Nordvest er en attraktiv arbeidsplass hvor medarbeidere og ledere trives godt og gjerne vil fortsette å jobbe. Pr. 31.12.2016 var det 111,5 faste årsverk i banken. Dette er nedgang på 6,5 antall faste årsverk i forhold til 31.12.2015.

Det er en målsetning at vi skal være en åpen organisasjon med fokus på medvirkning og involvering fra medarbeidere. Vi har fokus på å ivareta de gode sosiale relasjonene på arbeidsplassen, og derigjennom opprettholde det gode arbeidsmiljøet. Samtaler med tillitsvalgte foregår jevnlig, både i det daglige og i de partssammensatte utvalg. Bankens samarbeids- og arbeidsmiljøutvalg har avholdt fem møter i løpet av 2016.

Det ble gjennomført organisasjonsundersøkelse i 2016.

Utvikling av ledere og medarbeidere

Banknæringen gjennomgår en veldig utvikling. Samfunnsutviklingen fører med seg stadig endrede krav til kompetanse, stadig høyere krav til kvalitet og variasjon i de produktene som tilbys, samt stadig sterkere konkurranse. Det er en brytningstid i forhold til teknologi og digitalisering, og kundens forventninger til våre produkt og tjenester er i endring. De endringer og den utvikling vi står overfor, stiller krav til våre medarbeidere og vår organisasjonskultur. Vår evne til å utvikle og endre vår kompetanse i takt med kundens krav og forventninger er avgjørende.

I SpareBank 1 Nordvest vektlegges grundig opplæring og kompetanseutvikling for alle medarbeidere. Målet for vår kompetanseutvikling er å sikre solide leveranser, effektiv drift og styrke vårt verdigrunnlag som dyktig, nær og aktiv. Banken har utviklet gode opplæringsarenaer for våre medarbeidere. For å gjøre opplæringstiltakene effektive og tilgjengelige, var det også i 2016 utstrakt bruk av elektronisk opplæring.

En viktig forutsetning for å bygge sterke kunderelasjoner og langvarige kundeforhold, er å gi god rådgivning som kunden er fornøyd med. Alle våre rådgivere er autoriserte finansielle rådgivere. Nyansatte rådgivere har påstartet autorisasjon, og vil bli autorisert i løpet av sitt første år. Våre rådgivere gjennomfører hvert år en faglig oppdatering som sikrer at de har oppdatert kunnskap. Denne har alle gjennomført i 2016. Ved utgangen av 2016 er 31 av bankens rådgivere godkjente skadeforsikringsrådgivere.

Alle ansatte har i 2016 gjennomgått bankens etiske retningslinjer og regelverk for antihvitvasking. Utvikling av etisk bevissthet skjer også gjennom elektroniske holdningskampanjer og ved å løse etiske dilemma. Alle ledere har deltatt på ledersamlinger for å få ytterligere styrket kunnskap innenfor avtaleverk, sykefraværsoppfølging, kommunikasjon og medarbeideroppfølging.

For å sikre solide leveranser og effektiv drift er det videreført et LEAN-prosjekt i banken som innebærer LEAN-sertifisering av en stor andel medarbeidere og ledere.

Det gjennomføres en årlig medarbeidersamtale der det kommuniseres tydelige forventninger til den enkelte om leveranse og resultat. Samtalen benyttes også til å avdekke medarbeiders vurdering av arbeidsmiljø og behov for kompetanseutvikling.

Rekruttering og mobilitet

Det er god respons når banken søker nye medarbeidere utenfor konsernet. Det ble ansatt 5 nye medarbeidere i SpareBank 1 Nordvest i 2016, tre kvinner og to menn. Banken arbeider kontinuerlig med utvikling og forbedring av rekrutteringsprosessen for å sikre at medarbeidere med

riktige kunnskaper, ferdigheter og holdninger blir rekruttert, og for å styrke bankens attraktivitet i arbeidsmarkedet.

To medarbeidere sluttet i banken i løpet av 2016. Dette inkluderer ikke medarbeidere som har gått av med pensjon. Bankens holdning er at en balansert utskiftning av medarbeidere gir nødvendig tilførsel av ny kompetanse og erfaring. Ti medarbeidere gikk i løpet av 2016 av med pensjon.

Det legges til rette for jobbskifte på tvers av forretningsområder for å skape sirkulasjon av kompetanse og erfaring i organisasjonen, samt karriereutvikling for våre medarbeidere. Fem medarbeidere gikk til nye stillinger internt i 2016. Den overordnede målsettingen for de interne rekrutteringsprosessene er å få rett person på rett sted og å kunne tilby interessante utviklingsmuligheter for våre ansatte.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Det jobbes systematisk med Helse-, Miljø og Sikkerhetsarbeid i SpareBank 1 Nordvest. Vi er en IA-bedrift, og det arbeides forebyggende for å øke friskhetsgraden. I tillegg arbeides det for å stimulere til gradert sykemelding og fokus på restarbeidsevne og tilretteleggingsmuligheter i sykemeldingsperioden. Friskhetsgraden er stabilt høy på 96,9 % i 2016. Dette er en forbedring av friskhetsgraden som i 2015 var på 96,8 %, og 96,6 % i 2014. Der det oppstår langtidsfravær, jobbes det aktivt med oppfølging og tilrettelegging.

Banken skal være en attraktiv og inkluderende arbeidsplass for medarbeidere i alle aldersgrupper og livsfaser. Det gjennomføres årlige seniorsamtaler for medarbeidere i aldersgruppa 60+.

SpareBank 1 Nordvest ønsker å bidra til en bærekraftig utvikling, både i lokalmiljøet og nasjonalt. Det er vår oppfatning at bankdriften i begrenset grad påvirker det ytre miljø. Vår virksomhet påvirker det ytre miljø i hovedsak gjennom kontordrift og reisevirksomhet, på linje med andre finansinstitusjoner. Miljøpåvirkningen fra kontordriften består blant annet i strømforbruk, innkjøp og forbruk av kontormateriell og avfall. Reisevirksomheten inkluderer blant annet ansattes flyreiser og bilkjøring.

Alle kontorer benytter Skype/ videokonferansetjenester. I tillegg har alle ansatte tilgang til mobile videoenheter. Avfall kildesorteres.

Godtgjørelse

SpareBank 1 Nordvest har en godtgjørelsesordning som samsvarer med vårt overordnede mål om å være en solid, lønnsom og selvstendig bank. Godtgjørelsesordningen er felles for alle ansatte i hele foretaket, og sammensetningen av faste og variable elementer er balansert. Den faste delen av vår ordning omfatter fastlønn, pensjonsordninger og forsikringsordninger.

I tillegg har vi en målstyrt overskuddsdeling som en variabel del av vår godtgjørelsesordning. Overskuddsdelingen vedtas årlig og vil ikke utgjøre mer enn halvannen månedslønn pr. år, som er forskriftens innslagsnivå. Utformingen av den målstyrte overskuddsdelingen utformes på en slik måte at ikke enkeltpersoner eller organisasjonen tar uakseptabel risiko for å maksimere den variable godtgjørelsen. Overskuddsdelingen kan utbetales i kontanter og egenkapitalbevis.

Banken tilbyr medarbeidere en innskuddsbasert pensjonsordning. Bankens ytelsesbaserte ordning ble 31.10.2016 avviklet og alle ansatte er nå over på innskuddsbasert pensjonsordning. Bankens pensjonsordninger oppfyller kravene etter Lov om obligatorisk tjenestepensjonsordning. Bankens ordning med Gavepensjon ble i 2011 vedtatt avviklet, og det ble vedtatt en lukket overgangsordning for medarbeidere født til og med 1957.

Likestilling og diskriminering

SpareBank 1 Nordvest er opptatt av å gi kvinner og menn samme muligheter for faglig utvikling, lønn og karriere. Vi har fleksible ordninger som tilrettelegger for å kombinere karriere og familieliv.

Fordelingen mellom kvinner og menn er 50,9 % kvinner og 49,1 % menn. Konsernledelsen består av syv personer, herav to kvinner. Seks kvinner og en mann hadde redusert arbeidstid.

Kvalitet, mangfold og likebehandling i utvelgelsesprosesser skal sikres gjennom konsernets retningslinjer for rekruttering. Diskriminering tolereres ikke i rekrutteringsprosessene i banken.

Sikkerhet/ Bekjempelse av kriminalitet

Arbeidet mot korrupsjon, hvitvasking og terrorfinansiering følges opp gjennom interne retningslinjer og etterlevelse av Hvitvaskingslovgivningen med tilhørende forskrifter.

Det har de siste årene vært høyt fokus på opplæring i og oppfølging av interne anti hvitvaskingsrutiner og regelverk.

SpareBank 1 Nordvest følger felles retningslinjer for svindelforebyggende tiltak utarbeidet i SpareBank 1-alliansen. Det arbeides kontinuerlig i Alliansen med sikkerhet for at våre tjenester på nett og mobil skal være sikre, og for at kundene skal kunne bruke disse på en sikker måte.

SpareBank 1-alliansen har en felles avtale om levering av sikkerhetstjenester fra Securitas AS. Videre er det inngått en avtale om levering av verdihåndteringstjenester fra Nokas. Dette sikrer et høyt sikkerhetsnivå i den enkelte alliansebank.

Styrets beretning

STYRETS BERETNING 2016

Virksomhetsområde og marked

Konsernet SpareBank 1 Nordvest består av morbanken og de tre heleide datterselskapene Midsund Hytteutvikling AS, Knudtzonlunden AS og Nordmøre Eiendom AS. Disse hadde begrenset virksomhet i 2016. I tillegg eier banken 91 % av Tollbodenbygningen AS og 70 % av Bedriftspartner AS.

Tallene i beretningen er knyttet til konsernet dersom ikke annet er opplyst.

Økonomiske hovedtrekk i 2016

- Forretningskapitalen er 17.077 millioner kroner
- Forvaltningskapitalen er 12.961 millioner kroner
- Utlånsvekst inkl. avlastning til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt AS 8,3 %
- Innskuddsvekst 7,9 %
- Konsernresultat før skatt er 195,5 millioner kroner
- Egenkapitalavkastning 10,5 %
- Ren kjernekapital 15,2 %

Bankens virksomhet i 2016

SpareBank 1 Nordvest har sitt markedsmessige tyngdepunkt på ytre Nordmøre, men gjennom målrettet arbeid har banken blitt en betydelig aktør innen bank og forsikring i hele fylket. Vi samarbeider med de øvrige SpareBank 1-bankene i fylket bl.a. gjennom EieningsMegler 1 Midt-Norge AS og SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS. I tillegg bør fremheves samarbeidet med LO og dets medlemmer, som er av stor betydning for banken.

Bankens visjon er "Sammen skaper vi verdier". Forretningsideen speiler også noen av våre ambisjoner: "SpareBank 1 Nordvest skal gjennom profesjonell rådgivning levere finansielle produkter og tjenester i alle kanaler tilpasset kundens behov". Bankens tilbyr et godt utbygd distribusjonsnett. Vårt kundesenter har åpent fra 07:00-24.00, hver dag, året rundt. Våre spesialister er tilgjengelig når viktige avgjørelser skal tas, enten det gjelder finansiering, betalingsformidling, plassering eller forsikring. Kontanthåndteringen er automatisert.

Kundene velger i økende grad selvbetjente løsninger og besøket i de tradisjonelle bankkontorene går ned samtidig som henvendelsene til bankens øvrige betjeningskanaler øker.

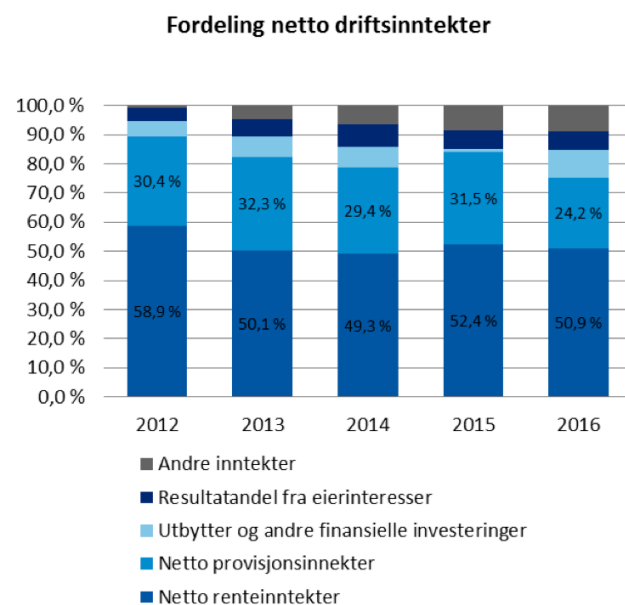
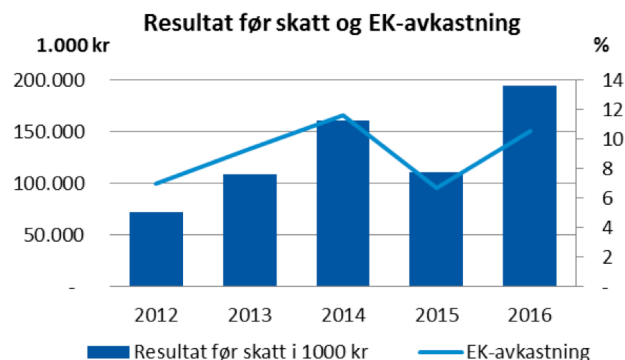
Resultatutvikling, inntekter og kostnader

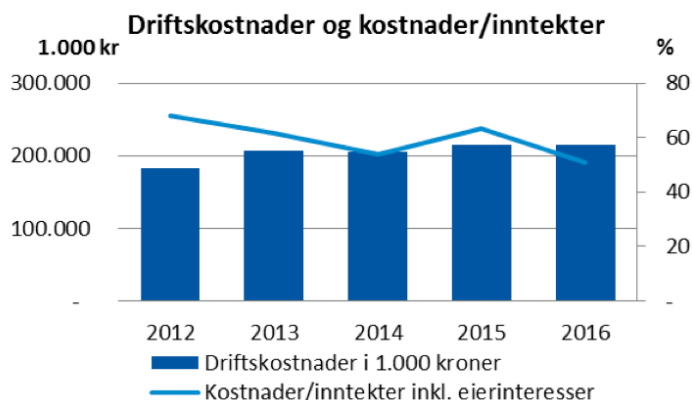
Resultatet av ordinær drift (før skatt) viser et overskudd for konsernet på 195,5 millioner kroner, mot 111,0 millioner kroner året før.

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter (rentenettoen) utgjorde 215,4 millioner kroner, en økning på 36,9 millioner kroner fra 2015. Rentenettoen i 2016 ble 1,71 %, en økning på 24 rentepunkter fra 2015.

Netto provisjons- og andre driftsinntekter utgjorde 140,6 millioner kroner i 2016, mot 136,5 millioner året før.

Netto resultat fra finansielle eiendeler er bokført med 67,8 millioner kroner, mot 25,6 millioner kroner i 2015.

Driftskostnadene i 2016 er 215,1 millioner kroner, som er noe lavere enn totale driftskostnader i 2015. For morbanken er det realisert en kostnadsreduksjon på ca kr 8 millioner, som innebærer 3,5 % lavere driftskostnader for året som helhet.

Det er bokført tap og tapsnedskrivninger med netto 13,2 millioner kroner mot 14,3 millioner kroner i 2015. I 2015 ble de gruppevis nedskrivningene økt med kr 7,5 millioner i tråd med henstilling fra Finanstilsynet i brev til bankene i desember 2015 om mulige konsekvenser av oljeprisfallet. Denne praksis er videreført i 2016. Pr. 31.12.2016 utgjør bankens nedskrivninger på utlån:

Nedskrivninger på individuelle utlån	16,3 millioner kroner
Nedskrivninger på grupper av utlån	37,4 millioner kroner
Totalt	53,8 millioner kroner

Styret anser nedskrivningene for å være tilstrekkelige sett i forhold til tapsrisikoen.

Det er i 2016 ikke aktivert kostnader vedrørende forskning og utvikling.

Morbank og konsernregnskapstall

Forskjellen mellom resultat- og balansetall for morbank og konsern skyldes hovedsakelig bankens deltagelse som aksjonær i selskaper i SpareBank 1-alliansen (Samarbeidende Sparebanker AS m.fl.).

Disse eierpostene er vurdert å inngå i såkalt felleskontrollert virksomhet og blir i konsernregnskapet regnskapsført etter egenkapitalmetoden. Dette innebærer at regnskapsført verdi på aksjepostene bestemmes av utvikling i egenkapital i de underliggende selskap og at banken hvert år regnskapsfører sin prosentvise andel av resultat etter skatt som inntekter av eierinteresser.

Eierinteressen i Samarbeidende Sparebanker AS gjenspeiler de økonomiske resultatene i SpareBank 1 Gruppen AS og øvrige allianseselskaper, og her har banken regnskapsført et positivt resultat på 27,4 millioner kroner i 2016 mot 21,6 millioner kroner i 2015.

Datterselskapet Bedriftspartner AS med døtre er fullt konsolidert for hele regnskapsåret.

Disponering av årets overskudd

Konsernet har et overskudd før skatt på 195,5 millioner kroner. For morbanken er overskuddet 182,3 millioner kroner. Etter samlet skattekostnad på 36,1 millioner kroner fremkommer et overskudd for morbanken på 146,7 millioner kroner i 2016. Morbankens overskudd er anvendt som følger:

Overført til gavefond	4.500.000 kroner
Overført utjevningfond	16.551.346 kroner
Overført til sparebankens fond	125.671.807 kroner
Totalt	146.723.153 kroner

Balanseutvikling

Konsernets forvaltningskapital var ved årsskiftet 12.961 millioner kroner. Årets økning er på 708 millioner kroner eller 5,7 %. Forretningskapitalen (forvaltningskapitalen med tillegg av lån formidlet til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS) er 17.077 millioner kroner.

Utlån til kunder på egen balanse økte gjennom året med 830 millioner kroner til totalt 10.310 millioner kroner. I tillegg har banken en låneportefølje på 3.823 millioner kroner som forvaltes av SpareBank 1 Boligkreditt AS og 293 millioner kroner som forvaltes av SpareBank 1 Næringskreditt AS. Banken har arbeidet målrettet for å imøtekomme kredittetterspørselen i markedsområdet, og kredittgivningingen har i hovedsak skjedd etter samme retningslinjer som i 2015.

Innskudd fra kunder økte med 543 millioner kroner eller 7,9 % til totalt 7.450 millioner kroner. Banken har tilført regionen betydelige midler via løpende markedsfinansiering. Ved årsskiftet beløp dette seg til 3.470 millioner kroner i senior obligasjonsfinansiering samt 310 millioner i ansvarlige lån og fondsobligasjoner. I tillegg har banken 135 millioner kroner i fondsobligasjoner klassifisert som egenkapital.

Konsernets beholdning av verdipapirer utgjorde ved årsskiftet 1.774 millioner kroner, mot 1.993 millioner kroner i 2015. Av dette var aksjeporteføljen 592 millioner kroner, hvorav 423 millioner kroner føres til virkelig verdi. Hele obligasjonsporteføljen på 1.180 millioner kroner føres til virkelig verdi.

Bankens estimerte pensjonsforpliktelser er redusert i 2016. Banket lukket den tidligere ytelsesordningen i 2009, og i 2016 ble denne ble avviklet til fordel for innskuddsordning for denne gruppen ansatte. Årets endring er hovedsakelig ført over utvidet resultat.

Marked

Banken oppnådde en samlet vekst innenfor person- og bedriftsmarkedet på 8,3 % i 2016, inkludert overførte lån til bolig- og næringskreditselskapene. I forbindelse med etablering av eget kundesenter på bedriftsmarkedet ble ansvaret for en definert kundeportefølje innen landbrukssegmentet overført til personmarkedet. Innskuddsveksten i banken ble 7,9 % i 2016.

Personmarked

Til tross for sterk konkurranse om utlånskundene i vårt markedsområde lyktes vi også i 2016 godt med rekruttering av nye kunder. Kundeavgang til andre banker er fortsatt liten sammenlignet med tilveksten.

Gjennomsnittlig produktrente på utlån var ved utgangen av året 2,9 %. I januar 2016 var produktrenten 3,0 %. Nedgangen i 2016 var 0,1 % mot 0,9 % i 2015. Gjennomsnittlig rente på innskudd var 0,9 % ved utgangen av året. Dette er en reduksjon på 0,2 % gjennom året.

Personmarkedsområdet har oppnådd gode resultater i 2016, og har forsterket sin markedsposisjon i Møre og Romsdal.

Bedriftsmarked

Usikkerheten i Oljeservice og Supply har også vært stor gjennom 2016 med bakgrunn i lavere oljepris og et lavere investeringsnivå. Olje- og gassektoren er fortsatt inne i en omstillingsfase, og dette vil trolig gi en svak økonomisk vekst på kort og mellomlang sikt innfor denne næringen.

Øvrige næringer er også berørt av de indirekte effektene, men mekanisk industri har i en viss grad fått et positivt oppsving gjennom stor investeringsvilje innen havbruk. Sjømateksporten har hatt nok et godt år i 2016, hvor flere arter innen både oppdrett og villfangst har satt omsetningsrekorder. På tross av at kronen har styrket seg noe gjennom 2016, er den fortsatt historisk svak mot bl.a. Euro. I et eksportfylke som Møre og Romsdal har dette gitt positive bidrag til inntjeningen i flere bransjer, og da spesielt innen sjømateksport.

Banken har god diversifisering i bedriftsmarkedsporføljen. Banken er en viktig støttespiller i utviklingen av lokalt næringsliv, og virksomheten er rettet mot små og mellomstore bedrifter. Kompetente rådgivere innen fagfeltene finans, cash management, plassering, pensjon og forsikring – kombinert med bransje- og lokalkunnskap – er vår styrke. Våre beslutningstakere sitter lokalt og dette gir en effektiv saksbehandlingsprosess.

Datterselskaper, bankstruktur og strategisk samarbeid

Informasjon om datterselskaper, bankstruktur og strategisk samarbeid er beskrevet i eget temakapittel i årsrapporten, «Banken og virksomheten».

Regnskapsprinsipper

Konsernet SpareBank 1 Nordvest avlegger sitt regnskap etter regelverket i internasjonale regnskapsstandarder, IFRS, tilsvarende også for morbanken. Dette innebærer at finansielle instrumenter hovedsakelig regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet og at bankens utlån og innskudd regnskapsføres til amortisert kost ved bruk av effektiv rente. For øvrig regnskapsføres de enkelte regnskapsposter i henhold til de enkelte regnskapsstandarder.

Soliditet – kapitaldekning

Kapitaldekningsregelverket bygger på 3 pilarer:

- Pilar 1: Minstekrav til ansvarlig kapital.
- Pilar 2: Krav til vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging.
- Pilar 3: Offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravforskriften.

SpareBank 1 Nordvest beregner kreditt- og markedsrisikoen etter standardmetoden, og den operasjonelle risikoen etter basismetoden.

Kravene til soliditet fremgår av tabellen under:

Fra og med:	01.07.2015	31.12.2016	31.12.17
Ren kjernekapital	4,5 %	4,5 %	4,5 %
Bevaringsbuffer	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Systemrisikobuffer	3,0 %	3,0 %	3,0 %
Motsyklisk buffer*	1,0 %	1,5 %	2,0 %
Delsum ren kjernekapital (CET 1)	11,0 %	11,5 %	12,0 %
Pilar II tillegg dekkes ren kjernekapital		2,4 %	2,4 %
Krav til ren kjernekapital inkl. pilar II tillegg		13,9 %	14,4 %
Fondsobligasjoner klassifisert som egenkapital	1,5 %	1,5 %	1,5 %
Delsum kjernekapital (Tier 1) inkl. pilar II	12,5 %	15,4 %	15,9 %
Tilleggskapital	2,0 %	2,0 %	2,0 %
Kapitaldekning (Tier 2) inkl. pilar II	14,5 %	17,4 %	17,9 %

*Kan økes med 12 måneders varsel av Finansdepartementet til inntil 2,5 % i perioder med sterk kredittvekst. Dersom Finansdepartementet reduserer krav til motsyklisk buffer skal dette gjennomføres med umiddelbar virkning. Motsyklisk buffer økte fra 1,0 % til 1,5 % med virkning fra 01.07.2016.

Pilar II tillegg

I tråd med Finanstilsynets rundskriv 12/16 skal banker til enhver tid ha ren kjernekapital som dekker Pilar II-tillegget. Kravet gjøres gjeldende fra 01.01.2016 og er individuelt for den enkelte bank. Pilar II-tillegget er estimert for det enkelte år ut i fra beregningsgrunnlaget og den enkelte banks kapitalbehov. SpareBank 1 Nordvest har et pilar II tillegg på 2,4 % fastsatt i enkeltvedtak av Finanstilsynet. Banken oppfylder regulative krav til ren kjernekapitaldekning inklusiv Pilar II tillegg pr 31.12.2016.

Mål for banken:	2015	2016	2017
Ren kjernekapital	13,5 %	14,5 %	15,0 %
Kjernekapital	14,5 %	15,5 %	16,5 %
Kapitaldekning	16,0 %	17,5 %	18,5 %

Overgangsbestemmelsene i beregningsforskriftens § 20 er hensyntatt ved beregning av ren kjernekapital. I 2016 beregnes fradrag knyttet til eierandeler i finansforetak med 60 % i ren kjernekapitaldekning. Øvrige fradrag knyttet til disse eierandelene fordeles med halvparten av fradraget i kjernekapitalen og halvparten i tilleggskapitalen. Fradragene i ren kjernekapital øker til 80 % i 2017. Fra 2018 er CRD IV regelverket fullt ut implementert og fradragene føres i sin helhet mot ren kjernekapital.

Soliditet	2016		2015	
	Mor	Konsern	Mor	Konsern
Netto ansvarlig kapital	1.486 mill.	1.512 mill.	1.252 mill.	1.317 mill.
Ren kjernekapital i %	14,92 %	15,17 %	14,75 %	15,52 %
Kjernekapital i %	16,47 %	16,66 %	15,46 %	16,15 %
Kapitaldekning i %	18,77 %	18,86 %	16,38 %	16,96 %

Banken soliditet vurderes som tilfredsstillende.

Risikostyring

Kjernevirksomheten til SpareBank 1 Nordvest er å oppnå verdiskapning gjennom å ta planlagt og akseptabel risiko. Styret har gjennom sin strategiplan vedtatt rammebetingelser for risikoen knyttet til bankens drift. Risiko- og kapitalstyring i SpareBank 1 Nordvest støtter opp under bankens strategiske utvikling og måloppnåelse for å bidra til å sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Banken skal drives med en moderat risikoprofil innenfor bankens forretningsområder. Med dette menes at en enkelthendelse ikke skal kunne true bankens finansielle stabilitet.

Kredittrisiko

Kredittrisiko styres gjennom bankens kredittstrategi, kredittpolitiske retningslinjer og bevilgningsreglement. Kredittstrategien fastsettes minimum årlig av styret. Bankens kredittstrategi fokuserer på risikosensitive måltall og rammer.

Disse er satt sammen slik at de på en mest mulig hensiktsmessig og effektiv måte styrer bankens risikoprofil på kredittområdet. Dette gjøres gjennom begrensninger knyttet til eksponering og risikoprofil på porteføljenivå, bransjer og enkeltkunder. Kredittstrategien for personmarkedsavdelingen fastsetter en lav risikoprofil i porteføljen. For bedriftsmarkedsporteføljen fastsetter kredittstrategien en moderat risikoprofil.

Mislighold utgjorde ved årsskiftet 87 millioner kroner en nedgang på 21 mill. sammenlignet med 2015. I 2016 utgjør tap og tapsnedskrivninger netto 13 millioner kroner. For 2017 er det prognostisert at tap

og nedskrivninger øker noe som følge av konjunktur. I 2018 implementeres nytt regelverk gjennom IFRS 9. Banken har vurdert og gjennomgått mulige effekter av IFRS 9 og forventer at dette vil medføre en moderat økning i avsetning for tap.

Bedriftsmarkedsporteføljen vurderes og ha tilfredsstillende og stabil kvalitet sammenlignet med 2015. Misligholdet i porteføljen er lavt. Bedriftsmarkedsporteføljen vurderes å ha en moderat risikoprofil.

Kvaliteten i personmarkedsporteføljen er god og preges av godt sikrede engasjement i fast eiendom og lav risikoprofil. Dette tilsier et begrenset tapspotensiale så lenge disse verdiene ikke forringes vesentlig.

Banken har i inneværende periode hatt en god kvalitetsutvikling i både person- og bedriftsmarkedsporteføljen. Bakgrunnen for dette er godt fokus på risikohåndtering. Det har vært noe økning i arbeidsledigheten i fylket. Regionen har fortsatt tilfredsstillende aktivitet særlig gjennom at næringer som fiskeri og havbruk har demmet opp for noe lavere aktivitet i oljeservicenæringen.

Det er knyttet usikkerhet til hvordan evt. svekkelser i makroøkonomiske nøkkeltall vil kunne påvirke kredittrisikoen fremover.

Markedsrisiko

Markedsrisikoen styres gjennom strategi for markedsrisiko som gjennomgås minimum årlig av bankens styre. Styret setter i strategien rammer for bankens investeringer i aksjer, obligasjoner, samt rente- og valutaposisjonene.

Deler av bankens markedsrisiko er knyttet til investeringer i obligasjoner med i alt 1,2 mrd. Investeringene inngår i bankens likviditetsportefølje. I kvantifiseringen av risikoen knyttet til verdifall i denne porteføljen skiller banken mellom markedsrisikoen og misligholdsrisikoen knyttet til motparten. Misligholdsrisikoen kvantifiseres som kredittrisiko.

Risikoaktivitetene knyttet til handel i valuta, renter og verdipapirer skjer innenfor de til enhver tid vedtatte rammer og fullmakter for slik eksponering.

SpareBank 1 Nordvest har svært lavt volum og minimal risiko i fremmed valuta. Virksomhetens inntekter skapes i størst mulig grad i form av kundemarginer. Dette for å bidra til et stabilt inntjeningsbilde. Konsernets risikoeksponering innenfor markedsrisikoområdet vurderes som lav.

Operasjonell risiko

Prosessen for styring av operasjonell risiko i SpareBank 1 Nordvest skal i størst mulig grad sikre at ingen enkelthendelser forårsaket av operasjonelle risiko skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad. Strategi for operasjonell risiko gjennomgås minimum årlig. Banken har system for registrering og oppfølging av forbedringstiltak knyttet til uønskede hendelser. Banken har høyt fokus på kvalitet og kontinuerlig forbedring. Dette skal bidra til at banken er en konkurransedyktig organisasjon med evne til løpende forbedringer av innovasjons- og prestasjonsevnen. Bankens beregning av risikostjustert kapital for operasjonell risiko tar utgangspunkt i basismetoden. Det er ikke registrert hendelser som har medført vesentlige økonomiske tap for banken. Den operasjonelle risiko vurderes å være lav til moderat.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen styres gjennom strategi for likviditetsrisiko med tilhørende beredskapsplaner. I tillegg er det etablert en egen innskuddsstrategi. Strategiene revideres og behandles minimum årlig av bankens styre. Bankens risikoprofil på dette skal være lav. Bankens utlån finansieres hovedsakelig av kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld. Banken har egne modeller for å overvåke likviditeten, prognostisere utviklingen og kapitalbehov 12 måneder frem i tid. Bankens likviditetsindikator 1 og 2 har gjennom 2016 vært over referanseindikatorene fra Finanstilsynet på henholdsvis 105 % og 110 %. Bankens innskuddsdekning utgjør 72 % av brutto utlån. Inkluderes avlastning til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt, utgjør den 52 %. Av innskuddsporteføljen er ca. 74 % dekket av innskuddsgarantiordningen til Bankenes sikringsfond. Finansiering gjennom seniorobligasjonsmarkedet var på 3,47 mrd., i tillegg finansierer banken seg gjennom SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt. Ved årsskiftet var boliglån for 3,8 milliarder kroner overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og lån på 293 millioner kroner overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Banken har høyt fokus på å ha god refinansieringsevne, og målstyrer likviditet og funding opp imot minimumskrav til likviditetsindikator 1. På denne måten finansieres mer illikvide eiendeler langsiktig. LCR (Liquidity Coverage Ratio) har vært på et stabilt nivå over 100 % gjennom året. Pr 31.12. var LCR 169 %. Banken har mål om at klargjorte lån til SpareBank 1 Boligkreditt til enhver tid skal dekke et gitt minimumsnivå i forhold til et boligprisfall. Banken har gjennom 2016 hatt god tilgang på likviditet, og likviditetsrisiko vurderes å være lav.

Eierrisiko

Eierrisiko er risikoen for at SpareBank 1 Nordvest blir påført negative resultater fra strategiske eierposter og/ eller må tilføre egenkapital til disse selskapene. Banken har eierandeler i følgende strategiske selskaper i SpareBank 1-familien som det beregnes eierrisiko for: SpareBank 1 Gruppen AS (gjennom eierskap i Samarbeidende Sparebanker AS), Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS (BN Bank ASA), SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS, Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA, EiendomsMegler 1 Midt-Norge AS, SpareBank 1 Finans, Midt-Norge AS, SpareBank 1 Markets AS, SpareBank 1 Kredittkort AS og SpareBank 1 Mobilbetaling AS. I tillegg beregnes det eierrisiko for regnskapshuset Bedriftspartner AS. Eierrisikoen vurderes å være moderat.

PSD2

PSD2 direktivet antas innført i Norge i løpet av 2018. Tilpasning til direktivet forventes å «sette standarden» for «open banking» i Europa. Ved å tilføre standardisert tilgang til kundedata og bankenes infrastruktur vil PSD2 senke inngangsbarrierene for tredjeparter, eksempelvis andre banker og finansteknologiselskaper. Det er rimelig å forvente at dette vil stimulere utviklingen av nye forretningsmodeller og hvordan bankene tilbyr sine tjenester. På denne måten vil PSD2 kunne oppfattes både som en katalysator for «disruption» og for strategisk fornyelse. SpareBank1 Nordvest må ta stilling til dette (trussel/mulighet) og eventuelt vurdere tilpasninger i forretningsmodellen.

Eierstyring og selskapsledelse

Styret i Sparebank 1 Nordvest vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse. Prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse avlegges i samsvar med regnskapslovens § 3-3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse (NUES).

Eierstyring og selskapsledelse omfatter de mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre kundenes og andre gruppers interesse. Virksomhetsstyringen skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir nådd og realisert. Bankens prinsipper og praksis vedrørende foretaksstyringer foreligger i et eget dokument "Eierstyring og selskapsledelse" som er offentliggjort på bankens hjemmeside www.snv.no, og det henvises til dette. Dokumentet ble styrebehandlet i desember 2016, og det fremgår her at banken tilpasser seg de 15 punktene i den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse så langt det passer.

SpareBank 1 Nordvest sine prinsipper og policy skal sikre at virksomhetsstyringen er i tråd med allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt lov og forskrift. Videre skal virksomhetsstyringen sikre et godt samspill mellom de ulike interessenter som långivere, kunder, egenkapitalbeveiere, ansatte, styringsorganer, ledelse og samfunnet for øvrig. Det er styrets oppfatning at SpareBank 1 Nordvest sin virksomhetsstyring er tilfredsstillende og i overensstemmelse med prinsipper og policy.

Det er i 2016 gjennomført 13 styremøter. Oppfølging av driften, strategi, risiko- og kapitalstyring og overvåking av markeder og rammebetingelser har vært styrets fokusområder. Styret har utarbeidet en årsplan for sitt arbeid, og legger vekt på å sikre tilstrekkelig kunnskap og kompetanse blant styrets medlemmer. Egevaluering av arbeidsform, kompetanse, prioriteringer og samarbeid mellom styre og ledelse gjennomføres årlig. Styret utgjør bankens risiko- og revisjonsutvalg, som behandler bankens risikorapportering og bankens regnskaper før godkjenning i styret, og skal se til at SpareBank 1 Nordvest har en uavhengig og effektiv ekstern og intern revisjon samt regnskaps- og risikorapportering i samsvar med lover og forskrifter. Det er også etablert et godtgjørelsesutvalg bestående av bankens styre. Godtgjørelsesutvalget behandler og vedtar prinsipper og policy for bankens godtgjørelsesordninger. Bankens økonomiavdeling har ansvar for fagområdene finansiell rapportering, intern økonomistyring, skatt/avgift og internkontroll over finansiell rapportering. Herunder følger ansvar for kvartalsvis finansiell rapportering i samsvar med gjeldende lovgivning, regnskapsstandarder og fastsatte regnskapsprinsipper for konsernet. Konsernledelsen foretar månedlige gjennomganger av driftsrapportering mot prognoser med orientering til styret.

Revisjon

Konsernets eksterne revisor er PwC. KPMG AS er intern revisor i banken. Internrevisjonen rapporterer til bankens styre.

Samfunnsansvar

Informasjon om konsernets arbeid for å ivareta sitt samfunnsansvar er beskrevet i eget temakapittel i årsrapporten, «Samfunnsansvar». Her finnes også opplysninger om arbeidsmiljø, likestilling og tiltak i forhold til ytre miljø.

Ledelsen

Bankens konsernledelse består av administrerende direktør Odd Einar Folland, juridisk direktør Olav Rugset, banksjef for bedriftsmarkedet Rune Solli, finansdirektør Steinar Sogn, HR-leder Kathrine Gjestad, banksjef for personmarkedet Leif Joar Almvik og regionbanksjef Sunnmøre Turid Humlen.

Fortsatt drift

Styret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet er avgitt under denne forutsetning.

Det er styrets oppfatning at årsregnskap og noter gir et rettviseende bilde av utviklingen og resultatet av bankens virksomhet.

Etter regnskapsårets utløp er det ikke inntrådt forhold som er av betydning for vurderingen av regnskapet.

Utsiktene for 2017

SpareBank 1 Nordvest har i 2016 hatt tilfredsstillende utvikling med styrket markedsposisjon og et sterkt resultat.

I likhet med hva som er tilfellet for norsk økonomi synes de økonomiske utsiktene for Møre og Romsdal å ha stabilisert seg gjennom høsten 2016. Næringslivet opplever så langt i 2017 økt aktivitet, noe som er tuftet på en fortsatt svak krone, lave renter, en ekspansiv finanspolitikk og oppgang i oljeprisen. Dette har også redusert usikkerhet for oljerelaterte bedrifter, men situasjonen for denne næringen vil likevel fortsatt være utfordrende i 2017. Arbeidsledigheten i fylket antas derfor å kunne stige svakt i tiden fremover fra et nivå på ca. 3,1% gjennom høsten ifølge tall fra NAV. Dette er noe høyere enn landet i sin helhet på 2,8%.

God risikoseleksjon og en begrenset eksponering mot olje- og offshore-relaterte næringer bidro til at bankens samlede tap for 2016 var moderate. Det ventes også moderate tap i 2017.

Kredittveksten i Norge har vært svakt avtakende gjennom 2016 mens veksten i totale innskudd har vært svakt positiv. Konkurransen i markedet både innen utlån og innskudd er fortsatt høy, og utlånsmarginene er derfor under press, men banken er konkurransedyktig og registrerer fortsatt god utlåns- og innskuddsvekst. Utlånsveksten innen privatmarkedet vil nok bli vesentlig lavere i 2017 enn i 2016, men banken forventer økt etterspørsel innen næringslivsmarkedet. Styret er opptatt av at fokus hele tiden skal være rettet mot å generere vekst på gode engasjementer med et akseptabelt risikonivå.

Bankens resultat for 2016 gir grunnlag for et fortsatt høyt ambisjonsnivå for vekst, utvikling og styrking av vår rolle som sentral finansiell aktør i fylket. Bankens distribusjonsstrategi bekrefter en økt satsing på digitalisering i kombinasjon med et kompetent rådgiverapparat lokalisert i 10 kommuner i markedsområdet. Arbeidet med effektivisering av ulike arbeids- og kundeprosesser gjennom bruk av LEAN-verktøy har gitt gode resultater. Dette arbeidet fortsetter og forsterkes i 2017 og vil gi ytterligere positive utslag på bankens kostnadsstruktur.

SpareBank 1 Nordvest vil fortsatt etterleve bankens strategi om å være en «kundedrevet og lokal digitalbank». Banken vil derfor være sterkt tilstede både innenfor den tradisjonelle kontorkanalen og ta en enda sterkere posisjon i de digitale kanalene gjennom en bred kanalstrategi for distribusjon av produkter og tjenester. Kontorene på Averøy og Smøla vil fremstå i mer moderne form i løpet av 1. kvartal 2017.

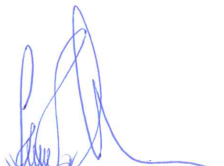
Styret fastholder bankens selvstendighetslinje. Deltakelse i SpareBank 1-alliansen bidrar til å sikre bankens uavhengige stilling. Banken vil bidra aktivt til at SpareBank 1 skal være en sterk merkevare i Møre og Romsdal.

SpareBank 1 Nordvest ønsker å være en aktiv utviklingsaktør i regionen både rettet mot næringslivet og samfunnet for øvrig. Bankens gode omdømme er fortsatt et viktig suksesskriterium og vil gjennom alle de ulike aktivitetene banken deltar i sørge for å opprettholde og styrke det tillitsforholdet banken i dag har til kunder, eiere, myndigheter og omverdenen forøvrig.

Med bakgrunn i de rådende rammebetingelser, er styret fornøyd med de resultater som er oppnådd, og takker bankens kunder for god oppslutning om banken i året som er gått.

Styret vil også takke bankens ansatte og tillitsvalgte for god innsats til beste for banken i 2016.

Kristiansund N., 14.02.2017
I styret for SpareBank 1 Nordvest

Lars G. Backer
Styreleder

Nanna Eriksen Røe
Nestleder

Gerd Marit Langøy

Runar Wiik

Gunnar Arne Ervik

Vegard Nekstad

Randi Gaarden Lisberg

Odd Einar Folland
Administrerende direktør

Erklæring fra styret og adm. direktør i SpareBank 1 Nordvest

Styret og daglig leder har i dag behandlet og godkjent årsberetning og årsregnskap for SpareBank 1 Nordvest, konsern og morbank, pr 31. desember 2016.

Konsernregnskapet og regnskapet for morbanken er avlagt i samsvar med de EU-godkjente IFRS regler og tilhørende fortolkningsuttalelser, samt de ytterligere norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven og som skal anvendes pr 31.12.2016. Årsberetningen for konsern og mor er i samsvar med regnskapslovens krav og god norsk regnskapsskikk.

Etter vår beste overbevisning:

- er årsregnskapet 2016 for morbanken og konsernet utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder
- gir opplysningene i regnskapet et rettviseende bilde av konsernets eiendeler, gjeld og finansielle stilling og resultat som helhet pr 31. desember 2016
- gir årsberetningen for konsernet og morbanken en rettviseende oversikt over
 - utviklingen, resultat og stillingen til konsernet og morbanken
 - de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet og morbanken står overfor

Kristiansund N., 14.02.2017
I styret for SpareBank 1 Nordvest

Lars G. Backer
Styreleder

Nanna Eriksen Røe
Nestleder

Gerd Marit Langøy

Runar Wiik

Gunnar Arne Ervik

Vegard Nekstad

Randi Gaarden Lisberg

Odd Einar Folland
Administrerende direktør

Årsregnskap

Årsregnskap

Resultatregnskap

Morbank				Konsern	
2015	2016	(i hele tusen kroner)	Noter	2016	2015
410 316	376 101	Renteinntekter		375 661	409 564
231 242	160 323	Rentekostnader		160 279	231 109
179 074	215 779	Netto renteinntekter	6	215 382	178 455
112 826	107 755	Provisjonsinntekter		107 755	112 826
5 382	5 335	Provisjonskostnader		5 335	5 382
3 584	4 332	Andre driftsinntekter		38 158	29 061
111 028	106 753	Netto provisjons- og andre inntekter	7	140 579	136 504
16 346	35 223	Utbytte		17 813	12 164
0	0	Netto resultat fra eierinteresser	22	27 553	21 161
-7 728	22 413	Netto resultat fra andre finansielle investeringer	8	22 413	-7 719
8 617	57 636	Netto resultat fra finansielle eiendeler		67 779	25 606
298 719	380 167	Sum netto inntekter		423 739	340 565
93 272	99 070	Personalkostnader	9, 30	120 861	111 320
98 090	85 602	Andre driftskostnader	10	94 191	103 947
191 362	184 671	Sum driftskostnader		215 052	215 267
14 316	13 193	Tap på utlån og garantier	15	13 193	14 316
93 040	182 303	Resultat før skatt		195 494	110 982
24 265	35 580	Skattekostnad	11	37 604	25 737
68 775	146 723	Resultat etter skatt		157 890	85 245
		Majoritetens andel av periodens resultat		156 505	84 164
		Minoritetens andel av periodens resultat		1 385	1 080
7,02	13,79	Resultat per egenkapitalbevis	33	14,71	8,59
7,02	13,79	Utvannet resultat per egenkapitalbevis	33	14,71	8,59
		Utvidet resultatregnskap			
68 775	146 723	Resultat etter skatt		157 890	85 245
69 679	7 912	Estimatavvik pensjoner	30	7 912	69 679
-17 420	-1 978	Skatteeffekt estimatavvik pensjoner	11	-1 978	-17 420
0	11 368	Verdiregulering virkelig verdi bygg	25	11 368	0
0	-2 842	Skatteeffekt verdiregulering virkelig verdi bygg	11	-2 842	0
52 259	14 460	Sum poster som ikke vil bli omklassifisert til resultat		14 460	52 259
12 205	-21 634	Endring i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg	22	-21 634	12 205
-69	160	Skatteeffekt		160	-69
12 135	-21 474	Sum poster som kan bli omklassifisert til resultat		-21 474	12 135
133 169	139 709	Totalresultat for regnskapsåret		150 876	149 639
		Majoritetens andel av periodens totalresultat		149 491	148 559
		Minoritetens andel av periodens totalresultat		1 385	1 080

Morbank		Konsern			
31.12.2015	31.12.2016	(i hele tusen kroner)	Noter	31.12.2016	31.12.2015
EIENDELER					
79 409	123 758	Kontanter og fordringer på sentralbanker	18	123 758	79 409
298 196	380 461	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	12,18,21	380 461	298 196
9 492 509	10 335 712	Utlån til og fordringer på kunder	13,14,15,18,21	10 309 899	9 479 966
1 417 496	1 179 701	Sertifikater, obligasjoner og rentefond	18,19,21,23	1 179 701	1 417 496
540	1 837	Finansielle derivater	23	1 837	540
378 013	422 462	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	20,21,23	422 640	378 099
21 653	27 449	Investering i konsernselskaper	22	0	0
52 183	52 183	Investering i eierinteresser	22	169 698	196 970
4 931	5 149	Maskiner, inventar og transportmidler	25	5 348	5 374
120 098	156 612	Bygg og andre faste eiendommer	25	160 615	124 215
0	0	Utsatt skattefordel	11	0	0
248 699	164 012	Andre eiendeler	11, 26	207 479	273 092
12 113 728	12 849 335	Sum eiendeler		12 961 436	12 253 357
GJELD					
6 918 970	7 464 840	Innskudd fra og gjeld til kunder	21,27,34	7 450 259	6 906 744
3 572 396	3 470 275	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	21,28,34	3 470 275	3 572 396
5 199	1 705	Finansielle derivater	37	1 705	5 199
97 205	102 741	Annen gjeld og balanseført forpliktelse	11,29,30,34	110 753	103 230
8 681	13 297	Utsatt skatt forpliktelse	11	13 010	8 555
286 053	311 399	Ansvarlig lånekapital	21,31,34	311 399	286 053
10 888 504	11 364 257	Sum gjeld		11 357 401	10 882 176
EGENKAPITAL					
120 000	120 000	Eierandelskapital	33	120 000	120 000
-1 200	-46	- Egenbeholdning eierandelskapital		-46	-1 200
16 279	27 155	Utjevningsfond	33	27 155	16 279
1 019 153	1 147 326	Sparebankens fond		1 147 326	1 019 153
41 679	47 577	Verdireguleringsfond		47 577	41 679
5 460	5 687	Gavefond		5 687	5 460
0	135 000	Fondsobligasjon klassifisert som egenkapital		135 000	0
23 852	2 378	Annen egenkapital		-1 530	21 305
0	0	Fond for vurderingsforskjeller		117 516	144 787
0	0	Minoritetsinteresser		5 348	3 716
1 225 224	1 485 079	Sum egenkapital	32	1 604 034	1 371 180
12 113 728	12 849 335	Sum gjeld og egenkapital		12 961 436	12 253 357
230 450	234 202	Betingede forpliktelser	17, 29	234 202	230 450
572 204	959 984	Deponert i Norges Bank	17	959 984	572 204

Kristiansund N., 14.02.2017
I styret for SpareBank 1 Nordvest

Lars G. Backer
Styreleder

Nanna Eriksen Røe
Nestleder

Gerd Marit Langøy

Runar Wiik

Gunnar Arne Ervik

Vegard Nekstad

Randi Gaarden Lisberg

Odd Einar Folland
Administrerende direktør

Endring i egenkapital

Morbank (i hele tusen kroner)	Eierandels- kapital	Utjevning- fond	Spare- bankens fond	Gave- fond	Fond for urealiserte gevinster	Fond for vurderings- forskjeller	Annen egenkapital + fondsobl.	Sum egen- kapital
Egenkapital pr 01.01.2015	120 000	14 732	908 237	5 255	44 308	0	11 741	1 104 273
Resultat for regnskapsåret		8 425	60 350					68 775
Estimatavvik pensjoner			52 259					52 259
Endring i virkelig verdi for inv. tilgj. for salg							12 135	12 135
Avskrivning på verdiregulering		322	2 306		-2 628			0
Utbetalt utbytte		-7 200						-7 200
Utdelt fra gavefond				-3 795				-3 795
Overføring til gavefond			-4 000	4 000				0
Kjøp og salg egne egenkapitalbevis	-1 200						-24	-1 224
Egenkapital pr 31.12.2015	118 800	16 279	1 019 153	5 460	41 679	0	23 852	1 225 224
Feil klassifisering av fondsobligasjon i 2015							50 000	50 000
Egenkapital pr 01.01.2016	118 800	16 279	1 019 153	5 460	41 679	0	73 852	1 275 224
Resultat for regnskapsåret		16 551	130 172					146 723
Fondsobligasjon nyttegnet i år							85 000	85 000
Utbetalt renter på fondsobl. Klass som EK			-5 738					-5 738
Estimatavvik pensjoner			5 934					5 934
Verdiregulering eiendom virkelig verdi					8 526			8 526
Avskrivning på verdiregulering		322	2 306		-2 628			0
Utbetalt utbytte		-5 997						-5 997
Utdelt fra gavefond				-4 273				-4 273
Overføring til gavefond			-4 500	4 500				0
Kjøp og salg egne egenkapitalbevis	1 154							1 154
Endring i virkelig verdi for inv. tilgj. for salg							-21 474	-21 474
Egenkapital pr 31.12.2016	119 954	27 155	1 147 327	5 687	47 577	0	137 378	1 485 079

Konsern (i hele tusen kroner)	Eierandels- kapital	Utjevnings- fond	Spare- bankens fond	Gave- fond	Fond for urealiserte gevinster	Fond for vurderings- forskjeller	Annen egenkapital + fondsobl.	Minoritets- interesser	Sum egen- kapital
Egenkapital pr 01.01.2015	120 000	14 732	908 237	5 255	44 308	79 912	8 785	3 395	1 184 623
Resultat for regnskapsåret		8 425	56 163			21 106	-449		85 245
Estimatavvik pensjoner			52 259						52 259
Endring i virkelig verdi for inv. tilgj. for salg							12 135		12 135
Utbytte fra felleskontrollert virksomhet			4 187			-4 187			-
Avskrivning på verdiregulering		322	2 306		-2 628				-
Utbetalt utbytte		-7 200					-300		-7 500
Utdelt fra gavefond				-3 795					-3 795
Overføring til gavefond			-4 000	4 000					-
Kjøp og salg egne egenkapitalbevis	-1 200								-1 200
Endring minoritetsinteresser								321	321
Endringer ført direkte mot egenkapitalen						47 956	1 134		49 090
Egenkapital pr 31.12.2015	118 800	16 279	1 019 153	5 460	41 679	144 787	21 305	3 716	1 371 180
Korrigerings verdi fkv 2015						-49 168			-49 168
Feil klassifisering av fondsobligasjon i 2015							50 000		50 000
Egenkapital pr 01.01.2016	118 800	16 279	1 019 153	5 460	41 679	95 619	71 305	3 716	1 372 012
Resultat for regnskapsåret		16 551	113 462			27 553	-1 061	1 385	157 890
Fondsobligasjon nyttegnet i år							85 000		85 000
Utbetalt renter på fondsobl. Klass som EK			-5 738						-5 738
Estimatavvik pensjoner			5 934						5 934
Verdiregulering eiendom virkelig verdi					8 526				8 526
Avskrivning på verdiregulering		322	2 306		-2 628				-
Utbetalt utbytte		-5 997					-300		-6 297
Utdelt fra gavefond				-4 273					-4 273
Overføring til gavefond			-4 500	4 500					0
Utbytte fra felleskontrollert virksomhet			16 710			-16 710			-
Endring i virkelig verdi for inv. tilgj. for salg							-21 474		-21 474
Endring minoritetsinteresser								247	247
Endringer ført direkte mot egenkapitalen						11 054			11 054
Egenkapital pr 31.12.2016	119 954	27 155	1 147 327	5 687	47 577	117 516	133 470	5 348	1 604 035

Kontantstrømoppstilling

Morbank				Konsern	
2015	2016	(i hele tusen kroner)	Note	2016	2015
-603 015	-842 403	Endring utlån kunder	13	-829 135	-598 044
377 127	355 203	Renteinnbetaling på utlån til kunder	6	354 692	376 375
462 972	545 869	Endring innskudd kunder	27	543 516	454 664
-119 562	-73 097	Renteutbetalinger på innskudd fra kunder		-72 983	-119 429
99 511	237 795	Endring sertifikater og obligasjoner	19	237 795	99 511
-78 491	-66 328	Renteutbetaling på sertifikater og obligasjoner		-66 328	-78 491
107 443	102 420	Provisjonsinnbetalinger		135 358	132 920
-181 660	-167 242	Utbetalinger til drift	9+10	-197 360	-205 178
-15 200	-26 127	Betalt skatt	11	-27 931	-16 672
-7 338	87 855	Andre tidsavgrensninger		76 810	-3 818
41 787	153 947	A Netto likviditetsendring fra virksomhet		154 436	41 838
11 228	-37 040	Investering i varige driftsmidler	25	-37 137	11 368
	245	Innbetaling fra salg av varige driftsmidler		245	
16 346	35 223	Utbytte og resultat fra investeringer		35 223	16 355
-29 480	-82 445	Kjøp av aksjer og fond		-82 537	-29 380
18 431	30 701	Salg av aksjer og fond		30 701	18 431
-1 906	-84 017	B Netto likviditetsendring investeringer		-84 206	-1 657
995 148	750 333	Opptak gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	28	750 333	995 148
-990 976	-842 570	Tilbakebetaling gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		-842 570	-990 976
0	100 000	Opptak ansvarlig lånekapital	31	100 000	0
0	-24 607	Tilbakebetaling ansvarlig lånekapital		-24 607	0
0	85 000	Låneopptak Obligasjon klassifisert som EK		85 000	0
-3 795	-4 273	Utbetalt fra gavefond		-4 273	-3 795
-7 200	-7 200	Utbetalt utbytte		-7 500	-7 500
-6 823	56 684	C Netto likviditetsendring finansiering		56 384	-7 123
33 058	126 613	A+B+C Netto endring likvider i året		126 613	33 058
344 548	377 605	Likviditetsbeholdning periodens start		377 605	344 548
377 605	504 219	Likviditetsbeholdning periodens slutt		504 219	377 605
		Likviditetsbeholdning spesifisert			
79 409	123 758	Kontanter og fordringer på sentralbanker		123 758	79 409
298 196	380 461	Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid		380 461	298 196
377 605	504 219	Likviditetsbeholdning		504 219	377 605

Likviditetsbeholdningen inkluderer kontanter og fordringer på sentralbanken, samt den del av sum utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner som gjelder rene plasseringer i kredittinstitusjoner. Kontantstrømsoppstillingen viser hvordan morbanken og konsernet har fått tilført likvide midler og hvordan disse er brukt. Totalt ble likviditetsbeholdningen i konsernet økt med 126 millioner i 2016.

Noter

NOTER

SIDE

25	NOTE 1 GENERELL INFORMASJON
25	NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER
33	NOTE 3 FINANSIELL RISIKOSTYRING
35	NOTE 4 KRITISKE ESTIMATER OG VURDERINGER VEDRØRENDE BRUK AV REGNSKAPSPRINSIPPER
37	NOTE 5 SEGMENTINFORMASJON
38	NOTE 6 NETTO RENTEINNTEKTER
39	NOTE 7 NETTO PROVISJONS- OG ANDRE INNTEKTER
39	NOTE 8 INNTEKTER FRA ANDRE FINANSIELLE INVESTERINGER
40	NOTE 9 PERSONALKOSTNADER OG YTelser TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE
42	NOTE 10 ANDRE DRIFTSKOSTNADER
43	NOTE 11 SKATT
44	NOTE 12 KREDITTINSTITUSJONER - FORDRINGER OG GJELD
45	NOTE 13 UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER
48	NOTE 14 ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVNE UTLÅN
49	NOTE 15 TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER
50	NOTE 16 KREDITTEKSPONERING FOR HVER INTERNE RISIKORATING
51	NOTE 17 MAKSIMAL KREDITTRISIKOEKSPONERING, IKKE HENSYNTATT PANTSTILLELSER
52	NOTE 18 KREDITTKVALITET PER KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER
53	NOTE 19 SERTIFIKATER, OBLIGASJONER OG RENTEFOND
54	NOTE 20 AKSJER, ANDELER OG ANDRE EGENKAPITALINTERESSER
56	NOTE 21 VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER VURDERT TIL AMORTISERT KOST
57	NOTE 22 INVESTERINGER I EIERINTERESSER
58	NOTE 23 VURDERING AV VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER
60	NOTE 24 VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE SELSKAPER
61	NOTE 25 EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR
62	NOTE 26 ANDRE EIENDELER
62	NOTE 27 INNSKUDD FRA OG GJELD TIL KUNDER
63	NOTE 28 GJELD VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER
64	NOTE 29 ANNEN GJELD OG FORPLIKTELSE
65	NOTE 30 PENSJONER
67	NOTE 31 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL OG FONDSOBLIGASJONSLÅN
68	NOTE 32 KAPITALDEKNING
70	NOTE 33 EIERANDELSKAPITAL OG EIERSTRUKTUR
72	NOTE 34 LIKVIDITETSRISIKO / GJENVÆRENDE KONTRAKTSMESSIG LØPETID PÅ FORPLIKTELSE
74	NOTE 35 FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG FORPLIKTELSE
75	NOTE 36 MARKEDSRISIKO
75	NOTE 37 FINANSIELLE DERIVATER
75	NOTE 38 FINANSIELLE INSTRUMENTER OG MOTREGNING
75	NOTE 39 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Note 1 Generell informasjon

Konsernet SpareBank 1 Nordvest

Konsernet består av morbanken SpareBank 1 Nordvest og de tre heleide datterselskapene Knudtzonlunden AS, Midsund Hytteutvikling AS og Nordmøre Eiendom AS, samt 70 % av Bedriftspartner AS og 91 % av Tollbodenbygningen AS. Driften i disse selskapene påvirker regnskapene bare i ubetydelig grad. Ut over dette har banken eierandeler i felles kontrollerte virksomheter som påvirker konsernregnskapet for 2016. For fullstendig oversikt over konsernets struktur og detaljert informasjon se note 22.

SpareBank 1 Nordvest er en av 10 eierbanker i Samarbeidende Sparebanker AS, som sammen med SpareBank 1 SR-Bank ASA, SpareBank 1 Nord-Norge og SpareBank 1 SMN hver eier 19,5 % av finanskonsernet SpareBank 1 Gruppen AS. Sammen med Sparebanken Hedmark (11 % eierandel) utgjør disse eierne SpareBank 1-alliansen, som SpareBank 1 Nordvest er en aktiv deltager i. Alliansen er et bank- og forsikrings samarbeid og samlet sett en av de største tilbydere av finansielle produkter og tjenester i det norske markedet. Bankene i SpareBank 1-alliansen distribuerer SpareBank 1 Gruppens produkter og samarbeider på sentrale områder som merkevare, arbeidsprosesser, kompetansebygging, IT-drift, systemutvikling og innkjøp. Alliansen har inngått strategiske samarbeidsavtaler med LO og LOs fagforbund.

Via samarbeidet i Alliansen er SpareBank 1 Nordvest en totalleverandør av produkter og tjenester innen finansiering, sparing og plassering, forsikring og betalingsformidling. Banken er medeier i EiendomsMegler 1 som tilbyr eiendomsmegling i hele midt-Norge.

Beskrivelse av virksomheten

SpareBank 1 Nordvest har sitt primære markedsområde i Møre og Romsdal. Banken har et godt utbygd kontornett med kontorer i kommunene Smøla, Aure, Halså, Kristiansund, Averøy, Tingvoll, Eide, Gjemnes, Molde og Ålesund.

SpareBank 1 Nordvest har røtter tilbake til 5.4.1835 da Christiansunds Sparebank startet sin virksomhet. Banken føler et særskilt ansvar for å bidra til en positiv utvikling for næringsliv og privatpersoner i Møre og Romsdal. Banken har sin største markedsandel på Nordmøre. I Romsdal og på Sunnmøre er banken i en utfordrerposisjon. Årsregnskapet og konsernregnskapet for 2016 ble godkjent av styret i SpareBank 1 Nordvest den 14.2.2017.

SpareBank 1 Nordvest har sin egen hjemmeside på www.snv.no. Banken har børsnoterte obligasjoner og er dermed underlagt børsregelverket.

Note 2 Regnskapsprinsipper

Grunnlaget for utarbeidelse av det konsoliderte årsregnskapet

Årsregnskapet for morbanken og konsernet er utarbeidet i samsvar med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er godkjent av EU. Dette omfatter også tolkninger fra IFRS fortolkningskomité (IFRIC) og dens forgjenger, Den faste tolkningskomité (SIC). Årsregnskapet behandles av generalforsamlingen 28.2.2017 for endelig godkjennelse. Frem til endelig godkjennelse har styret myndighet til å endre årsregnskapet.

Målegrunnlaget for konsernregnskapet er historisk kost med unntak for finansielle eiendeler og gjeld til virkelig verdi over resultat og bankbygg til virkelig verdi.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp i notene er angitt i 1.000 kroner med mindre noe annet er angitt.

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter banken og alle dens datterforetak. Som datterforetak regnes alle foretak hvor banken har kontroll, dvs. makt til å styre et foretaks finansielle og driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av foretakets aktiviteter.

Datterforetak er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken ikke lenger har kontroll. I morbanken er datterselskapene regnskapsført etter kostmetoden. Utbytte og konsernbidrag inntektsføres i morbanken i samme år som utbyttet eller konsernbidraget vedtas i datterselskapet.

Felles kontrollert virksomhet

Felles kontroll innebærer at SpareBank 1 Nordvest gjennom avtale utøver felles kontroll sammen med andre deltakere. Felleskontrollerte foretak regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i bankens konsernregnskap og kostmetoden i selskapsregnskapet. Utbytte regnskapsføres samme år som utbyttet vedtas av det underliggende selskapet.

SpareBank 1 Nordvest har indirekte eierposter i SpareBank 1 Gruppen AS gjennom sin aksjepost i Samarbeidende Sparebanker AS og i BN Bank ASA gjennom sin aksjepost i Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS. Begge disse investeringene klassifiseres som felles kontrollerte virksomheter på grunn av de avtalene eierne av disse selskapene har inngått.

Finansielle eiendeler

Utlån og tap på utlån

Utlån vurderes til virkelig verdi med tillegg av eventuelle direkte transaksjonsutgifter ved første gangs måling. Utlån måles etter etableringstidspunktet til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rente-metode. Amortisert kost er anskaffelseskost minus tilbakebetalinger på hovedstolen, pluss eller minus kumulativ amortisering som følge av en effektiv rente-metode, fratrukket eventuelle beløp for verdifall eller tapsutsatthet. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte fremtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid. Banken følger samme regnskapsprinsipp for utlån med flytende og fast rente. Også kontanter, fordringer på sentralbanker og andre fordringer med oppgjør i kontanter eller annen finansiell eiendel regnskapsføres på samme måte etter amortisert kost.

Individuelle og gruppenedskrivninger

Nedskrivninger for tap skal foretas når det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall. Som objektive bevis regnes blant annet vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd. Nedskrivningen beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med effektiv rente. Det foretas ikke nedskrivning basert på forventninger om tap. Hendelsene som resulterer i en nedskrivning, skal være inntrådt på balansedagen.

Individuell nedskrivning foretas på enkeltengasjementer med bakgrunn i tapshendelse som gir estimerte reduksjoner i utlånets fremtidige kontantstrømmer.

Gruppenedskrivninger foretas med tilsvarende bakgrunn, men hvor tapshendelsene ikke kan identifiseres på enkeltengasjementer. Analyseverktøy og statistisk metode med utgangspunkt i tapserfaring legges til grunn for beregningene.

Nedskrivning for tap innebærer bruk av skjønn, og det kan hefte usikkerhet rundt beregningene. Nedskrevne engasjementer har særskilt oppfølging. Reversering av tidligere nedskrivninger skjer i den utstrekning tap er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Tapsvurdering blir foretatt kontinuerlig gjennom året, og engasjementer hvor det tidligere er foretatt tapsnedskrivning, blir revurdert periodisk. Friskmelding av tidligere tapsnedskrevne engasjementer skjer når dette er brakt i orden ved at gjeldende betalingsplan er fulgt og engasjementet ikke lenger er tapsutsatt.

Verdipapirer

Verdipapirer består av aksjer og andeler, sertifikater og obligasjoner. Ved første gangs innregning er verdipapirer av ledelsen klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatregnskapet da disse forvaltes, og deres inntjening vurderes på grunnlag av virkelig verdi, i samsvar med dokumentert risikohåndterings- eller investeringsstrategi, og informasjonen om konsernet gis internt på dette grunnlag til foretakets nøkkelpersoner i ledelsen.

Etter førstegangs innregning av de nevnte eiendelene vurderes disse fortsatt til virkelig verdi. Realisert og urealisert gevinst og tap som oppstår som følge av endringer i virkelig verdi på finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatregnskapet, er inkludert i resultatregnskapet i den perioden hvor de oppstår.

Kjøp og salg av verdipapirer bokføres på handelsdato, dvs. den dato da konsernet forplikter seg til at risikoen knyttet til eiendelene overføres fra selger til kjøper.

Virkelig verdi på noterte instrumenter tar utgangspunkt i gjeldende børskurs. Dersom det ikke finnes et aktivt marked for en finansiell eiendel (eller eiendelen er unotert), beregner konsernet virkelig verdi ved bruk av ulike verdsettelsesmodeller.

Utbytte fra investeringer inntektsføres i det år utbyttet formelt blir vedtatt.

Derivater

Et derivat er et finansielt instrument med alle følgende karakteristika:

- Verdien på instrumentet blir endret som et resultat av endringer i rente, kurs eller pris på et underliggende objekt
- Instrumentet krever ingen eller liten initial investering
- Instrumentet blir gjort opp på en fremtidig dato

Derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunktet derivatkontrakten inngås, og deretter løpende til virkelig verdi. Bankens derivater i balansen omfatter rentebytteavtaler. Realiserte og urealiserte gevinster/tap og endringer i verdier på derivater resultatføres i den perioden disse oppstår.

Overføring av utlån

SpareBank 1 Nordvest ("Banken") har inngått avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i fast eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og Sparebank 1 Næringskreditt AS. I tråd med forvaltningsavtale mellom Banken og kredittforetakene forestår Banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. Banken mottar et vederlag i form av provisjon for de plikter som følger med forvaltning av utlånene. Det vises til beskrivelse i note 24.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr omfatter bygninger, tomter og driftsløsøre. Egne eide bygg verdireguleres periodisk til virkelig verdi, som danner basis for lineære avskrivninger over forventet levetid. Verdivurderingen utføres av uavhengige takstmenn hyppig nok til at den virkelige verdien av byggene ikke avviker vesentlig fra balanseført verdi. Øvrige bygninger og driftsløsøre førsteganginnregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier eller verdifall, men vurderes som grupper. Tomter er bokført til kostpris fratrukket nedskrivninger. Kostpris inkluderer alle direkte henførbare kostnader knyttet til kjøpet av eiendelen.

Levetid på ulike klasser av eiendom, anlegg og utstyr er:

- Råbygg 50 år
- Fasade 25 år
- Andre komponenter i eiendommen 20 år

Avskrivningssatsene for øvrige varige driftsmidler er:

- Innredning 10 år
- Inventar 5 år
- Transportmidler og maskiner 5 år
- IT-utstyr 3-5 år

Økninger i balanseført verdi som følge av verdiregulering av egne eide bygg føres over utvidet resultat til Fond for urealiserte gevinster i balansen. Hvert år overføres differansen mellom resultatførte avskrivninger, som er basert på driftsmidlenes verdiregulerte verdi, og de avskrivningene som ville blitt gjort basert på anskaffelseskost, fra Fond for urealiserte gevinster til Sparebankens fond. Nedreguleringer av tidligere verdiøkninger føres motsatt av verdiøkningene, inntil nedreguleringene eventuelt overstiger tidligere økninger. I så fall resultatføres ytterligere nedreguleringer.

Etterfølgende utgifter balanseføres som driftsmidler i den grad dette representerer påkostninger som kan måles pålitelig og øker driftsmidlenes fremtidige økonomiske fordeler som kommer banken til gode. Øvrige reparasjons- og vedlikeholdskostnader resultatføres i den perioden disse pådras.

Nedskrivning av ikke finansielle anleggsmidler

Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives er gjenstand for nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det. Balanseført beløp av bankens anleggsmidler, med enkelte unntak, blir gjennomgått på balansedagen, for å vurdere om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner, estimeres eiendelens gjenvinnbare beløp.

Nedskrivninger foretas når balanseført verdi av en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet er høyere enn gjenvinnbart beløp.

Nedskrivninger føres over resultatregnskapet og reverseres i senere perioder dersom estimerte gjenvinnbare beløp igjen overstiger bokførte beløp på tilhørende eiendeler.

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost, resultatføres løpende basert på en effektiv rentemetode. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid. For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi, vil amortiseringseffekten klassifiseres som renteinntekt eller -kostnad, mens effekten av renteendringer klassifiseres som inntekt fra andre finansielle investeringer.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, resultatføres når transaksjonen slutføres.

Sikringsfondsavgiften

Det har vært en diskusjon etter innføring av standarden, om den årlige avgiften til Bankenes Sikringsfond for 2015 og 2016 skulle vært kostnadsført i sin helhet første kvartal. Avgiften til Bankenes Sikringsfond illegges normalt på bakgrunn av gjennomsnittlig garanterte innskudd og gjennomsnittlig beregningsgrunnlag for tidligere kvartaler. Finanstilsynet har i rundskrivet "Finanstilsynets kontroll med finansiell rapportering i 2015" 19.11.2015 konkludert med at sikringsfondsavgiften må kostnadsføres i sin helhet første kvartal hvert år og forventer at bankene endrer praksis fra første kvartal 2016. Finansdepartementet ba i april 2016 Finanstilsynet om å utarbeide utkast til forskriftsendring som ville gi bankene rett til refusjon av avgiften for den del av det aktuelle året banken ikke er medlem av sikringsfondet. Finanstilsynet 19.9.2016 fastsatt ny forskrift som gir rett til fradrag ved utmelding fra sikringsfondet som betyr at avgiften kan periodiseres. SpareBank 1 Nordvest har i 2016 videreført tidligere praksis ved at avgiften periodiseres månedlig.

Inntekter av regnskapsføring

Inntekt av regnskapsføring resultatføres løpende i takt med at tjenesten blir ytt.

Transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved transaksjonskursen. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen innregnes i resultatregnskapet.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og endring i utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidige skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

Skatteeffekten på poster som føres over utvidet resultat føres i samme oppstilling.

Finansielle forpliktelser

Innskudd

Innskudd førstegangs innregnes til opptakskost, som er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Innskudd måles deretter til amortisert kost. Enhver forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir periodisert over lånetiden ved hjelp av lånets effektive rente. Banken følger samme regnskapsprinsipp for innskudd med flytende og fast rente. Også gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og annen gjeld med oppgjør i kontanter eller finansielle eiendeler, regnskapsføres på samme måte etter amortisert kost.

Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Lån innregnes første gang til opptakskost. Dette er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån måles deretter til amortisert kost. Enhver forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir dermed periodisert over lånetiden ved hjelp av lånets effektive rente. Det benyttes ikke virkelig verdi opsjon for konsernets gjeld.

Ansvarlige lån og fondsobligasjoner

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Ansvarlige lån klassifiseres som forpliktelse i balansen og måles til amortisert kost. Fondsobligasjoner føres som annen langsiktig gjeld til amortisert kost.

Ansvarlige lån kan telle med inntil 100 % av kjernekapitalen. Fondsobligasjon er godkjent som et element i kjernekapitalen. Banken innehar både tidsbegrensede og evigvarende fondsobligasjoner som etter nytt regelverk behandles ulikt fra 2015. Finanstilsynet kan kreve at fondsobligasjonene skrives ned dersom bankens rene kjernekapitaldekning faller under 5,125 prosent eller konverteres til ren kjernekapital.

Pensjoner

Banken dekker sine pensjonsforpliktelser overfor de ansatte gjennom kollektive pensjonsordninger og tilleggsavtaler for enkelte ansatte/grupper av ansatte. Regnskapsmessig forpliktelse for ytelsesordningene er nåverdien av forpliktelsen på balansedagen, med fradrag for virkelig verdi av pensjonsmidlene. Bruttoforpliktelsen er beregnet av uavhengige aktuarer som anvender lineærmetoden ("unit credit method") ved beregningen. Nåverdien av de definerte ytelsene bestemmes ved å diskontere estimerte fremtidige utbetalinger med renten på en foretaksobligasjon med fortrinnsrett (OMF), jfr. NRS V Pensjonsforutsetninger. Banken mener at renten for OMF kan benyttes da disse omsettes i et aktivt marked og verdipapirene er av høy kvalitet. Videre er løpetiden i tilfredsstillende samsvar med gjenværende opptjeningstid i pensjonsordningene.

Gevinster og tap som oppstår ved rekalkulering av forpliktelsen som følge av erfaringsavvik og endringer i aktuarmessige forutsetninger føres mot egenkapitalen via utvidet resultat i perioden de oppstår.

Virkningen av endringer i ordningenes ytelser resultatføres umiddelbart.

Ved verdsettelse av pensjonsmidlene (som inkluderer premiereserve, premiefond, tilleggsavsetninger og pensjonsreguleringsfond) benyttes estimert verdi på balansedagen. Den estimerte verdien korrigeres hvert år i samsvar med oppgave fra livsforsikrings-selskapet over pensjonsmidlenes flytteverdi. Avvik mellom estimert verdi og faktisk verdi inngår i estimatavvik og resultatføres som beskrevet i andre avsnitt.

Årets pensjonskostnad knyttet til ytelsesbaserte pensjoner består av årets pensjonsopptjening basert på lineær metode tillagt rentekostnad på forpliktelsen og fratrukket avkastning på midlene.

Ved innskuddsplaner regnskapsfører selskapet pensjonskostnad i takt med at plikten til å betale innskudd påløper. Pensjonskostnader klassifiseres som lønnskostnad i resultatregnskapet.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og vurderes i henhold til IAS 37. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Avsetning for restruktureringsutgifter foretas når banken har en avtalemessig eller rettslig forpliktelse.

Egenkapital

Bankens egenkapital består av eierandelskapital, fondsobligasjon klassifisert som egenkapital, overkursfond, utjevningsfond, grunnfond, verdireguleringsfond, gavefond, fond for vurderingsforskjeller og annen egenkapital som ikke er resultatført.

Fondsobligasjon klassifisert som egenkapital

Banken sine fondsobligasjoner som er evigvarende uten plikt til å betale renter under gitte omstendigheter til-

fredsstiller ikke definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32. De er evigvarende og SpareBank 1 Nordvest har rett til ikke å betale renter til investorene under gitte vilkår. Rentene presenteres ikke som rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i egenkapitalen. Sammenligningstall er ikke omarbeidet.

Utjevningsfond

Utjevningsfondet består av eierandelskapitaleierens andel av resultatet. Utbytte som deles ut til eierandelskapitaleierne belastes utjevningsfondet.

Sparebankens fond

Sparebankens fond kan benyttes fritt innenfor de rammene finanslovgivningen og kravene til kapitaldekning gir. Bankens resultater fordeles mellom eierandelskapitaleierne og Sparebankens fond i den grad deler av resultatet etter lov eller vedtak ikke skal henføres andre fond. Sparebankens fond inngår fullt ut i bankens ansvarlige kapital.

Gavefond

Banken har anledning til å overføre en viss andel av årets resultat til et gavefond for allmennyttige formål. Fondsmidlene representerer den ikke-benyttede delen av disse øremerkede midlene. Gavefondet inngår fullt ut i bankens ansvarlige kapital.

Verdireguleringsfond

Forskjeller mellom bokførte verdier på egne bygg vurdert til virkelig verdi og tilsvarende avskrevet verdi etter historisk kost skal tillegges verdireguleringsfondet.

Fond for vurderingsforskjeller

Forskjeller mellom bokførte verdier på investeringer i felleskontrollerte virksomheter vurdert etter egenkapitalmetoden og tilsvarende verdi etter historisk kost, tillegges fond for vurderingsforskjeller, som inngår fullt ut i bankens ansvarlige kapital.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen viser kontantstrømmene gruppert etter kilder og anvendelsesområder. Kontanter er definert som kontanter, fordringer på sentralbanker og fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist. Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter direktemetoden.

Segmentrapportering

Banken har forretningsområde som sitt primære rapporteringsformat. Selv om banken opererer i ulike byer, anser banken å operere innenfor ett og samme geografiske marked. Banken rapporterer derfor kun segmentinformasjon knyttet til forretningsområdene, som er definert å være personmarked og bedriftsmarked.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Forstanderskap

og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette. Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet.

Hendelser som vedrører forhold etter balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

PSD2

PSD2 (Payments Services Directive 2) er et oppdatert betalingsdirektiv vedtatt av EU (også gjeldende i EØS) som trer i kraft i januar 2018. I tillegg til at direktivet dekker flere typer betalinger enn det gjeldende direktivet, er den største endringen at det åpnes for at tredjeparter skal kunne tilby betalingstjenester gjennom bankenes systemer. Sluttkunde kan gi en autorisert aktør tillatelse til å hente ut kontoinformasjon og initiere betalinger på deres vegne mot en eller flere banker. Bankene er forpliktet til å stille et programmeringsgrensesnitt (et såkalt åpent API) tilgjengelig for å muliggjøre dette. En slik tredjepart kan være f.eks fintech-selskaper, netthandelsaktører, internettelskaper som Google og Facebook men også andre banker og finansielle aktører. Dette kan utgjøre en klar trussel for bankene som kan risikere å miste mye av den direkte daglige interaksjonen med sine kunder. Men det kan også åpne nye muligheter for bakene selv til å utvikle nye spennende tjenester i samarbeide andre aktører og bygge løsninger som kombinerer informasjon fra både banker og en rekke andre kilder.

SpareBank1 har kommet langt med å legge til rette og teste ut de tekniske løsningene som er nødvendig for å tilfredsstille PSD2, selv om de detaljerte kravene bl.a når det gjelder sikkerhet ennå ikke er ferdig spesifisert og publisert. Vi ser også at vi kan utnytte den samme infrastrukturen i flere andre initiativer som vi har under utvikling, rettet både mot person og småbedriftsmarkedet.

Fortsatt drift

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

Endringer i regnskapsprinsipper og opplysninger

a) Nye og endrede standarder implementert i 2016

Det er ingen nye eller endrede standarder som er tatt i bruk for 2016.

Øvrige endringer som trådte i kraft for regnskapsåret 2016 var ikke vesentlige for konsernet.

b) Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor konsernet ikke har valgt tidlig anvendelse

Konsernet har ikke valgt tidliganvendelse av noen nye eller endrede IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger. Blant disse er de vesentligste opplyst om nedenfor.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 Finansielle instrumenter skal erstatte dagens IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling. IFRS 9 omhandler innregning, klassifisering, måling og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbøkføring. IFRS 9 er gjeldende fra 1.1.2018 og er godkjent av EU. Det er adgang til tidlig anvendelse av standarden. Det vil ikke SpareBank 1 Nordvest benytte seg av. SpareBank 1 Nordvest vil heller ikke vise sammenlignbare tall for tidligere perioder ved implementering av standarden 1.1.2018.

I 2015 satte SpareBank1 Alliansen sammen et tverrfaglig implementeringsteam med deltakere fra alle bankene som anvender IFRS, som forbereder gjennomføring og implementering av IFRS 9 (‘Prosjektet’). Prosjektet har en styringsgruppe, og følgende undergrupper:

1. Modeller og metodikk
Utvikling av beregningsløsning og modeller for å etablere forventningsrette fremadskuede estimater for forventet tap.
2. Strategi, organisering og prosesser
Definere opp hvordan organiseringen av det løpende arbeidet med regnskapsføring etter IFRS 9 skal organiseres mellom de samarbeidende bankene.
3. Regnskap og rapportering
Konkretisere selve regnskapsføringen og noter inkl. prinsippnote og notemaler
4. Klassifisering og måling
Kartlegge gruppens finansielle instrumenter og klassifisere instrumenter i ulike kategorier.

En beskrivelse av nye krav i IFRS 9 og endringer fra tidligere standard følger under. Videre følger en beskrivelse av hvilke valg SpareBank1 Nordvest har tatt og status i implementeringsprosjektet.

Klassifisering og måling

Finansielle eiendeler

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre målekategorier: virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat og amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangsregnskapsføring av eiendelen. For finansielle eiendeler skilles det mellom gjeldsinstrumenter og egenkapitalinstrumenter. Klassifiseringen av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktsmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken forretningsmodell som brukes for styring av porteføljen som eiendelene inngår i.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost. Instrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat, med renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over utvidet resultat skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente (tidsverdi av penger, kredittmargin og andre normale marginer knyttet til utlån og fordringer) og hovedstol, og instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktfestede kontantstrømmer.

Den foreløpige vurderingen er at utpeking av finansielle instrumenter til virkelig verdi vil være omtrent på samme nivå som i dag.

Derivater og investeringer i egenkapitalinstrumenter

Alle derivater skal måles til virkelig verdi med verdiendring i resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter skal regnskapsføres i tråd med prinsippene for sikringsbøkføring. Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles i balansen til virkelig verdi. Verdiendringer skal som hovedregel føres i det ordinære resultatet, men et egenkapitalinstrument, som ikke er holdt for handelsformål og som ikke er et betinget vederlag etter en virksomhetsoverdragelse, kan utpekes som målt til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat. Når egenkapitalinstrumenter utpekes til virkelig verdi med verdiendringer ført mot utvidet resultat skal ordinære utbytter resultatføres, mens verdiendringer ikke skal til resultatet verken løpende eller ved avhendelse.

Finansielle forpliktelser

For finansielle forpliktelser er reglene i hovedsak de samme som i dagens IAS 39. Som hovedregel skal finansielle forpliktelser fortsatt måles til amortisert kost med unntak av finansielle derivater målt til virkelig verdi.

Sikringsbøkføring

IFRS 9 forenkler kravene til sikringsbøkføring ved at sikringseffektiviteten knyttes nærmere ledelsens risikostyring og gir større rom for vurdering. Kravet om en sikringseffektivitet på 80–125 prosent er fjernet og erstattet med mer kvalitative krav, herunder

at det skal være en økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrument og sikringsobjekt, og at kredittisiko ikke skal dominere verdiendringene til sikringsinstrumentet. Etter IFRS 9 er det tilstrekkelig med en fremadskuende effektivitetstest, mens sikringseffektiviteten etter IAS 39 må vurderes både fremadskuende og tilbakeskuende. Sikringsdokumentasjon kreves fortsatt. Banken vurderer fortsatt omfanget av bruken av sikringsbøkføring, men den foreløpige vurderingen er at sikringsbøkføring vil bli videreført om lag i samme utstrekning som i dag.

Øvrige forhold

Banken vil videre ferdigstille vurdering av følgende utvalgte problemstillinger med hensyn til klassifisering:

- P.t. lån
- Utlån med fast rente og rett til tidlig innløsning
- Salg av utlån til hel- og deleid kredittforetak
- Syndikerte lån
- Utlån med vesentlig forskjell mellom referanserente og hyppighet for rentefastsettelse

Den foreløpige vurderingen er at den regnskapsmessige klassifiseringen ikke vil medføre vesentlige balanse- eller resultatmessige konsekvenser. Grunnlaget for at det forventes liten effekt er at det basert på iboende risiko i balansepostene vil være liten forskjell i måling mellom amortisert kost og virkelig verdi.

Tapsnedskrivning utlån

Etter dagens regler under IAS 39 skal nedskrivninger for tap bare finne sted når det er objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet etter første gangs balanseføring. Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene derimot innregnes basert på forventet kredittap. Målingen av avsetningen for forventet tap avhenger av om kredittisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. Hvis kredittisikoen har økt vesentlig skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Metodikken i IFRS 9 standarden innebærer noe større volatilitet i nedskrivningene, og det forventes at nedskrivninger kommer tidligere enn ved dagens praksis. Dette vil være spesielt merkbart ved inngangen til en nedgangskonjunktur.

Nærmere beskrivelse av bankens fremtidige nedskrivningsmodell

Tapsanslaget skal lages kvartalsvis, og vil bygge på data i datavarehuset som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen. Tapsestimatene vil bli beregnet basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold, tap ved mislighold og eksponering ved mislighold. Datavarehuset inneholder historikk for observert sannsynlighet for mislighold og observert tap ved mislighold. Dette vil danne

grunnlag for å lage gode estimater på fremtidige verdier for misligholdssannsynlighet og tap ved mislighold. I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre trinn.

Trinn 1:

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittisiko enn ved førstegangsinnregning eller på tidspunkt for reprising av risiko får en avsetning for tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2:

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittisiko siden førstegangsinnregning eller på tidspunkt for reprising av risiko, men hvor det ikke er objektive bevis på tap. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi kontoer med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som er klassifisert som friske. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforverring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede misligholdssannsynlighet har økt vesentlig.

Trinn 3:

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler, som har hatt en vesentlig økning i kredittisiko siden innvilgelse eller på tidspunkt for reprising av risiko og hvor det er objektive bevis på tap på balansedato. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. Dette er eiendeler som under gjeldende regelverk defineres som misligholdte og nedskrevne.

Videre utvikling av modellen

Modellen for nedskrivninger er fortsatt under utvikling. Banken vurderer fremtidsrettet informasjon som makroøkonomiske faktorer som for eksempel arbeidsledighet, BNP-vekst, renter og boligpriser, og økonomiske prognoser for å kunne gi fremtidsrettet informasjon som er så korrekt som mulig. Modellen vil beregne nedskrivninger basert på data ved månedslutt.

Effekt på regnskapsrapportering

Eventuelle implementeringseffekter vil føres mot egenkapitalen ved overgang til IFRS 9 1.1.2018. Foreløpig gjennomgang av fremtidige notekrav viser at det vil bli en del endringer i notekrav knyttet til tapsnedskrivninger, men liten effekt knyttet til noter relatert til finansielle instrumenter.

Kvantitative effekter ved implementering av IFRS 9

Basert på en gjennomgangen så langt forventes det kun moderate effekter knyttet til overgang til IFRS 9. Dette gjelder både eventuelle effekter knyttet til endring av klassifisering og måling samt endret metodikk knyttet til tapsnedskrivninger. Effekten på kapitaldekningen vil ifølge våre foreløpige beregninger være begrenset. Med bakgrunn i dette ser derfor ikke SpareBank 1 Nordvest behov for en 5-årig implementeringsperiode slik det er foreslått åpning for i en mulig endring av

kapitaldekningsregelverket. Sparebank 1 Nordvest vil i løpet av 2017 ferdigstille arbeidet med tilpasningen til nytt regelverk og vil være klar til å ta i bruk disse fra 1.1.2018.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter

IASB og FASB har gitt ut en ny, felles standard for inntektsføring, IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers. Standarden erstatter alle eksisterende standarder og fortolkninger for inntektsføring. Kjerneprinsippet i IFRS 15 er at inntekter innregnes for å reflektere overføringen av avtalte varer eller tjenester til kunder, og da til et beløp som gjenspeiler vederlaget selskapet forventer å ha rett til i bytte for disse varene eller tjenestene. Konsernet arbeider med klargjøring til å ta i bruk standarden fra ikrafttredelses tidspunktet og vurder effekten av innføringen til moderat. Standarden har regnskapsmessig virkning fra 1.1.2018.

IFRS 16 Leiekontrakter

IASB har hatt et fellesprosjekt med FASB med det formål å utarbeide en ny leasingstandard. IFRS 16 Leases erstatter eksisterende IFRS-standard for leieavtaler, IAS 17 Leieavtaler. IFRS 16 angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om leieavtaler for begge parter i en leieavtale, dvs. kunden (leietager) og tilbyder (utleier). Den nye standarden krever at leietager innregner eiendeler og forpliktelser for de fleste leieavtaler, noe som er en vesentlig endring fra dagens prinsipper. Standarden forventes å ha regnskapsmessig virkning fra 1.01.2019 og skal implementeres enten ved bruk av full retrospektiv eller modifisert retrospektiv metode. Konsernets verdi av inngåtte leiekontrakter er ikke betydelige og virkningen av innføringen av denne regnskapsstandard vurderes som ikke vesentlig.

For øvrig er det ingen andre IFRS'er eller IFRIC- fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

Note 3 Finansiell risikostyring

Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Banken har høyt fokus på god risikostyring i tråd med ledende praksis.

SpareBank 1 Nordvest eksponeres for ulike typer risiko, nedenfor er de vesentligste listet opp:

- Kredittrisiko: risikoen for tap som følge kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.
- Likviditetsrisiko: risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evne til å finansiere sine økninger i eiendeler uten vesentlige ekstrakostnader.
- Markedsrisikoen: risikoen for at tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirmarkedet.

- Operasjonell risiko: risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.
- Eierrisikoen: risikoen for at SpareBank 1 Nordvest blir påført negative resultat fra eierposter i strategiske eide selskap og/eller må tilføre ny egenkapital i disse selskapene.
- Compliance risiko: risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter.
- Forretningsrisiko: risikoen for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold som markedssituasjon eller myndighetsreguleringer.
- Omdømmerisiko: risikoen for svikt i inntjeningen og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, det vil si hos kunder, motparter, aksjemarked eller myndigheter.
- Strategisk risiko: risikoen for tap som følge av feilslåtte strategiske satsninger.
- Konsentrasjonsrisiko: risikoen for tap som følge at det oppstår en opphopning av eksponering mot en enkelt kunde, bransje eller geografisk område. Konsentrasjonsrisiko på tvers av eksponeringer som kan oppstå i ulike risikotyper og forretningsområder i konsernet, for eksempel på grunn av en felles underliggende risikodriver (f.eks. oljepris).

Risiko- og kapitalstyring i SpareBank 1 Nordvest støtter opp under bankens strategi og måloppnåelse og sikrer finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Dette oppnås gjennom en sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av:

- Høy bevissthet om risikostyring
- God forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen
- Å tilstrebe optimal kapitalanvendelse innenfor bankens forretningsstrategi
- Unngå at enkelthendelser skal skade konsernets stilling i alvorlig grad
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko og kapitalstyring er virksomhetsstyringen bygget inn i følgende rammeverk:

- Konsernets strategiske mål bilde
- Organisasjons- og bedriftskulturen
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Finansiell framskrivning og stresstester
- Risikostrategier som fastsetter risikoevne og risikovilje
- Kapitalstyring inkludert risikojustert avkastning og kapitalbehovsvurderinger
- Rapportering og oppfølging
- Evaluering og tiltak
- Beredskapsplaner
- Vurdering av etterlevelse (compliance)

- Konsernets rammeverk for risiko og kapitalstyring skal være dokumentert og bygge på beste praksis
- Konsernet skal ha en kontroll og styringsstruktur som fremmer forsvarlig og uavhengig styring og kontroll
- Risiko- og kapitalstyring skal være en integrert del av styrings- og beslutningsprosessene i konsernet

Konsernet har mål om å ha lav til moderat risikoprofil samt å ha en god kvalitet i sin risikooppfølging slik at ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Bankens risikoprofil er kvantifisert gjennom ulike mål for den enkelte risiko og nødvendig økonomisk kapital og regulatorisk kapitaldekning.

Nedenfor er de risikoene som i størst grad påvirker finansiell rapportering. For ytterligere beskrivelse av risikoforhold og risikohåndtering vises det til SpareBank 1 Nordvest sin Pilar III rapport og praksis knyttet til eierstyring og selskapsledelse. Rapportene ligger tilgjengelig på bankens hjemmeside www.snv.no under om oss og investor.

Kredittrisiko

Kredittrisikoen styres av kredittstrategi for person og bedriftsmarkedet med rammeverk for innvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyling som vedtas av styret minimum årlig.

Kredittstrategien består av rammer som skal sikre en diversifisert portefølje og en tilfredsstillende risikoprofil. Den gir blant annet rammer for forventet tap, forventet misligholdsansynlighet og eksponering i ulike bransjediversifisering for bedriftsmarkedet.

Banken har i tillegg høyt fokus på konsentrasjonsrisikoen innenfor bankens kredittportefølje både i forhold til eksponering mot store enkeltkunder og mot enkeltbransjer. Banken har egne rammer for eksponering mot store enkeltkunder og eksponering i enkeltbransjer i tillegg til regulering gjennom «forskrift om store engasjement».

Bankens rammeverk for bedriftsmarkedet og personmarkedet angir bankens retningslinjer og vilkår for kredittinnvilgelse som skal sikre at bankens risikoprofil og eksponering er i tråd med bankens strategi. Retningslinjene angir vilkår for innvilgelse innenfor ulike bransjer og som skal bidra til at forskrift om «forskrift om krav til nye utlån med pant i boliglån» etterleves.

Styret er ansvarlig for bankens låne og kredittinnvilgelse, men delegerer innenfor visse rammer kredittfullmaktene til Administrerende Direktør som delegerer kredittfullmakter videre. Kredittfullmaktene er personlige og knyttet opp mot det enkelte engasjements risikoprofil.

Banken bruker kredittmodeller som er utviklet av SpareBank 1 Alliansen for risikoklassifisering, risikoprising og porteføljestyling. Modellen baserer seg på følgende hovedkomponenter:

1. Sannsynlighet for mislighold: Kundene klassifiseres i misligholdsklasser ut fra sannsynligheten for mislighold i løpet av en 12 måneders periode basert på langsiktig utfall. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall knyttet til inntjening og tæring, samt grunnlag av ikke finansielle kriterier som adferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det misligholdsklasser (A – I). I tillegg har banken to misligholdsklasser (J og K) for kunder med misligholdte og /eller nedskrevne engasjement.
2. Eksponering ved mislighold: Dette er en beregnet størrelse som beregner bankens antatte eksponering mot kunden ved mislighold. Denne eksponeringen består av henholdsvis utlånsvolum, garantier og innvilgede ikke trukne rammer. Garantier og innvilgede ikke trukne rammer på kunder multipliseres med en konverteringsfaktor.
3. Tapsgrad ved mislighold. Dette er en beregnet størrelse av hvor mye det er antatt at konsernet potensielt kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Vurderingen tar hensyn til verdien av underliggende sikkerheter og de kostnader banken har ved å inndrive misligholdte engasjement. Banken fastsetter realisasjonsverdien på stille sikkerheter på bakgrunn av erfaringer over tid, og slik at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer den antatte realisasjonsverdien i en lavkonjunktur. Det benyttes sju klasser (1 – 7) for klassifisering av engasjementer i henhold til tapsgrad ved mislighold.

Banken har en kontinuerlig oppfølging og etterprøving av risikostyringsystemet. Det gjennomføres løpende kvantitativ validering av modellen som skal sikre at bankens estimater for mislighold, eksponering ved mislighold og tapsgrad ved mislighold holder en tilstrekkelig kvalitet. Det analyseres om modellens evne til å rangere kundene etter risiko og evnen til å fastsette riktig nivå på risikoparameterne. I tillegg analyseres stabiliteten i modellens estimater og modellens konjunkturfølsomhet. Det er kompetansesenter for kreditt i SpareBank 1 Alliansen som videreutvikler de modeller banken legger til grunn i sin kredittgivning som sammen med kredittstrategien til banken skal sikre en god kvalitet i bankens kredittportefølje over tid.

Det vises til note 13 og 16 for nærmere beskrivelse av porteføljen ved utgangen av året.

Markedsrisiko

Markedsrisikoen styres gjennom bankens strategi for markedsrisiko med tilhørende rammer og fullmakter. Strategien revideres minimum årlig og vedtas av bankens styre. Størrelsene på rammene fastsettes ut fra stresstester og analyser for bankens beregning av kapitalbehov i tråd med «Finanstilsynets rundskriv 12/2016»

Renterisiko er risikoen for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. Bankens renterisiko reguleres av rammer for maksimal verdiendring ved endring i rentenivået på to prosent.

Valutarisiko er risikoen for tap ved endringer i valutakursene. Banken har noe turistvaluta i Euro. Sett i forhold til bankens størrelse er denne eksponeringen ubetydelig. SpareBank 1 Nordvest er valutaagent og har inngått avtale med SpareBank 1 SMN knyttet til leveranse av valutatransaksjoner for bankens kunder.

Kursrisiko på verdipapirer er risikoen for tap som oppstår ved endringer i verdien på obligasjoner, sertifikater og egenkapitalpapirer som banken har investert i. Bankens risikoeksponering mot den formen for risiko er regulert gjennom rammer for maksimale investeringer i de ulike porteføljene.

Likviditets- og oppgjørskrisiko

Styringen av bankens finansieringsstruktur tar utgangspunkt i bankens overordnede likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig.

Likviditetsstyringen bygger på rammer og gjenspeiler bankens vedtatte risikoprofil. Strategien setter rammer for størrelsen på likviditetsreserver, markedsfinansieringens løpetid og lengden på den tidsperioden banken skal tilstrebe å være uavhengig av ny markedsfinansiering.

Likviditetsreserven består av kontanter, deponerbare papirer i Norges Bank, lån som er klargjort for salg til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt, samt børsnoterte verdipapirer. Salg av godt sikrede lån til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt bidrar til å dempe finansieringsbehovet og dermed likviditetsrisikoen til SpareBank 1 Nordvest.

Bankens utlån finansieres hovedsakelig med kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld. Likviditetsrisikoen begrenses ved at verdipapirgjelden fordeles på ulike innlånskilder, instrumenter og løpetider.

Det er etablert en egen beredskapsplan for likviditet.

Det er finans- og økonomiavdelingen som har ansvaret for den daglige risikostyringen, mens avdeling for risiko- og kapitalstyring overvåker og rapporterer utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien til banken styre.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko omhandler risiko for tap som følge av:

Mennesker: Brudd på rutiner/retningslinjer, manglende kompetanse, uklar policy, strategi eller rutiner eller interne misligheter
Systemer: Svikt i IKT og andre systemer
Eksterne årsaker: Kriminalitet, naturkatastrofer eller andre eksterne årsaker

Operasjonell risiko er en risikokategori som fanger opp alt det vesentligste av kostnader forbundet med kvalitetsbrister i bankens løpende virksomhet. Banken har en egen database for registrering av hendelser. Operasjonelle hendelser som medfører eller kunne medført tap registreres slik at forbedringstiltak kan vurderes og igangsettes der det finnes hensiktsmessig.

Det holdes årlige risikoanalyser for bankens vesentlige forretningsområder hvor de mest sentrale risikoer identifiseres og vurderes. Der det finnes hensiktsmessig etableres det prosjekt eller tiltak for å redusere risikoen.

Banken har en egen kontrolldatabase hvor etterlevelsen av vesentlige kontrollpunkter sjekkes. Avhengig av kontrollpunkt gjennomføres dette enten månedlig, kvartalsvis, halvårlig eller årlig. Bankens ledere gjennomfører årlig en oppsummerende vurdering av om internkontrollen har vært gjennomført på en tilfredsstillende måte.

Avdeling for risiko- og kapitalstyring har ansvaret for den løpende uavhengige overvåkingen av den operasjonelle risikoen. Banken benytter basismetoden for beregning av kapitalbehov for operasjonell risiko.

Eierisiko

Dette er hovedsakelig risiko knyttet til strategiske eierposter i SpareBank 1 Alliansen som vurderes som felleskontrollerte og tilknyttede selskaper samt risikoen knyttet til bankens datterselskaper.

For ytterligere informasjon vises til note 34.

Note 4 Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Tap på utlån og garantier

Banken reskårer sin utlånsportefølje månedlig. Kunder med svak risikoklasse, betalingsmislighold, negativ migrering eller andre objektive kriterier vurderes med tanke på behov for individuell nedskrivning. Individuell nedskrivning beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for første gangs beregning av individuelle nedskrivninger.

Vurdering av behov for nedskrivning gjøres for eksponeringer større enn 250.000 kroner som er misligholdt, eller hvor banken har annen objektiv informasjon.

Gruppevis nedskrivninger beregnes for grupper av engasjement der det foreligger objektive bevis på at en taphendelse har inntruffet etter første gangs balanseføring av utlånene. Objektive bevis omfatter observerbare data som fører til en målbar reduksjon i estimerte fremtidige kontantstrømmer fra utlånsgruppen – eller nasjonale eller lokale økonomiske forhold som

korrelerer med mislighold i utlånsgruppen. Dersom objektive bevis for verdifall finnes, beregnes tap på utlån som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av de estimerte fremtidige kontantstrømmene neddiskontert med effektiv rente.

Normalt er det forsinkelser i informasjon til banken om inntrådte hendelser. Dette gjør at bankens vurderinger og beregninger er til dels basert på usikker informasjon og følgelig er størrelsen på tapsavsetningene basert på bankens beste estimat.

Pensjoner

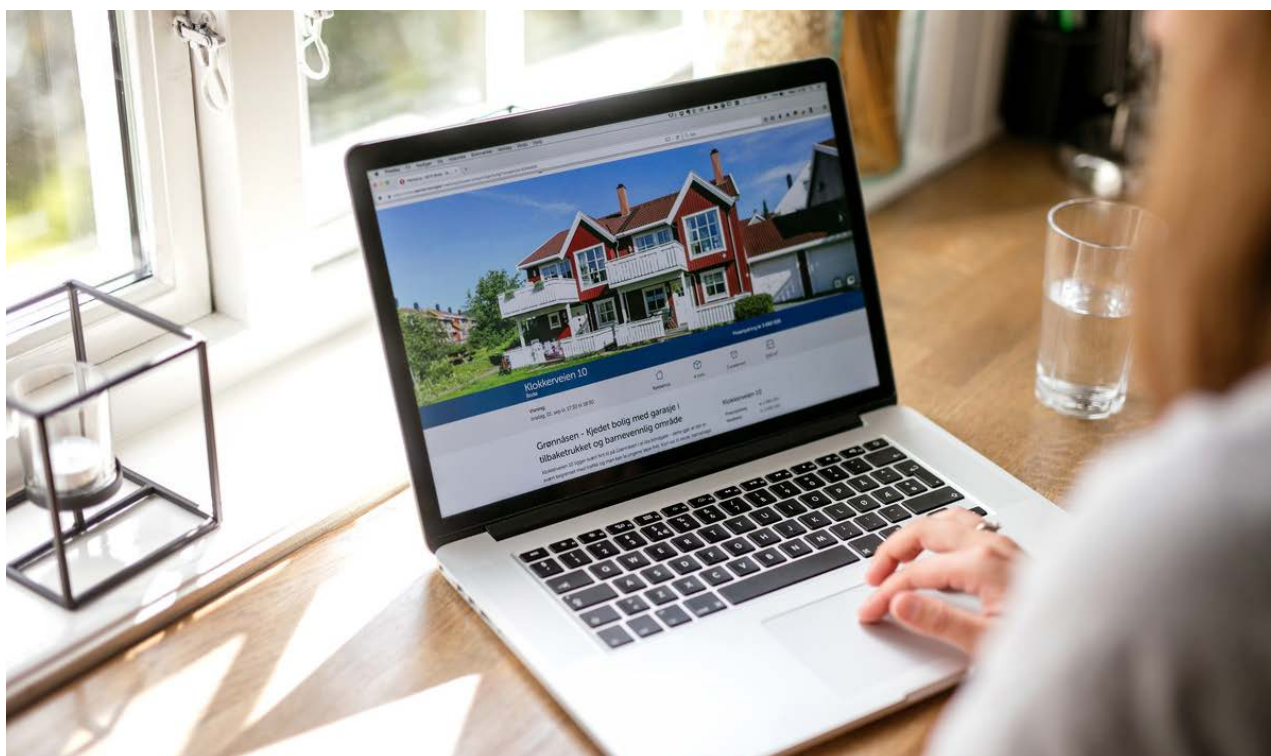
Netto pensjonsforpliktelser og årets pensjonskostnad er basert på en rekke estimater, herunder avkastning på pensjonsmidlene, fremtidig rente- og inflasjonsnivå, lønnsutvikling, turnover, utvikling i den generelle utviklingen i antall uføretrygdde og levealder. Usikkerheten er i stor grad knyttet til bruttoforpliktelsen pensjonsforpliktelse, jfr. note 30, og ikke til den nettoforpliktelsen som fremkommer i balansen.

Forskjeller i faktisk og antatt utvikling kan utgjøre betydelige beløp. Dette innebærer at estimatavvik gjennom året føres mot utvidet resultat.

Benyttede parametere fremgår av note om pensjoner, note 30.

Virkelig verdi bygg

Bankens eiendommer vurderes til virkelig verdi. Det er i 2016 innhentet takst på alle bankens eiendommer. Takster på eiendommene innhentes innenfor et intervall på 3-5 år iht IAS 16.31 og 16.34. I mellomperiodene vurderes takstene mot markedsutviklingen.

Note 5 Segmentinformasjon

Segmentrapportering er knyttet til den måten konsernet styres og følges opp på internt i virksomheten gjennom resultat og kapitalrapportering, fullmakter og rutiner. Rapporteringen er inndelt etter personmarked og bedriftsmarked for hele banken. Konsernelimineringer fremkommer sammen med ufordelt virksomhet i egen kolonne (Øvrige). Datterselskaper har uvesentlig innvirkning på konserntall.

Konsern

2016 (i hele tusen kroner)	PM	BM	Øvrige	Totalt
Resultatregnskap				
Netto renteinntekter	85 459	105 051	24 871	215 382
Netto provisjons- og andre inntekter	52 309	64 301	23 969	140 579
Netto avkastning på finansielle investeringer *)	0	0	67 779	67 779
Driftskostnader	81 670	100 393	32 989	215 052
Tap på utlån og garantier	-970	14 163	0	13 193
Resultat før skatt	57 069	54 796	83 630	195 494
Balanse				
Brutto utlån til kunder	6 639 756	3 723 145	753	10 363 654
Individuell nedskrivning utlån	-1 193	-15 128	0	-16 320
Gruppenedskrivning utlån	-9 714	-27 720	0	-37 434
Andre eiendeler	0	0	2 651 537	2 651 537
Sum eiendeler pr segment	6 628 849	3 680 297	2 652 290	12 961 436
Innskudd fra og gjeld til kunder	4 875 500	2 403 876	170 883	7 450 259
Annen gjeld	0	0	3 907 412	3 907 412
Sum gjeld	4 875 500	2 403 876	4 078 295	11 357 671
Egenkapital	0	0	1 603 766	1 603 766
Sum egenkapital og gjeld pr segment	4 875 500	2 403 876	5 682 061	12 961 436

Konsern

2015 (i hele tusen kroner)	PM	BM	Øvrige	Totalt
Resultatregnskap				
Netto renteinntekter	75 658	79 641	23 157	178 455
Netto provisjons- og andre inntekter	57 872	60 919	17 713	136 504
Netto avkastning på finansielle investeringer *)	0	0	25 606	25 606
Driftskostnader	91 265	96 069	27 933	215 267
Tap på utlån og garantier	2 139	12 177	0	14 316
Resultat før skatt	40 126	32 314	38 542	110 982
Balanse				
Brutto utlån til kunder	5 825 438	3 709 081	0	9 534 520
Individuell nedskrivning utlån	-1 316	-12 547	0	-13 863
Gruppenedskrivning utlån	-12 458	-28 233	0	-40 691
Andre eiendeler	0	0	2 773 391	2 773 391
Sum eiendeler pr segment	5 811 664	3 668 301	2 773 391	12 253 357
Innskudd fra og gjeld til kunder	4 690 274	2 051 416	165 054	6 906 744
Annen gjeld	0	0	3 976 133	3 976 133
Sum gjeld	4 690 274	2 051 416	4 141 186	10 882 876
Egenkapital	0	0	1 370 480	1 370 480
Sum egenkapital og gjeld pr segment	4 690 274	2 051 416	5 511 666	12 253 357

*)Spesifikasjon av netto avkastning på finansielle investeringer

	2016	2015
Resultatandel SpareBank 1 Gruppen	10 143	16 922
Utbytte verdipapirer	35 223	16 403
Kursgevinst aksjer	11 391	10 851
Netto gevinster andre finansielle eiendeler	11 022	-18 570
Netto avkastning på finansielle investeringer	67 779	25 606

Note 6 Netto renteinntekter

Morbank			Konsern	
2015	2016	(i hele tusen kroner)	2016	2015
		Renteinntekter		
4 926	3 550	Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3 550	4 926
377 127	354 281	Renter av utlån til og fordringer på kunder	353 840	377 127
28 263	17 348	Renter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	17 348	28 263
530	922	Inntektsførte renter på nedskrevne utlån	922	530
4 000	0	Andre renteinntekter og lignende inntekter	0	4 000
414 846	376 101	Sum renteinntekter	375 661	414 846
		Rentekostnader		
119 562	73 097	Renter på innskudd fra og gjeld til kunder	73 053	119 562
93 667	69 771	Renter på utstedte verdipapirer	69 771	93 667
12 172	11 027	Renter på ansvarlig lånekapital	11 027	12 172
5 752	6 428	Avgift til Bankenes Sikringsfond	6 428	5 752
90	0	Andre rentekostnader og lignende kostnader	0	90
231 243	160 323	Sum rentekostnader	160 279	231 243
183 603	215 779	Sum netto renteinntekter	215 382	183 603
		Gjennomsnittsrenter og gjennomsnittlig rentebærende eiendeler og gjeld		
		Eiendeler		
9 301 968	9 889 283	Gjennomsnittlig rentebærende saldo utlån til kunder	9 863 470	9 301 968
3,8 %	3,4 %	Gjennomsnittsrente utlån til kunder	3,4 %	3,8 %
2,5 %	1,3 %	Gjennomsnittlig rente derivater	1,3 %	2,5 %
1,7 %	1,5 %	Gjennomsnittlig rente sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende papirer	1,5 %	1,7 %
		Gjeld		
6 813 855	7 253 985	Gjennomsnittlig rentebærende saldo innskudd	7 239 405	6 813 855
1,8 %	1,0 %	Gjennomsnittsrente innskudd	1,0 %	1,8 %
2,6 %	2,0 %	Gjennomsnittlig rente obligasjonsgjeld	2,0 %	2,6 %
3,2 %	3,4 %	Gjennomsnittlig rente ansvarlig lånekapital	3,4 %	3,2 %
5,4 %	2,2 %	Gjennomsnittlig rente fondsobligasjoner lånekapital	2,2 %	5,4 %

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk renteinntekt/-kostnad i året i prosent av gjennomsnittlig fordring/gjeld.

Gjennomsnittlig rente på renteswaper er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad av gjennomsnittlig pålydende.

Note 7 Netto provisjons- og andre inntekter

Morbank			Konsern	
2015	2016	(i hele tusen kroner)	2016	2015
		Provisjonsinntekter		
2 271	2 125	Garantiprovisjon	2 125	2 271
2 076	1 606	Verdipapirromsetning	1 606	2 076
32 235	32 920	Betalingsformidling	32 920	32 235
30 057	30 028	Forsikringstjenester	30 028	30 057
40 298	32 883	Provisjon Bolig- og Næringskreditt	32 883	40 298
5 889	8 194	Andre provisjonsinntekter	8 194	5 889
112 826	107 755	Sum provisjonsinntekter	107 755	112 826
		Provisjonskostnader		
5 149	5 137	Betalingsformidling	5 137	5 149
233	198	Andre provisjonskostnader	198	233
5 382	5 335	Sum provisjonskostnader	5 335	5 382
		Andre driftsinntekter		
3 322	3 360	Driftsinntekter fast eiendom	1 655	892
0	0	Honorar for regnskapføring	35 106	27 588
262	972	Andre driftsinntekter	1 397	581
3 584	4 332	Sum andre driftsinntekter	38 158	29 061
111 028	106 753	Sum netto provisjons- og andre driftsinntekter	140 579	136 504

Note 8 Inntekter fra andre finansielle investeringer

Morbank			Konsern	
2015	2016	(i hele tusen kroner)	2016	2015
		Netto inntekter fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat		
-12 845	5 546	Verdiendring på renteinstrumenter	5 546	-12 845
4 975	8 564	- Verdiøkning obligasjoner og sertifikater	8 564	4 975
17 821	3 018	- Verdireduksjon obligasjoner og sertifikater	3 018	17 821
10 851	11 391	Verdiendring på egenkapitalinstrumenter	11 391	10 860
15 056	18 241	- Verdiøkning egenkapitalinstrumenter	18 250	15 150
4 205	6 849	- Verdireduksjon egenkapitalinstrumenter	6 849	4 205
-6 680	4 790	Verdiendring på derivater	4 790	-6 680
0	5 330	- Verdiøkning på derivater	5 330	0
6 680	540	- Verdinedgang på derivater	540	6 680
-8 674	21 728	Sum netto inntekter fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat	21 728	-8 665
		Valutahandel		
1 049	717	- Omregningsgevinst valuta	717	1 049
103	32	- Omregningstap valuta	32	103
946	685	Sum netto inntekter fra valutahandel	685	946
-7 728	22 413	Sum netto inntekter fra andre finansielle investeringer over resultat	22 413	-7 719

Note 9 Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

Banken har en godtgjørelsesmodell med fast lønn som vesentligste komponent. Bankens ledelse inngår i den ordinære bonusordningen som omfatter alle bankens fast ansatte. Ved maksimal oppnåelse utbetales inntil 10 % av årslønnen til den enkelte.

Bankens ledelse deltar i den generelle pensjonsordningen i selskapet som beskrevet i pensjonsnoten.

Morbank			Konsern	
2015	2016	(i hele tusen kroner)	2016	2015
65 398	73 557	Lønn	91 732	80 113
13 736	10 259	Pensjonskostnader (Note 30)	10 754	14 172
14 139	15 253	Sosiale kostnader	18 375	17 035
93 272	99 070	Sum personalkostnader	120 861	111 320
120	117	Gjennomsnittlig antall ansatte	147	142
118	110	Antall årsverk pr 31.12.	140	140
120	113	Antall ansatte pr 31.12.	143	142

Ytelser til konsernledelsen

2016 (i hele tusen kroner)

Navn	Tittel	Lønn og andre			Antall egenkapitalbevis
		kortsiktige ytelser	Andre godtgjørelser	Lån per 31.12.	
Odd Folland	Admin. direktør	1 680	281	6 383	10 793
Olav Rugset	Juridisk direktør	1 111	179	2 982	373
Rune Solli	Banksjef bedriftsm.	1 100	57	6 029	668
Steinar Sogn	Finansdirektør	1 314	208	5 193	2 176
Kathrine Gjestad	HR-leder	916	50	3 514	431
Leif Joar Almvik	Banksjef privatm.	1 066	44		655
Turid Humlen	Regionbanksjef	1 014	63	3 870	252

2015 (i hele tusen kroner)

Navn	Tittel	Lønn og andre			Antall egenkapitalbevis
		kortsiktige ytelser	Andre godtgjørelser	Lån per 31.12.	
Odd Folland	Admin. direktør	1 745	15	4 551	10 548
Olav Rugset	Juridisk direktør	1 163	15	2 744	200
Rune Solli	Banksjef bedriftsm.	1 144	15	6 219	500
Steinar Sogn	Finansdirektør	1 140	15	5 470	2 500
Kathrine Gjestad	HR-leder	915	17	3 602	300
Leif Joar Almvik	Regionbanksjef	1 103	17	-	500
Turid Humlen	Regionbanksjef	1 057	15	3 661	100

Ytelser til styret og kontrollkomiteen**2016** (i hele tusen kroner)

Navn	Tittel	Honorar	Andre godtgjørelser	Lån per 31.12.	Antall egenkapital- bevis
Lars G Backer	Styreleder	179	-	3 503	-
Nanna Eriksen Røe	Nestleder styret	93	-		1 000
Gerd Marit Langøy	Styremedlem	83	-		
Runar Wiik	Styremedlem	69	-		-
Gunnar Arne Ervik	Styremedlem	65	-		-
Vegard Nekstad	Styremedlem	83			-
Randi Gaarden Lisberg	Styremedlem (ans.rep.)	76	39	2 474	587
Roald Røsand	Generalforsamlingens leder	29	-		26 371
	Generalforsamlingen	89			

Ytelser til styret og kontrollkomiteen**2015** (i hele tusen kroner)

Navn	Tittel	Honorar	Andre godtgjørelser	Lån per 31.12.	Antall egenkapital- bevis
Knut S. Olsen	Styreleder	197	-	-	26 371
Lars G Backer	Nestleder styret	82	-	-	-
Alf Dahl	Styremedlem	78	-	-	5 000
Gerd Marit Langøy	Styremedlem	69	-	-	-
Nanna Eriksen Røe	Styremedlem	92	-	-	1 000
Vegard Nekstad	Styremedlem	69	-	-	-
Linda Nordal Sandvik	Styremedlem (ans.rep.)	83	596	2 574	400
Laila Skaret	Forstanderskapets leder	29	-	-	100
	Forstanderskapet	57			

Generalforsamlingen har vedtatt å avvikle kontrollkomiteen. Rollen utfylles av ekstern innleid internrevisor KPMG. Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Nordvest pr 31.12. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende den nærmeste familie og kjente selskap der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr Aksjeloven § 1-2.

Note 10 Andre driftskostnader

Morbank			Konsern	
2015	2016	(i hele tusen kroner)	2016	2015
32 095	31 231	IKT-kostnader	31 231	32 095
8 394	9 653	Markedsføring	9 653	8 394
9 015	7 551	Øvrige administrasjonskostnader	7 551	9 015
9 702	15 327	Av- og nedskrivninger (note 25)	15 589	10 088
4 150	3 834	Leiebetalinger	3 834	4 150
13 606	3 025	Driftskostnader faste eiendommer	3 025	13 606
4 774	4 286	Eksterne honorarer	4 286	4 774
16 355	10 694	Andre driftskostnader	19 022	21 826
98 090	85 602	Sum andre driftskostnader	94 191	103 947
		Godtgjørelse til revisor		
319	738	Lovpålagt revisjon	847	375
0	4	Andre attestasjonstjenester	4	0
0	4	Skatterådgivning	4	0
2 368	2 036	Andre tjenester	2 038	2 386
2 687	2 782	Sum inklusiv merverdiavgift	2 893	2 761

Annen bistand er i hovedsak knyttet til bistand med fasilitering av forbedringsprosesser (LEAN) i personmarked og bedriftsmarked.

Note 11 Skatt

Morbank		(i hele tusen kroner)	Konsern	
2015	2016		2016	2015
93 040	182 303	Resultat før skattekostnad	195 494	110 982
-3 592	-39 982	+/-permanente forskjeller	-39 993	-3 617
0	0	+/- resultat fra eierinteresser	-5 083	-16 919
6 195	-1 667	+/- endring resultatførte midlertidige forskjeller	-1 179	7 681
95 643	140 654	Grunnlag betalbar skatt i resultatregnskapet	149 239	98 126
-5 500	-3 660	+/-konsernbidrag	0	0
90 143	136 994	Årets skattegrunnlag/skattepliktig inntekt	149 239	98 126
25 823	35 164	Herav betalbar skatt 25%	37 310	26 494
139	0	For (mye)/lite avsatt skatt foregående år	0	764
705	0	Endring i utsatt skatt/skattefordel som følge av endret skattesats	0	705
-1 673	417	+/- endring i utsatt skatt	294	-2 226
24 994	35 580	Årets skattekostnad	37 604	25 737
		Avstemming av nominell og effektiv skattesats	37 604	0
25 121	45 576	25% av resultat før skatt	48 874	29 965
-970	-9 995	25% av ikke skattepliktige resultatposter (permanente forskjeller)	-9 998	-977
705	0	Endring i utsatt skatt/skattefordel som følge av endret skattesats	0	742
0	0	25% av resultat fra eierinteresser	-1 272	-4 568
139	0	For mye/lite avsatt skatt tidligere år		575
24 994	35 580	Årets skattekostnad	37 604	25 737
26,9 %	19,5 %	Effektiv skattesats i %	19,2 %	23,2 %
25 823	35 164	Betalbar skatt i skattekostnaden	36 062	26 324
-1 485	-915	+/- skatt av konsernbidrag	0	0
0	0	Til gode betalbar skatt	0	0
24 338	34 249	Betalbar skatt i balansen	36 062	25 823

Morbank

Endring i netto forpliktelse ved utsatt skatt	Driftsmidler	Gevinst- og tapskonto	Pensjoner	Avsetning ventelønn	Andre forhold	Sum
Pr 31.12.2014	11 027	82	-20 287	-147	729	-8 596
Resultatført i perioden	-770	-16	-1 034	147	0	-1 673
Skatt av konsernbidrag	0	0	0	0	756	756
Endring som følge av endret skattesats	-760	-5	1 579	0	-110	704
Ført over utvidet resultat	0	0	17 420	0	69	17 489
Pr 31.12.2015	9 497	61	-2 322	0	1 444	8 680
Resultatført i perioden	-1 696	-12	2 125	0	0	417
Skatt av konsernbidrag	0	0	0	0	-460	-460
Endring som følge av endret skattesats	0	0	0	0	0	0
Ført over utvidet resultat	2 842	0	1 978	0	-160	4 660
Pr 31.12.2016	10 643	48	1 781	0	824	13 297

Konsern

Endring i netto forpliktelse ved utsatt skatt	Driftsmidler	Gevinst- og tapskonto	Pensjoner	Avsetning ventelønn	Andre forhold	Sum
Pr 31.12.2014	11 265	82	-20 286	-147	729	-8 357
Resultatført i perioden	-1 171	-16	-1 034	147	0	-2 074
Skatt av konsernbidrag	0	0	0	0	756	756
Endring som følge av endret skattesats	-723	-5	1 579	0	-110	741
Ført over utvidet resultat	0	0	17 420	0	69	17 489
Pr 31.12.2015	9 371	61	-2 321	0	1 444	8 555
Resultatført i perioden	-1 858	-12	2 125	0	0	255
Skatt av konsernbidrag	0	0	0	0	-460	-460
Endring som følge av endret skattesats	0	0	0	0	0	0
Ført over utvidet resultat	2 842	0	1 978	0	-160	4 660
Pr 31.12.2016	10 355	49	1 782	0	824	13 010

Note 12 Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

Morbank			Konsern	
2015	2016	(i hele tusen kroner)	2016	2015
298 196	380 461	Utlån og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	380 461	298 196
298 196	380 461	Sum	380 461	298 196
Spesifikasjon av utlån og fordringer på de vesentligste valutasorter				
298 196	380 461	NOK	380 461	298 196
298 196	380 461	Sum	380 461	298 196

Innskudd og utlån fra/til kredittinstitusjoner har i hovedsak flytende rente. Fordringer og gjeld mot kredittinstitusjoner er klassifisert som utlån og fordringer iht. IAS 39 og er vurdert til amortisert kost.

Note 13 Utlån til og fordringer på kunder

Morbank			Konsern	
2015	2016	(i hele tusen kroner)	2016	2015
Utlån fordelt på fordringstype				
809 740	878 669	Kasse-/drifts- og brukskreditter	879 451	811 195
394 199	293 936	Byggelån	293 936	394 199
8 343 124	9 216 861	Nedbetalingslån	9 190 266	8 329 126
9 547 063	10 389 466	Brutto utlån og fordringer på kunder	10 363 654	9 534 520
Utlån fordelt på markeder				
5 739 969	6 594 516	Lønnstakere	6 594 516	5 739 969
3 792 468	3 764 048	Næring	3 738 236	3 779 925
4 343	17 490	Offentlig	17 490	4 343
10 283	13 411	Finansiell	13 411	10 283
9 547 063	10 389 466	Brutto utlån og fordringer på kunder	10 363 654	9 534 520
13 863	16 320	Individuelle nedskrivninger	16 320	13 863
40 691	37 434	Nedskrivninger på grupper av utlån	37 434	40 691
9 492 509	10 335 712	Utlån og fordringer på kunder	10 309 899	9 479 966
Herav ansvarlig lånekapital				
2 661	2 659	Øvrig ansvarlig kapital	2 659	2 661
2 661	2 659	Ansvarlig lånekapital bokført under utlån	2 659	2 661

Morbank			Konsern	
2015	2016	Totalt engasjement fordelt på risikogruppe	2016	2015
5 452 789	4 365 677	Laveste risiko	4 339 865	5 440 246
1 512 975	3 390 537	Lav risiko	3 390 537	1 512 975
2 518 192	2 937 367	Middels risiko	2 937 367	2 518 192
414 209	347 293	Høy risiko	347 293	414 209
432 172	423 400	Høyeste risiko	423 400	432 172
159 272	123 858	Mislighold	123 858	159 272
10 489 609	11 588 132	Sum totalt engasjement fordelt på risikogruppe	11 562 319	10 477 066

Morbank			Konsern	
2015	2016	Brutto utlån fordelt på risikogruppe	2016	2015
5 061 284	4 040 397	Laveste risiko	4 014 585	5 048 740
1 384 278	3 070 522	Lav risiko	3 070 522	1 384 278
2 211 525	2 515 048	Middels risiko	2 515 048	2 211 525
365 126	292 561	Høy risiko	292 561	365 126
382 169	362 867	Høyeste risiko	362 867	382 169
142 682	108 072	Mislighold	108 072	142 682
9 547 063	10 389 466	Sum brutto utlån fordelt på risikogruppe	10 363 654	9 534 520

Morbank			Konsern	
2015	2016	Individuelle nedskrivninger fordelt på risikogruppe	2016	2015
13 863	16 320	Misligholdt (intern definisjon)	16 320	13 863

I bankens interne risikoklassifiseringssystem klassifiseres alle engasjementer med individuelle nedskrivninger som misligholdt uavhengig av ekstern definisjon på mislighold (jfr. note 2). De fordeles ikke på ulike risikogrupper slik som øvrige engasjement. Fordeling på risikogrupper er basert på at banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen basert på objektive historiske data. Misligholdssannsynligheten benyttes deretter sammen med sikkerhetsverdier til å klassifisere kundene i ulike risikogrupper. Kundene rescores månedlig i bankens porteføljesystem.

Morbank			Konsern	
2015	2016	Forventet årlig gjennomsnittlig tap fordelt på risikogruppe	2016	2015
-	-	Laveste risiko	-	-
-	-	Lav risiko	-	-
-	-	Middels risiko	-	-
7 554	8 376	Høy risiko	8 376	7 554
8 770	10 071	Høyeste risiko	10 071	8 770
7 576	8 153	Mislighold	8 153	7 576
23 900	26 600	Sum forventet årlig gj.snittlig netto tap fordelt på risikogrupper	26 600	23 900

Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap er det beløpet morbanken statistisk forventer å tape på utlånsporteføljen i løpet av en 12 måneders periode. Det beregnes med bakgrunn i historiske data. I en oppgangskonjunktur vil faktiske årlige tap være lavere enn det gjennomsnittlige forventede tap. I en nedgangskonjunktur vil de faktiske tapene på samme måte kunne bli høyere.

Risikoklassifisering

Risikogruppe	PD* (Misligholds-sannsynlighet)	Sikkerh.kl. 1	Sikkerh.kl. 2	Sikkerh.kl. 3	Sikkerh.kl. 4	Sikkerh.kl. 5	Sikkerh.kl. 6	Sikkerh.kl. 7
		Over 120%	100 - 120%	80 - 100%	60 - 80%	40 - 60%	20 - 40%	0 - 20%
A	0,00 - 0,10 %							
B	0,10 - 0,25 %							
C	0,25 - 0,50 %							
D	0,50 - 0,75 %							
E	0,75 - 1,25 %							
F	1,25 - 2,50 %							
G	2,50 - 5,00 %							
H	5,00 - 10,00 %							
I	10,00 - 99,99 %							
J	Mislighold							
K	Mislighold							

* Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap er det beløp som morbanken og konsernet statistisk forventer å tape på utlånsporteføljen i løpet av en 12-måneders periode.

Beregningene er basert på et langsiktig snitt gjennom en konjunktursyklus.

* Ved nedskrivning blir kapital på alle utlån uavhengig av tidligere risikoklassifisering flyttet til risikogruppe mislighold.

Morbank			Konsern	
2015	2016	Totalt engasjement fordelt på sektor og næring	2016	2015
6 200 826	7 188 573	Lønnstakere o.l	7 188 573	6 200 826
8 994	87 044	Offentlig forvaltning	87 044	8 994
10 313	13 411	Finansiell sektor	13 411	10 313
158 561	101 370	Jordbruk/skogbruk	101 371	158 561
540 169	585 425	Fiske og fangst	585 425	540 169
100 968	163 248	Havbruk	163 248	100 968
221 419	272 622	Industri og bergverk	272 622	221 419
182 795	227 011	Bygg og anlegg, Kraft- og vannforsyning	227 011	182 795
220 748	198 626	Varehandel	198 626	220 748
55 952	55 108	Transport og kommunikasjon	55 108	55 952
38 458	41 008	Hotell- og restaurantdrift	41 008	38 458
403 342	286 002	Borettslag	286 002	403 342
1 887 773	1 942 616	Eiendomsdrift	1 916 804	1 875 229
304 269	287 668	Forretningsmessig tjenesteyting	287 668	304 269
155 022	138 397	Øvrig næring	138 397	155 022
10 489 609	11 588 132	Sum totalt engasjement fordelt på sektor og næring	11 562 319	10 477 065

Det er i tillegg gitt lånetilsagn på 96 millioner kroner i Divisjon PM og 65 millioner kroner i Divisjon BM per. 31.12.2016.

Disse er ikke utbetalt og er derfor ikke inkludert i henhold til totalt engasjement.

Morbank			Konsern	
2015	2016	Brutto utlån fordelt på sektor og næring	2016	2015
5 743 518	6 611 662	Lønnstakere o.l	6 611 662	5 743 518
794	344	Offentlig forvaltning	344	794
10283	13 411	Finansiell sektor	13 411	10283
141 366	95 459	Jordbruk/skogbruk	95 459	141 366
521 539	563 993	Fiske og fangst	563 993	521 539
87 113	112 976	Havbruk	112 976	87 113
189 261	215 687	Industri og bergverk	215 687	189 261
115 422	132 730	Bygg og anlegg, Kraft- og vannforsyning	132 730	115 422
154 584	119 414	Varehandel	119 414	154 584
41 070	43 159	Transport og kommunikasjon	43 159	41 070
36 310	37 751	Hotell- og restaurantdrift	37 751	36 310
373 826	267 710	Borettslag	267 710	373 826
1 765 360	1 827 516	Eiendomsdrift	1 801 703	1 752 816
223 228	218 245	Forretningsmessig tjenesteyting	218 245	223 228
143 389	129 408	Øvrig næring	129 408	143 389
9 547 063	10 389 466	Sum brutto utlån fordelt på sektor og næring	10 363 654	9 534 520

Morbank			Konsern	
2015	2016	Individuelle nedskrivninger fordelt på sektor og næring	2016	2015
1 316	1 193	Lønnstakere o.l	1 193	1 316
0	0	Offentlig forvaltning	0	0
0	0	Jordbruk/skogbruk	0	0
0	0	Fiske og fangst	0	0
0	0	Havbruk	0	0
3 000	3 525	Industri og bergverk	3 525	3 000
1 498	546	Bygg og anlegg, Kraft- og vannforsyning	546	1 498
1 081	779	Varehandel	779	1 081
55	0	Transport og kommunikasjon	0	55
1 143	0	Hotell- og restaurantdrift	0	1 143
0	0	Borettslag	0	0
5 638	7 459	Eiendomsdrift	7 459	5 638
132	2 818	Forretningsmessig tjenesteyting	2 818	132
0	0	Øvrig næring	0	0
13 863	16 320	Sum individuelle nedskrivninger	16 320	13 863

Morbank			Konsern	
2015	2016	Forventet årlig gjennomsnittlig tap fordelt på sektor og næring	2016	2015
100	100	Lønnstakere o.l	100	100
0	0	Offentlig forvaltning	0	0
100	200	Jordbruk/skogbruk	200	100
1 100	1 900	Fiske og fangst	1 900	1 100
200	400	Havbruk	400	200
1 000	1 400	Industri og bergverk	1 400	1 000
600	1 600	Bygg og anlegg, Kraft- og vannforsyning	1 600	600
1 600	900	Varehandel	900	1 600
3 300	500	Transport og kommunikasjon	500	3 300
700	900	Hotell- og restaurantdrift	900	700
300	400	Borettslag	400	300
12 000	14 300	Eiendomsdrift	14 300	12 000
1 600	1 200	Forretningsmessig tjenesteyting	1 200	1 600
1 300	2 800	Øvrig næring	2 800	1 300
23 900	26 600	Totalt	26 600	23 900

Morbank			Konsern	
2015	2016	Brutto utlån fordelt på geografiske områder	2016	2015
4 265 017	4 356 166	Kristiansund	4 342 454	4 252 473
2 683 503	3 087 720	Øvrige kommuner på Nordmøre	3 087 720	2 683 503
573 788	583 781	Molde	583 781	573 788
198 233	222 270	Øvrige kommuner i Romsdal	210 170	198 233
717 440	712 808	Ålesund	712 808	717 440
354 404	445 096	Øvrige kommuner på Sunnmøre	445 096	354 404
754 678	981 624	Kommuner utenfor Møre og Romsdal	981 624	754 678
9 547 063	10 389 466	Totalt	10 363 654	9 534 520

Morbank			Konsern	
2015	2016	Utlån til ansatte	2016	2015
101 370	111 108	Utlån til ansatte	111 108	101 370
92 937	88 277	Ansattes lån overført til Boligkreditt	88 277	92 937
194 307	199 384	Sum lån til ansatte	199 384	194 307
1 878	1 512	Rentefordel ansatte	1 512	1 878

Nedbetalingslån til ansatte gis med inntil 30 års nedbetalingstid og månedlige terminer. Rentesaften for nedbetalingslån og Flexilån til ansatte tilsvarer 70 % av laveste rentesats for privatmarkedslån og Flexilån, p.t. 1,8 %. Totalt lånebeløp innenfor disse betingelsene kan ikke overstige 3,0 millioner kroner for den enkelte ansatte.

Note 14 Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån

Tabellen viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelse i betalingsformidlingen. Hele utlånsengasjementet er inkludert når deler av engasjementet er forfalt. Datterselskaper har uvesentlig innvirkning på konserntall.

Konsern

2016

(i hele tusen kroner)	Inntil 1 måned	1-3 måneder	3-6 måneder	6-12 måneder	Over 1 år	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder						
- Personmarked	214 224	19 911	2 738	7 001	40 229	284 103
- Bedriftsmarked	345 685	10	4 458	4 757	7 874	362 784
Sum	559 909	19 921	7 196	11 758	48 103	646 887

2015

(i hele tusen kroner)	Inntil 1 måned	1-3 måneder	3-6 måneder	6-12 måneder	Over 1 år	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder						
- Personmarked	125 357	15 089	9 785	9 897	46 667	206 795
- Bedriftsmarked	123 043	4 602	5 585	623	35 837	169 690
Sum	248 400	19 691	15 370	10 520	82 504	376 485

Note 15 Tap på utlån og garantier

(i hele tusen kroner)	Konsern					
	2016			2015		
Tap i resultatregnskapet	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-110	-1 305	-1 415	-956	-11 412	-12 368
+ Periodens endring i gruppenedskrivninger	-2 744	-513	-3 257	1 860	5 583	7 443
+ Amortiserte renter tapsutsatte engasjement	0	2 179	2 179	77	1 620	1 697
+ Konstaterte tap på engasjement som tidligere er nedskrevet	-25	7 309	7 284	-176	16 803	16 627
+ Konstaterte tap på engasjement som tidligere ikke er nedskrevet	1 753	7 285	9 038	928	250	1 178
- Inngang på tidligere nedskrevne utlån, garantier m.v.	-176	-460	-636	-234	-27	-261
Sum tap på utlån og garantier	-1 302	14 495	13 193	1 498	12 818	14 316

Tap fordelt på sektor og næring	2016			2015		
	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Lønnstakere o.l	1 442	0	1 442	-362	0	-362
Offentlig forvaltning	0	0	0	0	0	0
Jordbruk/skogbruk	0	-743	-743	0	-55	-55
Fiske og fangst	0	0	0	0	0	0
Havbruk	0	0	0	0	0	0
Industri og bergverk	0	1 140	1 140	0	97	97
Bygg og anlegg, Kraft- og vannforsyning	0	1 960	1 960	0	1 096	1 096
Varehandel	0	3 423	3 423	0	470	470
Transport og kommunikasjon	0	-34	-34	0	69	69
Hotell- og restaurantvirksomhet	0	925	925	0	119	119
Eiendomsdrift	0	4 786	4 786	0	4 658	4 658
Forretningsmessig tjenesteyting	0	3 219	3 219	0	139	139
Øvrig næring	0	332	332	0	641	641
Gruppenedskrivning næring	0	-513	-513	0	5 583	5 583
Gruppenedskrivning person	-2 744	0	-2 744	1 860	0	1 860
Tap på utlån til kunder	-1 302	14 495	13 193	1 498	12 818	14 316

Individuelle nedskrivninger	2016			2015		
	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 01.01.	1 316	12 547	13 863	2 280	24 094	26 374
Konstaterte tap i perioden på utlån, garantier m.v. hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	246	7 816	8 063	0	0	0
Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	-558	-16 772	-17 330	-964	-15 172	-16 136
Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	0	11 724	11 724	0	3 625	3 625
Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier pr. 31.12.	1 005	15 316	16 320	1 316	12 547	13 863

Gruppenedskrivninger	2016			2015		
	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Gruppenedskr. for dekning av tap på utlån og garantier pr. 01.01.	12 458	28 233	40 691	10 598	22 650	33 248
Periodens gruppenedskr. for dekning av tap på utlån og garantier.	-2 744	-513	-3 257	1 860	5 583	7 443
Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier pr.31.12.	9 714	27 720	37 434	12 458	28 233	40 691

Misligholdte (over 90 dager og over 1 000 NOK) og tapsutsatte engasjement	Konsern	
	2016	2015
Misligholdte engasjement	67 058	108 394
Øvrige tapsutsatte engasjement	45 545	47 603
Totalt misligholdte og tapsutsatte engasjement	112 603	155 997
Individuelle nedskrivninger	16 320	13 863
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement	96 283	142 134
Avsetningsgrad	24%	13%

Datterselskaper har uvesentlig innvirkning på konserntall og derfor er kun konserntall vist.

Note 16 Kredittesponering for hver interne risikoring

Banken benytter eget klassifiseringssystem for overvåking av kredittrisiko i porteføljen. Risikoklasseinndeling skjer ut fra hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold. I tabellen er denne inndelingen sammenholdt med tilsvarende ratingklasser hos Moody's.

Misligholdssannsynlighet grupperer deretter den enkelte kunde inn i risikogrupper som vist nedenfor.

Morbank			Konsern	
2015	2016	Totalt engasjement bedriftsmarked (i hele tusen kroner)	2016	2015
1 405 452	1 085 056	Laveste risiko	1 059 243	1 392 908
578 508	1 120 467	Lav risiko	1 120 467	578 508
1 831 582	1 899 441	Middels risiko	1 899 441	1 831 582
288 498	255 302	Høy risiko	255 302	288 498
289 658	271 608	Høyeste risiko	271 608	289 658
89 466	67 144	Misligholdt og nedskrevet	67 144	89 466
4 483 163	4 699 018	Totalt	4 673 205	4 470 620

Morbank			Konsern	
2015	2016	Totalt engasjement personmarked (i hele tusen kroner)	2016	2015
4 047 337	3 280 622	Laveste risiko	3 280 622	4 047 337
934 468	2 270 070	Lav risiko	2 270 070	934 468
686 610	1 037 926	Middels risiko	1 037 926	686 610
125 711	91 991	Høy risiko	91 991	125 711
142 514	151 792	Høyeste risiko	151 792	142 514
69 806	56 714	Misligholdt og nedskrevet	56 714	69 806
6 006 446	6 889 114	Totalt	6 889 114	6 006 446

Engasjement med offentlige og finansielle sektorer inngår ikke i tallene over, og kommer i tillegg.

Note 17 Maksimal kreditrisikoeksponering, ikke hensyntatt pantestillelser

Tabellen nedenfor viser maksimalt eksponering mot kreditrisiko for komponentene i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantestillelser og tillatte motregninger.

Morbank			Konsern		
Brutto eksponering etter nedskr.			Brutto eksponering etter nedskr.		
2015	2016	(i hele tusen kroner)	2016	2015	
EIENDELER					
79 409	123 758	Kontanter og fordringer på sentralbanker	123 758	79 409	
298 196	380 461	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	380 461	298 196	
9 492 509	10 335 712	Utlån til og fordringer på kunder	10 309 900	9 479 965	
1 417 496	1 179 701	Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultatregnskapet	1 179 701	1 417 496	
540	1 837	Derivater	1 837	540	
11 288 151	12 021 468	Sum eiendeler	11 995 656	11 275 607	
FORPLIKTELSE					
230 450	234 202	Betingede forpliktelser	234 202	230 450	
531 553	696 984	Ubenyttede kreditter	696 984	531 553	
186 275	175 488	Lånetilsagn	175 488	186 275	
0	0	Andre engasjement	0	0	
572 204	959 984	Sum finansielle garantistillelser	959 984	572 204	
12 808 632	14 088 126	Total kreditrisikoeksponering	14 062 314	12 796 088	

Kreditrisikoeksponering knyttet til finansielle eiendeler fordelt på geografiske områder. Utlån er spesifisert i note 13.

Bankinnskudd

2015	2016	(i hele tusen kroner)	2016	2015
0	0	Møre og Romsdal	0	0
290 080	360 367	Sør-Trøndelag	360 367	290 080
8 117	20 094	Andre fylker	20 094	8 117
298 196	380 461	Totalt	380 461	298 196

Verdipapirer

2015	2016	(i hele tusen kroner)	2016	2015
144 687	175 488	Utlandet	175 488	144 687
1 272 809	1 004 213	Norge	1 004 213	1 272 809
1 417 496	1 179 701	Totalt	1 179 701	1 417 496

Derivater

2015	2016	(i hele tusen kroner)	2016	2015
0	0	Utlandet	0	0
540	1 837	Norge	1 837	540
540	1 837	Totalt	1 837	540

Note 18 Kredittkvalitet pr. klasse av finansielle eiendeler

Tallene er rapportert kun for morbank. Differanse mellom mor og konsern utgjør 25,8 mill på utlån til og fordringer på kunder. Kredittkvaliteten av finansielle eiendeler håndteres ved at SpareBank 1-alliansen benytter sine interne retningslinjer for kredittrater. Tabellen nedenfor viser kredittkvaliteten pr klasse av eiendeler for utlånsrelaterte eiendeler i balansen, basert på bankens eget kredittratingsystem.

Morbank 2016 (i millioner kroner)	Hverken forfalt eller nedskrevet					Misligholdt eller individuelt nedskrevet	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån							
Fordringer på sentralbanken	100		0	0	0	0	100
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		380	0	0	0	0	380
Utlån til og fordringer på kunder							
- Privatmarked	3 162	2 188	1 000	89	146	55	6 640
- Bedriftsmarked	866	894	1 516	204	217	54	3 750
Sum	4 128	3 462	2 516	292	363	108	10 870
Finansielle investeringer							
Noterte statsobligasjoner	100		0	0	0	0	100
Noterte andre obligasjoner	95	963	0	0	0	0	1 058
Unoterte obligasjoner		22	0	0	0	0	22
Sum	195	985	0	0	0	0	1 180
Totalt	4 323	4 447	2 516	292	363	108	12 050

Morbank 2015 (i millioner kroner)	Hverken forfalt eller nedskrevet					Misligholdt eller individuelt nedskrevet	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån							
Fordringer på sentralbanken	79		0	0	0	0	79
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		298	0	0	0	0	298
Utlån til og fordringer på kunder							
- Privatmarked	3 925	906	666	122	138	68	5 825
- Bedriftsmarked	1 167	480	1 520	239	240	74	3 722
Sum	5 171	1 684	2 186	361	378	142	9 924
Finansielle investeringer							
Noterte statsobligasjoner	150		0	0	0	0	150
Noterte andre obligasjoner	65	1 031	0	0	0	0	1 096
Unoterte obligasjoner		172	0	0	0	0	172
Sum	215	1 203	0	0	0	0	1 417
Totalt	5 386	2 887	2 186	361	378	142	11 342

Note 19 Sertifikater, obligasjoner og rentefond

Morbank		Konsern		
Sertifikater, obligasjoner og rentefond fordelt på utstedersektor				
2015	2016	(i hele tusen kroner)	2016	2015
		Stat		
150 000	100 000	- pålydende verdi	100 000	150 000
149 704	99 747	- virkelig verdi	99 747	149 704
		Annen offentlig utsteder		
90 000	148 000	- pålydende verdi	148 000	90 000
90 097	147 916	- virkelig verdi	147 916	90 097
		Finansielle foretak		
1 100 401	890 353	- pålydende verdi	890 353	1 100 401
1 097 885	892 146	- virkelig verdi	892 146	1 097 885
		Ikke-finansielle foretak		
80 000	40 000	- pålydende verdi	40 000	80 000
79 810	39 893	- virkelig verdi	39 893	79 810
1 420 401	1 178 353	Sum rentepapirer, pålydende verdi	1 178 353	1 420 401
1 417 496	1 179 701	Sum rentepapirer, virkelig verdi over resultatet	1 179 701	1 417 496

For nærmere spesifisering av risiko knyttet til rentepapirer henvises til note 36.

Note 20 Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

Banken klassifiserer disse investeringene til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Morbank		Konsern		
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser				
2015	2016	(i hele tusen kroner)	2016	2015
		Til virkelig verdi over resultatet		
		<i>Kortsiktige plasseringer</i>		
0	0	- Børsnoterte	0	0
10 089	10 089	- Unoterte	10 089	10 089
		<i>Langsiktige plasseringer</i>		
0	0	- Børsnoterte	0	0
367 924	412 373	- Unoterte	412 551	368 010
378 013	422 462	Sum aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	422 640	378 099

Banken har ikke kommittert seg for ytterligere kapitalinnskudd i noen av de underliggende investeringene.

Kortsiktige plasseringer (i hele tusen kroner)	Antall aksjer	Anskaffelseskost	Bokført verdi
Allegro Totalforvaltning (aktiv forvaltning NORV)	1	12 659	10 089
Sum verdipapirfond	1	12 659	10 089
Sum kortsiktige plasseringer (i hele tusen kroner)	1	12 659	10 089

Langsiktige plasseringer	Antall aksjer	Eierandel i %	Anskaffelseskost	Bokført verdi
Atlantehavstunnelen AS	2 500	25,94%	2 500	2 500
Averøy Næringsforum AS	5		5	5
Bølgen AS	25 000	10,00%	25	25
Bølgen Invest AS	142 348	8,79%	6 366	5 898
Bølgen Næringshage AS	50 000	14,28%	100	100
CP Invest AS	5 360	20,00%	521	0
Eiendom Nordvest AS	1 995	42,90%	19 870	17 420
Eiendomsmegler 1 Midt-Norge AS	417	7,57%	10 462	15 915
Gassvegen - Fylkesvegen 215/279 AS	100	11,61%	100	100
Halsafjordsambandet AS	100	4,95%	105	105
Heggset Engineering AS	53 587		2 500	2 500
Heinsa Mekaniske AS	3 900	41,05%	3 556	1 900
Inpower AS	21 621 958	7,62%	2 862	0
Inpower Invest AS	596 645	2,52%	914	412
Knudtzon Senteret AS	1 000	9,10%	600	600
Kredittforeningen for sparebanker	1 380		1 421	1 421
Kristiansund Fryseterminal AS	200	2,85%	150	150
Kristivika Næringspark 2 AS	14 500	50,00%	1 450	1 450
Kvernberget Vekst AS	30		150	150
Langfjordtunnelen AS	4	0,93%	100	99
Maritech Systems AS	119 976	8,73%	2 000	2 000
Møre og Romsdal Sårkornfond AS	10 001	2,22%	1 000	0
Nordic Light Events AS	1 850	15,20%	950	445
Nordisk Areal Invest AS	44 444		1 867	267
Nordmøre Fiskebåt AS	1 950	39,33%	975	975
Noro Fotball AS	525	3,50%	525	525
Rullebaneutvidelse AS	800	11,11%	4 000	4 000
Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA	1 192 719	2,09%	1 193	1 193
Samspleis AS	3	0,85%	30	30
Sentrumsbyen Molde AS	1 000	6,57%	1 000	1 000
Snarveien AS	80	12,20%	400	400
Solid Offshore AS	1 900		1 900	1 900
Sparebank 1 Boligkreditt AS	1 421 523	2,20%	213 318	219 390
Sparebank 1 Finans Midt-Norge AS	2 116	4,95%	28 473	30 249
Sparebank 1 Kredittkort AS	67 908	2,40%	21 047	25 338
Sparebank 1 Markets AS	17 719		3 499	3 721
Sparebank 1 Mobilbetaling AS	148	1,78%	1 480	1 659
Sparebank 1 Næringskreditt AS A aksjer	115 350	0,96%	14 601	14 585
Sparebank 1 Næringskreditt AS B aksjer	117 275		14 659	15 765
Sparebanken Hedmark	419 962		26 794	30 993

Sunndal Sparebank	18 000		1 890	1 890
Surnadal Sparebank	25 000		2 625	2 625
Sus i Gjemnes AS	30	12,00%	30	30
Undine AS	49	32,89%	220	220
Visa Norge		3,00%	0	2 422
Sum langsiktige plasseringer	25 405 691		337 415	412 373
Sum aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser				422 462

Aksjepostene over er eid av morbanken. Utover disse har konsernet følgende aksjer:

Langsiktige plasseringer (i hele tusen kroner)	Antall aksjer	Eierandel i %	Anskaffelseskost	Bokført verdi
Bølgen Invest AS	1 600		165	178
Bølgen AS	10 000		10	0
Nordmørsbrygg AS	200		10	0
Sum langsiktige plasseringer	11 800		185	178
Sum aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser i konsernet				422 640

Note 21 Virkelig verdi av finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

Morbank (i hele tusen kroner)	Bokført verdi 31.12.16	Virkelig verdi 31.12.16	Bokført verdi 31.12.15	Virkelig verdi 31.12.15
EIENDELER				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	380 461	380 461	298 196	298 196
Netto utlån til og fordringer på kunder:				
Utlån	10 335 712	10 335 712	9 492 509	9 541 446
Sum finansielle eiendeler	10 716 173	10 724 488	9 790 706	9 839 642
FORPLIKTELSER				
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	-
Innskudd fra og gjeld til kunder	7 464 840	7 464 840	6 918 970	6 918 970
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 470 275	3 470 087	3 572 396	3 572 396
Ansvarlig lånekapital	311 399	311 367	286 053	286 053
Sum finansielle forpliktelser	11 246 513	11 246 293	10 777 419	10 777 419
Konsern (i hele tusen kroner)	Bokført verdi 31.12.16	Virkelig verdi 31.12.16	Bokført verdi 31.12.15	Virkelig verdi 31.12.15
EIENDELER				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	380 461	380 461	298 196	298 196
Netto utlån til og fordringer på kunder:				
Utlån	10 309 899	10 318 215	9 479 966	9 528 902
Sum finansielle eiendeler	10 690 360	10 698 676	9 778 162	9 827 098
FORPLIKTELSER				
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	-
Innskudd fra og gjeld til kunder	7 450 259	7 450 259	6 906 744	6 906 744
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 470 275	3 469 899	3 572 396	3 572 396
Ansvarlig lånekapital	311 399	311 334	286 053	286 053
Sum finansielle forpliktelser	11 231 933	11 231 493	10 765 192	10 765 192

Eiendeler

Markedspriser benyttes ved prising av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og utlån til kunder. Prisene som fastsettes inkluderer påslag for aktuell kredittrisiko. Verdi av nedskrevne engasjementer fastsettes ved neddiskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer med internrente basert på markedsvilkår for tilsvarende ikke-nedskrevne utlån. Virkelig verdi estimeres til balanseverdi for utlån og fordringer med flytende rente som vurderes til amortisert kost.

Virkelig verdi for fastrente utlån som er vurdert til amortisert kost er beregnet ved neddiskontering av fremtidige kontantstrømmer.

Eventuell endring i kredittrisiko utover endring i estimerte fremtidige kontantstrømmer for nedskrevne utlån er det ikke tatt hensyn til i beregningen av virkelig verdi for utlån som i regnskapet måles til amortisert kost.

Forpliktelser

For innskudd til kunder og gjeld til kredittinstitusjoner estimeres virkelig verdi lik bokført verdi siden disse i all hovedsak har flytende rente. Virkelig verdi på fastrenteinnskudd er sammenlignet med markedsrente som er tilbudt ved lignende finansielle instrumenter ved balansedagens slutt. Bokført verdi og virkelig verdi er tilnærmet lik på fastrente innskudd.

Virkelig verdi er tilnærmet lik balanseført verdi for gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital. Disse postene er derfor ikke tatt med i virkelig verdi hierarkiet.

Note 22 Investeringer i eierinteresser

Konsoliderte selskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter

Firma	Type	Anskaffelses-tidspunkt	Forretnings-kontor	Eierandel i prosent	Stemme-andel i prosent
Investering i datterselskaper					
Misund Hytteutvikling AS	Datter	15.04.1998	Kristiansund	100%	100%
Nordmøre Eiendom AS	Datter	04.11.1987	Kristiansund	100%	100%
Knudtzonlunden AS	Datter	01.06.1985	Kristiansund	100%	100%
Bedriftspartner AS	Datter	27.02.2013	Kristiansund	70%	70%
- Centrum Økonomiservice AS	Datter-datter	27.02.2013	Kristiansund	100%	100%
- Kroknes Økonomi AS	Datter-datter	4/4/2014	Vågland	100%	100%
- Hoel Regnskap AS	Datter-datter	6/1/2015	Kristiansund	100%	100%
- Regnskapstjenester AS	Datter-datter	6/1/2015	Øydegard	100%	100%
- Aktiv Regnskap Aure AS	Datter-datter	3/1/2016	Aure	100%	100%
Tollbodenbygningen AS	Datter	18.12.2013	Kristiansund	91%	91%
Investeringer i felleskontrollert virksomhet					
Samarbeidende Sparebanker AS	FKV	19.10.1999	Tønsberg	7,82%	9,1 %
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	FKV	2008	Tønsberg	6,39%	9,1 %

Konsoliderte selskaper

(i hele tusen kroner)

2016	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer	Pålydende verdi	Eiendeler	Gjeld	Sum inntekter	Sum kostnader	Selskapets årsresultat	Bokført verdi
Misund Hytteutvikling AS	2 500	100	2 500	14 513	12 121	0	21	-21	2 500
Nordmøre Eiendom AS	675	4 500	675	9 074	6 950	170	153	17	2 625
Knudtzonlunden AS	350	350	350	4 070	3 955	425	2 603	-2 178	5 664
Bedriftspartner AS	200	140	140	22 528	6 138	20 470	16 820	3 650	16 660
Centrum Økonomiservice AS	120	120	120	2 698	677	2 300	2 244	56	0
Kroknes Økonomi AS	100	100	100	5 533	1 399	5 602	4 611	991	0
Hoel Regnskap AS	100	100	100	1 439	619	2 797	2 545	252	0
Regnskapstjenester AS	120	1 200	100	1 266	547	2 490	2 357	133	0
Aktiv Regnskap Aure AS	100	100	100	1 835	776	3 174	2 911	263	0
Tollbodenbygningen AS	2 366	2 146	2 146	2 902	6 915	150	1 993	-1 843	0
Sum investeringer i konsernselskap morbank			6 331	65 858	40 097	37 578	36 258	1 320	27 449

2015	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer	Pålydende verdi	Eiendeler	Gjeld	Sum inntekter	Sum kostnader	Selskapets årsresultat	Bokført verdi
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	100	100	100	13	-	0	0	0	100
Nordmøre Eiendom AS	675	4 500	675	10 887	9 350	70	10	60	675
Knudtzonlunden AS	350	350	350	3 493	3 375	318	2 614	-2 296	4 218
Bedriftspartner AS	200	140	140	20 030	6 290	19 704	16 772	2 932	16 660
Centrum Økonomiservice AS	120	120	120	2 655	690	2 289	2 257	32	0
Kroknes Økonomi AS	100	100	100	4 525	1 382	5 259	4 471	788	0
Hoel Regnskap AS	100	100	100	1 284	716	1 619	1 437	182	0
Regnskapstjenester AS	120	1 200	100	1 070	484	1 230	1 154	76	0
Tollbodenbygningen AS	2 366	2 146	2 146	3 037	5 208	0	831	-831	0
Sum investeringer i konsernselskap morbank			3 831	46 994	27 495	30 489	29 546	943	21 653

Investeringer i felleskontrollerte virksomheter (FKV)

(i hele tusen kroner)		Bokførte verdier i FKV						Bokført verdi i	
31.12.2016		Eierandel		Sum		Sum		Bokført verdi i	
		Eiendeler	Gjeld	inntekter	kostnader	Årsresultat	Egenkapital	Morbank	Konsern
Samarbeidende Sparebanker AS	7,82%	1 585 592	58 383	346 317	36 633	309 684	1 527 209	51 046	128 965
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	6,39%	719 314	104 755	54 970	2 851	52 119	614 559	1 136	40 733
Sum felleskontrollerte virksomheter		2 304 906	163 138	401 287	39 484	361 803	2 141 768	52 183	169 698

		Bokførte verdier i FKV						Bokført verdi i	
31.12.2015		Eierandel		Sum		Sum		Bokført verdi i	
		Eiendeler	Gjeld	inntekter	kostnader	Årsresultat	Egenkapital	Morbank	Konsern
Samarbeidende Sparebanker AS	7,82%	1 666 183	420 010	285 822	36 111	249 711	1 246 173	51 046	156 162
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	6,39%	701 726	85 909	27 768	3 131	24 637	615 817	1 136	40 807
Sum felleskontrollerte virksomheter		2 367 909	505 919	313 590	39 242	274 348	1 861 990	52 183	196 970

Endringer i bokført verdi 2016 - konsern

	Bokført verdi 31.12.15	Korrigering verdi FKV	Bokført verdi 01.01.	Kjøp/emisjon/tilbakebetalt	Andel årets resultat	Føringar direkte i FKVs egenkapital	Utbetalt utbytte	Bokført verdi 31.12.
Samarbeidende Sparebanker AS	156 163	-49 176	106 988	0	24 217	11 080	-13 320	128 965
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	40 806	6	40 813	0	3 336	-26	-3 390	40 733
Sum felleskontrollerte virksomheter	196 970	-49 169	147 801	0	27 553	11 054	-16 710	169 698

Endringer i bokført verdi 2015 - konsern

	Bokført verdi 01.01.	Kjøp/emisjon/tilbakebetalt	Andel årets resultat	Føringar direkte i FKVs egenkapital	Utbetalt utbytte	Bokført verdi 31.12.
Samarbeidende Sparebanker AS	89 922	0	19 530	47 890	-1 179	156 163
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	42 172	0	1 576	66	-3 008	40 806
Sum felleskontrollerte virksomheter	132 095	0	21 106	47 956	-4 187	196 970

Utbytte resultatføres i morbanken samme år som utbyttet vedtas av den felleskontrollerte virksomheten.

Oppkjøp av virksomheter i 2016

Bankens datterselskap Bedriftspartner AS kjøpte 100 % av regnskapsbyrået Aktiv Regnskap Aure i 1. kvartal.

Aktiv Regnskap Aure AS	
Kostpris	1 453 820
Bokført egenkapital	577 733
Merverdi	876 087

Merverdi ved oppkjøpet er klassifisert som goodwill og knytter seg til fremtidig inntjening. Mindreverdi er resultatført. Resultat er konsolidert fra 1.3.2016.

Note 23 Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

Finansielle eiendeler og forpliktelser målt til virkelig verdi inndeles i følgende nivåer:

- Nivå 1 - verdsettelsen basert på notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse. Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige fra en børs, handler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en armlengdes avstand. Markedsprisen som benyttes for finansielle eiendeler er gjeldende kjøpskurs; for finansielle forpliktelser benyttes gjeldende salgskurs. Disse instrumentene er inkludert i nivå 1.
- Nivå 2 - verdsettelsen basert på andre observerbare faktorer, enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser), enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen. Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel enkelte OTC-derivater) bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på bankens egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2. Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar rentekurve. For disse instrumentene innhenter banken markedsverdier fra en ekstern aktør.

Nivå 3 Dersom en eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert i nivå 3.

Verdsettelsesmetoder som brukes til å fastsette virkelig verdi for nivå 2 og 3:

- Rentebytteavtaler: Virkelig verdi er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar rentekurve.
- Aksjer: Eierandelene i Nets Holding og Nordito Property verddivurderes hvert kvartal av SpareBank 1 Gruppen AS og distribueres til alle alliansebankene. Denne verddivurderingen er basert på et gjennomsnitt av fem ulike metoder hvor siste kjente transaksjonskurs, resultat per aksje, utbytte per aksje og EBITDA er input i vurderingene. Verdsettelsen av øvrige aksjeposter til virkelig verdi er tilnærmet lik kapitalen som er skutt inn i selskapene.
- Bygg og andre faste eiendommer: Bankens egne eide bygg verdireguleres til virkelig verdi, der verdien fastsettes av uavhengige takstmenn. Banken innhenter takster innenfor et intervall på 3-5 år ihht IAS 16.31 og 16.34.

Sensitivitetsanalyse, nivå 3:

Investeringene i Sparebank 1 Boligkreditt AS og Sparebank 1 Næringskreditt AS utgjør størsteparten av aksjeholdningen. Det er et samspill mellom overføring av utlån til disse selskapene, stille nødvendig kapital og nivået på provisjonen som mottas. Effekten på konsernets resultat av alternative verdier vurderes å være begrenset.

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og forpliktelser målt til virkelig verdi pr. 31.12.2016:

Eiendeler	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet:				
- Derivater (rentebytteavtaler)	0	1 837	0	1 837
- Obligasjoner, sertifikater og rentefond	1 157 283	22 418	0	1 179 701
- Egenkapitalinstrumenter	10 595	0	412 045	422 640
- Bygg og andre faste eiendommer	0	0	109 545	109 545
Sum eiendeler	1 167 878	24 254	521 590	1 713 723
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet:				
- Derivater (rentebytteavtaler)	0	1 705	0	1 705
Sum forpliktelser	0	1 705	0	1 705

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og forpliktelser målt til virkelig verdi per 31.12.2015:

Eiendeler	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet:				
- Derivater (rentebytteavtaler)	0	540	0	540
- Obligasjoner, sertifikater og rentefond	1 245 447	172 049	0	1 417 496
- Egenkapitalinstrumenter	10 089	0	368 010	378 099
- Bygg og andre faste eiendommer	0	0	83 641	83 641
Sum eiendeler	1 255 536	172 589	451 651	1 879 777
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet:				
- Derivater (rentebytteavtaler)	0	5 199	0	5 199
Sum forpliktelser	0	5 199	0	5 199

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 for de siste årene:

Egenkapitalinstrumenter	2016	2015
Bokført verdi 01.01.	451 651	320 132
Investeringer i perioden	105 543	29 480
Salg i perioden (til bokført verdi)	-20 304	-2 171
Gevinst eller tap ført i resultatet	13 870	8 363
Gevinst eller tap ført direkte mot totalresultatet	-21 472	12 205
Verdiregulering til virkelig verdi	11 368	0
Avskrivninger i perioden	-8 470	0
Overført fra nivå 1 eller 2	0	0
Overført til nivå 1 eller 2	0	0
Bokført verdi 31.12.	532 186	368 010
Gevinst eller tap for perioden inkludert i resultatet for eiendeler eiet på balansedagen	50	-4 277

Effekt i resultat av finansielle instrumenter tilhørende nivå 3:

	2016	2015
Realisert gevinst/tap	13 819	-26
Endring i urealisert gevinst/tap	50	8 389
Sum effekt i resultat	13 870	8 363

Note 24 Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper

Transaksjoner mellom nærstående parter. Med nærstående parter menes her tilknyttede selskaper, felleskontrollerte virksomheter og datterselskaper. SpareBank 1 Boligkreditt er en viktig funding kilde for banken og behandles derfor som nærstående part i denne noten. Bankens mellomværende med ansatte og medlemmer av styret vises i note 9 og 13. Det har vært noen fusjoner og emisjoner innen nærstående parter, men disse har minimal betydning på virksomhetens stilling eller resultat i løpet av perioden.

Lån (i hele tusen kroner)	Datterselskaper	
	2016	2015
Lån utestående pr 1.1.	13 998	13 182
Lån innvilget i perioden	15 310	816
Tilbakebetaling	0	0
Utestående lån per 31.12.	29 308	13 998
Renteinntekter	542	790
Tap ved utlån	0	0
Innskudd		
Innskudd per 1.1.	12 227	9 528
Nye innskudd i perioden	3 896	2 717
Uttak	1 542	18
Innskudd per 31.12.	14 581	12 227
Rentekostnader	133	137
Valutahandel	0	0
Provisjonsinntekt	0	0
Utstedte garantier og kausjonsansvar	0	0
	SpareBank 1 Boligkreditt	
(i hele tusen kroner)	2016	2015
Provisjoninntekter	32 374	39 689
Godkjent volum for overføring	1 799 535	1 290 757
Overførte utlån	3 822 648	3 636 229

Overføring av utlån til SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Næringskreditt AS i Stavanger. SpareBank 1 Nordvest ("Banken") har en eierandel på 2,2 prosent per 31. desember 2016 (2,09 prosent per 31. desember 2015). Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Obligasjonene til SpareBank 1 Boligkreditt har en rating på Aaa og AAA fra henholdsvis Moody's og Fitch. SpareBank 1 Boligkreditt erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette.

Note 25 Eiendom, anlegg og utstyr

Morbank				Konsern				
Tomter og bygninger verdiregulert verdi	Tomter og bygninger	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt	(i hele tusen kroner)	Tomter og bygninger verdiregulert verdi	Tomter og bygninger	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt
Pr 1. januar 2015								
103 356	65 717	85 562	254 635	Anskaffelseskost eller verdiregulert verdi	103 356	70 295	86 290	259 941
0	9 245	0	9 245	Akkumulerte nedskrivninger	0	9 245	0	9 245
17 847	18 362	78 976	115 185	Akkumulerte avskrivninger	17 847	18 673	79 252	115 772
85 509	38 110	6 586	130 206	Balanseført verdi 01.01	85 509	42 377	7 038	134 924
Regnskapsåret 2015								
0	0	0	0	Verdiregulering	0	0	0	0
3 206	118	1 113	4 437	Tilgang	3 206	118	1 301	4 625
0	0	795	795	Avgang til anskaffelseskost	0	0	1 400	1 400
0	0	736	736	Avgang avskrivninger	0	0	1 341	1 341
0	0	0	0	Årets nedskrivninger	0	0	0	0
5 074	1 701	2 709	9 484	Årets avskrivninger	5 074	1 851	2 906	9 831
83 641	36 527	4 931	125 100	Balanseført verdi 31.12.	83 641	40 644	5 374	129 659
Pr 31. desember 2015								
106 562	65 835	85 880	258 277	Anskaffelseskost eller verdiregulert verdi	106 562	70 413	86 191	263 166
0	9 245	0	9 245	Akkumulerte nedskrivninger	0	9 245	0	9 245
22 921	20 063	80 949	123 933	Akkumulerte avskrivninger	22 921	20 524	80 817	124 262
83 641	36 527	4 931	125 100	Balanseført verdi 31.12.	83 641	40 644	5 374	129 659
Regnskapsåret 2016								
11 368	0	0	11 368	Verdiregulering	11 368	0	0	11 368
19 005	18 947	2 763	40 716	Tilgang	19 005	18 947	2 763	40 716
0	3 197	1 096	4 293	Avgang til anskaffelseskost	0	3 393	1 371	4 764
0	3 157	1 042	4 199	Avgang avskrivninger	0	3 157	1 304	4 461
0	0	0	0	Årets nedskrivninger	0	0	0	0
8 470	4 365	2 492	15 327	Årets avskrivninger	8 470	4 415	2 592	15 477
105 544	51 068	5 149	161 761	Balanseført verdi 31.12.	105 544	54 939	5 479	165 962
Pr 31. desember 2016								
136 935	81 585	87 548	306 068	Anskaffelseskost eller verdiregulert verdi	136 935	85 967	87 584	310 486
0	9 245	0	9 245	Akkumulerte nedskrivninger	0	9 245	0	9 245
31 391	21 271	82 399	135 061	Akkumulerte avskrivninger	31 391	21 782	82 105	135 279
105 544	51 068	5 149	161 761	Balanseført verdi 31.12.	105 544	54 939	5 479	165 962

Investerings eiendommer

Banken besitter 1 eiendom som klassifiseres som investerings eiendom. Eiendommen er verdsatt etter anskaffelseskostmetoden.

2016	Verdi 1.1.	Tilgang/ avgang	Avskrivning	Verdi 31.12.	Leie-inntekt	Drifts-kostnader	Virkelig verdi
Knutdzonlunden	28 447	100	524	28 023	2 500	518	29 190
	28 447	100	524	28 023	2 500	518	29 190

Virkelig verdi ville ha vært klassifisert i nivå 3. Verdivurderingen er gjort ved bruk av SpareBank 1 sin eiendomsmodell.

Eiendeler holdt for salg

Banken har ingen boliger eller driftsbygninger holdt for salg.

Tomter og bygninger til virkelig verdi

Bankens egne eide bygg verdireguleres nå regelmessig til virkelig verdi, der verdien fastsettes av uavhengige takstmenn. Banken innhenter takster innenfor et intervall på 3-5 år ihht IAS 16.31 og 16.34. Det ble innhentet nye takster i 2016.

Dersom egne eide bygg hadde blitt regnskapsført til historisk kost, ville balanseført verdi vært:

	2016	2015
Anskaffelseskost	60 378	41 373
Akkumulerte avskrivninger	20 439	15 620
Balanseført verdi 31.12.	39 939	25 753

Note 26 Andre eiendeler

Morbank			Konsern	
2015	2016	(i hele tusen kroner)	2016	2015
3 162	2 258	Opptjente provisjoner	2 258	3 162
20 984	23 113	Forskuddsbetalte kostnader og andre opptjente inntekter	23 113	20 984
765	0	Fordringer verdipapirer	0	765
181 943	135 193	Fordringer på allianse-selskap	135 193	181 943
300	4 099	Fordring på datterselskap	0	0
0	0	Goodwill	14 170	13 294
41 545	-650	Øvrige eiendeler	32 746	52 944
248 699	164 012	Andre eiendeler	207 479	273 092

Note 27 Innskudd fra og gjeld til kunder

Morbank			Konsern	
2015	2016	Innskudd fordelt på løpetid (i hele tusen kroner)	2016	2015
6 290 838	6 792 113	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	6 777 532	6 278 611
628 133	672 727	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	672 727	628 133
6 918 970	7 464 840	Sum innskudd fra kunder	7 450 259	6 906 744
280 527	258 788	Fastrenteinnskudd	258 788	280 527
4,1 %	3,5 %	Andel av totale innskudd	3,5 %	4,1 %

2015	2016	Innskudd fordelt på sektor og næring	2016	2015
4 622 140	4 803 891	Lønnstakere o.l	4 803 891	4 622 140
268 749	574 774	Offentlig forvaltning	574 774	268 749
91 927	7 885	Jordbruk/skogbruk	7 885	91 927
132 156	248 696	Fiske/fangst	248 696	132 156
7 234	10 360	Havbruk	10 360	7 234
111 900	148 743	Industri og bergverk	148 743	111 900
115 780	112 255	Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	112 255	115 780
138 057	153 169	Varehandel	153 169	138 057
55 592	64 444	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	64 444	55 592
22 562	24 737	Hotell og annen overnattingsvirksomhet	24 737	22 562
79 094	82 926	Borettslag	82 926	79 094
336 100	313 700	Eiendomsdrift	313 700	336 100
189 554	161 634	Forretningsmessig tjenesteyting	147 054	177 327
298 527	348 778	Tjenesteytende næringer ellers	348 778	298 527
449 599	408 848	Øvrige sektorer	408 848	449 599
6 918 970	7 464 840	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	7 450 259	6 906 744

2015	2016	Innskudd fordelt på geografiske områder	2016	2015
2 559 929	2 821 756	Kristiansund	2 814 322	2 551 448
2 785 119	3 014 813	Øvrige kommuner på Nordmøre	3 010 380	2 781 373
253 226	256 246	Molde	256 246	253 226
176 973	315 887	Øvrige kommuner i Romsdal	313 174	176 973
318 983	134 353	Ålesund	134 353	318 983
126 656	646 480	Øvrige kommuner på Sunnmøre	646 480	126 656
659 671	234 698	Norge for øvrig	234 698	659 671
38 414	40 608	Utlandet	40 608	38 414
6 918 970	7 464 840	Totalt	7 450 259	6 906 744

Note 28 Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Morbank			Konsern	
2015	2016	(i hele tusen kroner)	2016	2015
3 572 396	3 470 275	Obligasjonsgjeld	3 470 275	3 572 396
286 053	311 399	Ansvarlig lån og fondsobligasjon	311 399	286 053
3 858 449	3 781 673	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer	3 781 673	3 858 449

2015	2016	Obligasjonsgjeld fordelt på forfallstidspunkt	2016	2015
773 758	0	Forfall i løpet av 2016	0	773 758
600 522	519 433	Forfall i løpet av 2017	519 433	600 522
899 977	900 560	Forfall i løpet av 2018	900 560	899 977
701 749	1 003 003	Forfall i løpet av 2019	1 003 003	701 749
596 391	597 177	Forfall i løpet av 2020	597 177	596 391
0	450 101	Forfall i løpet av 2021	450 101	0
3 572 396	3 470 275	Sum obligasjonsgjeld	3 470 275	3 572 396

2015	2016	Obligasjonsgjeld fordelt på vesentlige valutaer	2016	2015
3 572 396	3 470 275	NOK	3 470 275	3 572 396
3 572 396	3 470 275	Sum obligasjonsgjeld	3 470 275	3 572 396

Note 29 Annen gjeld og forpliktelse

Morbank		(i hele tusen kroner)	Konsern	
2015	2016	Andre forpliktelser	2016	2015
9 284	9 868	Pensjonsforpliktelser (note 30)	9 868	9 284
43 264	54 549	Annen gjeld	61 514	49 506
9 827	8 732	Leverandørgjeld	9 559	10 310
9 478	1 746	Gjeld verdipapirer	1 746	9 478
25 352	28 373	Påløpne kostnader	28 373	25 352
97 205	103 268	Sum andre forpliktelser	111 060	103 930
		Stilte garantier mv. (avtalte garantibeløp)		
36 951	55 505	Betalingsgarantier	55 505	36 951
85 107	77 498	Kontraktsgarantier	77 498	85 107
36 630	30 365	Lånegarantier	30 365	36 630
20 732	23 885	Garantier for skattetrekk	23 885	20 732
51 030	46 949	Andre garantier	46 949	51 030
-	-	Garanti ovenfor Bankenes Sikringsfond	-	-
230 450	234 202	Sum stilte garantier	234 202	230 450
		Andre forpliktelser		
531 553	696 984	Ubenyttede kreditter	696 984	531 553
186 275	161 211	Innvilgede lånetilsagn	161 211	186 275
717 828	858 195	Sum andre forpliktelser	858 195	717 828
1 045 482	1 195 665	Totale forpliktelser	1 203 457	1 052 207
Sum	Sum	Pantstillelser	Sum	Sum
572 204	959 984	Deponert i Norges Bank	959 984	572 204
-	-	Tilhørende forpliktelse	-	-

Pågående rettstvister

Verken banken eller konsernet er deltaker i noen form for rettstvister.

Note 30 Pensjoner

Selskapet har flere pensjonsordninger, både innskuddsordninger og ytelsesordninger.

Selskapets pensjonsordninger

Ytelsesbasert pensjonsordning etter lov om foretakspensjon. Ordningen omfatter ved årets slutt 0 aktive medlemmer og 80 pensjonister. Ordningen gir rett til fremtidige definerte ytelser, som i hovedsak bestemmes av antall opptjeningsår (tjenestetid), lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på antatt ytelse fra Folketrygden. Ordningen ble avsluttet for aktive medlemmer i 2016 og opptjening i ytelsesordningen er overført til fripolise for aktive medlemmer. Alle aktive og delvis uføre medlemmer av den lukkede ytelsesordningen er overført til kollektiv innskuddsordning. Det skal utbetales kompensasjon til de personene som får en lavere samlet beregnet pensjonskapital med fripolise fra ytelsesordningen og ny kapital i innskuddsordningen ved fylte 67 år sammenlignet med tidligere ytelsesordning. Kompensasjonsbeløpet tas over drift.

En person opptjener pensjonsrettigheter for lønn som overstiger 12G. Pensjonsloftet er identisk med det som gjelder for lønn inntil 12G. Opptjente pensjonsrettigheter sikres gjennom innbetaling til forsikringselskap.

I tillegg til de sikrede ordningene har selskapet en tidlig-pensjonsordning som gir enkelte ansatte rett til å fratre ved fylte 62 år eller senere og motta gavepensjon til fylte 67 år. Pensjonen som ytes skal, sammen med utbetaling fra folketrygden, ytelsesordning og AFP, utgjøre omlag 70 prosent av lønnen ved fylte 62 år. Ordningen finansieres over driften og omfatter 21 aktive medlemmer og 9 pensjonister ved utløpet av regnskapsåret.

Selskapet er omfattet av AFP-ordningen i privat sektor. Den nye AFP-ordningen, som gjelder fra og med 1. januar 2011 er å anse som en ytelsesbasert flerforetaksordning, men regnskapsføres som en innskuddsordning frem til det foreligger pålitelig og tilstrekkelig informasjon slik at konsernet kan regnskapsføre sin proporsjonale andel av pensjonskostnad, pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler i ordningen. Selskapets forpliktelser er dermed ikke balanseført som gjeld. Selskapet regnskapsfører egenandel knyttet til den gamle AFP-ordningen som pensjonsforpliktelse.

Ansatte som ikke har ytelsesbasert tjenestepensjon er omfattet av innskuddsbasert tjenestepensjonsordning. Ordningen medfører at arbeidsgiver innbetaler en årlig premie som en fast andel av den ansattes lønn. Den fremtidige pensjonen er avhengig av avkastning og størrelsen på det årlige sparebeløpet. Innbetalingen skjer til et forsikringselskap. Selskapet har ingen forpliktelse utover å yte det årlige bidraget.

En person har en gavepensjon fra fylte 62 år til fylte 67 år. To personer har til utbetaling livsvarig gavepensjon. Denne ordningen er ikke forsikret. Gavepensjon tas over drift.

Pr. 31. desember	2016	2015
Nåverdien av ytelsesbasert pensjonsforpliktelse	88 464	172 407
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	105 852	-174 607
Overdekning	17 389	2 200

Morbank			Konsern		
2015	2016	Netto pensjonsforpliktelse/midler i balansen	2016	2015	
172 407	88 464	Nåverdi pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	88 464	172 407	
-174 607	105 852	Virkelig verdi av pensjonsmidler	105 852	-174 607	
-2 200	-17 389	Netto pensjonsmidler fondsbaserte ordninger	-17 389	-2 200	
-2 200	-17 389	Netto pensjonsmidler i balansen sikrede ordninger	-17 389	-2 200	
10 895	9 868	DBO ved periodens slutt usikret ordning	9 868	10 895	
10 895	9 868	Netto pensjonsforpliktelse i balansen usikret ordning	9 868	10 895	
2015	2016	Periodens pensjonskostnad	2016	2015	
8 814	6 028	Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	6 028	8 814	
5 342	3 811	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	3 811	5 342	
-3 652	-3 661	Forventet avkastning på pensjonsmidler	-3 661	-3 652	
0	-2 133	Resultatført netto forpliktelse ved oppgjør	-2 133	0	
1 754	2 109	Innskuddsbasert pensjonskostnad	2 109	1 754	
13 736	6 455	Periodens pensjonskostnad	6 455	13 736	
942	575	Herav arbeidsgiveravgift i pensjonskostnad	575	942	
357	474	Herav usikret pensjonskostnad	474	357	
2015	2016	Bevegelse i netto pensjonsforpliktelse i balansen	2016	2015	
5 633	10 895	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 1. januar	10 895	5 633	
244	211	Årets pensjonsopptjening inkl arb.g.avg.	211	244	
-738	-719	Curtailment, settlement, betaling over drift	-719	-738	
5 747	-682	Aktuarielt tap (gevinst) ført mot utvidet resultat	-682	5 747	
113	264	Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	264	113	
-104	-101	Arb.g.avg. av innbetalte pensjonsmidler	-101	-104	
10 895	9 868	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 31. desember	9 868	10 895	

2015	2016	Endring i ytelsesbasert pensjonsforpliktelse i løpet av året, sikret og usikrede ordninger	2016	2015
235 425	183 303	Saldo 1. januar	183 303	235 425
7 625	4 655	Nåverdien av årets pensjonsopptjening	4 655	7 625
5 342	3 811	Rentekostnad på forpliktelsen	3 811	5 342
-58 041	-8 115	Estimatavvik - tap og (gevinst)	-8 115	-58 041
-7 048	-7 941	Utbetalte ytelser	-7 941	-7 048
0	-77 382	Oppgjør	-77 382	0
183 303	98 332	Saldo 31. desember	98 332	183 303
2015	2016	Endringer i pensjonsmidler i løpet av året	2016	2015
161 071	174 607	Saldo 1. januar	174 607	161 071
3 652	3 661	Forventet avkastning på pensjonsmidler	3 661	3 652
11 637	-202	Estimatavvik - tap og (gevinst)	-202	11 637
5 113	10 262	Innbetaling fra arbeidsgiver	10 262	5 113
-6 867	-7 227	Utbetalte ytelser	-7 227	-6 867
0	-75 248	Oppgjør	-75 248	0
174 607	105 852	Saldo 31. desember	105 852	174 607
2015	2016	Pensjonsmidlene 31. desember består av	2016	2015
22 350	13 549	Aksjer	13 549	22 350
118 558	71 874	Obligasjoner	71 874	118 558
32 651	19 794	Eiendom	19 794	32 651
1 048	635	Annet	635	1 048
174 607	105 852	Sum	105 852	174 607
15 289	3 458	Faktisk avkastning på pensjonsmidlene	3 458	15 289
2015	2016	Medlemmer ytelsesbasert pensjon	2016	2015
179	111	Antall personer som er med i pensjonsordningen	111	179
93	21	-herav aktive	21	93
86	90	-herav pensjonister og uføre	90	86

Økonomiske forutsetninger	2016		2015	
	Kostnader	Forpliktelse	Kostnader	Forpliktelse
Diskonteringsrente	2,50%	2,60%	2,30%	2,50%
Forventet avkastning på midlene	2,50%	2,60%	3,20%	2,50%
Forventet fremtidig lønnsutvikling	2,50%	2,50%	2,75%	2,50%
Forventet G-regulering	2,25%	2,25%	2,50%	2,25%
Forventet pensjonsregulering	0,00%	0,00%	1,80%	0,00%
Arbeidsgiveravgift	14,10%	14,10%	14,10%	14,10%
Forventet frivillig avgang (etter 50år)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Dødelighetstabell	GAP		GAP	

GAP er en dødelighetstabell utviklet av Gabler i samarbeid med Universitetet i Oslo.

Pensjonsforpliktelse (brutto/PBO) utgjør nåverdien av opptjente pensjonsytelser når det i tillegg er tatt hensyn til forutsatt fremtidig lønns- og G-vekst. (PBO = Projected Benefit Obligation).

Note 31 Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån

Morbank		(i hele tusen kroner)	Konsern	
2015	2016		2016	2015
Fondsobligasjoner:				
50 260	*	Evigvarende 3 mnd Nibor + 4,70% (Call opsjon 2017)	*	50 260
50 112	38 083	Evigvarende 3 mnd Nibor + 2,80% (Call opsjon 2018)	38 083	50 112
35 076	22 546	Evigvarende 3 mnd Nibor + 4,50% (Call opsjon 2020)	22 546	35 076
135 448	60 629	Fondsobligasjon (Kjernekapital)	60 629	135 448
150 604	150 564	Evigvarende 3 mnd Nibor + 1,750% (Call opsjon 2019)	150 564	150 604
	100 206	Evigvarende 3 mnd Nibor + 3,500% (Call opsjon 2021)	100 206	
150 604	250 770	Sum evigvarende	250 770	150 604
286 053	311 399	Sum tilleggskapital	311 399	286 053
2015	2016	Ansvarlig lånekap. etter forfallstidspunkt	2016	2015
150 604	150 564	Forfaller i 2024, med mulig call i 2019	150 564	150 604
	100 206	Forfaller i 2026, med mulig call i 2021	100 206	
150 604	250 770	Sum ansvarlig lån	250 770	150 604
2015	2016	Fondsobligasjoner etter forfallstidspunkt	2016	2015
50 260	*	Forfaller i 2017	*	50 260
50 112	38 083	Forfaller i 2018	38 083	50 112
35 076	22 546	Forfaller i 2020	22 546	35 076
135 448	60 629	Sum fondsobligasjoner	60 629	135 448

* SpareBank 1 Nordvest har fra og med første kvartal 2016 klassifisert følgende fondsobligasjoner fra gjeld til egenkapital:

- Evigvarende fondsobligasjon 50 millioner kroner, utstedt 2012, med rentebetingelse 3M Nibor + 4,82%. Lånet har innløsningsrett (call) 30.11.2017

Fondsobligasjonene er reklassifisert da de ikke tilfredstiller definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32. De er evigvarende og SpareBank 1 Nordvest har rett til ikke å betale renter til investorene under gitte vilkår. Rentene presenteres ikke som rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i egenkapitalen. Sammenligningstall er ikke omarbeidet.

Note 32 Kapitaldekning

Morbank		Ansvarlig kapital (tall i 1000 kr)	Konsern	
2015	2016		2016	2015
118 800	119 954	Eierandelskapital	119 954	118 800
16 279	27 155	Utjevningfond	27 155	16 279
1 019 153	1 147 326	Sparebankens fond	1 147 326	1 019 153
41 679	47 577	Verdireguleringsfond	47 577	41 679
5 460	5 687	Gavefond	5 687	5 460
23 852	2 378	Annen egenkapital	115 986	166 093
0	0	Minoritetsinteresser	5 348	3 716
1 225 223	1 350 077	Sum balanseført egenkapital	1 469 033	1 371 180
0	0	Utsatt skattefordel, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-14 170	-13 294
0	0	Minoritetsinteresser bokført i egenkapital	-5 348	-3 716
-1 801	-1 606	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (AVA)	-1 606	-1 801
-95 624	-166 138	Fradrag for ikke vesentlige eierandeler i selskaper innen finansiell sektor	-229 794	-147 749
1 127 798	1 182 333	Sum ren kjernekapital	1 218 115	1 204 619
109 948	171 377	Fondsobligasjoner	171 377	109 948
-55 766	-48 195	Fradrag for ikke vesentlige eierandeler i selskaper innen finansiell sektor	-51 589	-61 024
54 182	123 182	Sum annen godkjent kjernekapital	119 788	48 924
1 181 980	1 305 515	Sum kjernekapital	1 337 903	1 253 543
150 604	250 770	Tidsbegrenset ansvarlig kapital	250 770	150 604
-79 964	-69 187	Fradrag for ikke vesentlige eierandeler i selskaper innen finansiell sektor	-74 059	-87 376
70 640	181 583	Netto tilleggskapital	176 711	63 228
1 252 620	1 487 098	Sum ansvarlig kapital	1 514 614	1 316 771
		Risikoveid beregningsgrunnlag		
7 070 205	7 338 499	Eiendeler som ikke inngår i handelsporteføljen	7 378 676	7 145 036
573 995	582 881	Operasjonell risiko	648 148	615 142
1 173	3 021	CVA-tillegg (motpartsrisiko derivater)	3 021	1 173
7 645 373	7 924 401	Samlet beregningsgrunnlag	8 029 844	7 761 351
16,38%	18,77%	Kapitaldekning	18,86%	16,97%
15,46%	16,47%	Kjernekapitaldekning	16,66%	16,15%
14,75%	14,92%	Ren kjernekapitaldekning	15,17%	15,52%
		Bufferkrav		
191 134	198 110	Bevaringsbuffer (2,5%)	200 746	194 034
76 454	118 866	Motsyklisk buffer (1,5 % fra 1.07.2016)	120 448	77 614
229 361	237 732	Systemrisikobuffer (3,0%)	240 895	232 841
496 949	554 708	Sum bufferkrav til ren kjernekapital	562 089	504 488
344 042	356 598	Minimumskrav til ren kjernekapital (4,5%)	361 343	349 261
286 807	271 027	Tilgjengelig ren kjernekapital utover bufferkrav	294 683	350 870

I henhold til Forskrift om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak skal fradraget for ikke-vesentlige investeringer i selskaper i finansiell sektor fases inn med følgende prosentsettsats:

i 2014:	20 prosent
i 2015:	40 prosent
i 2016:	60 prosent
i 2017:	80 prosent

Morbank		Beregningsgrunnlag (tall i 1000 kr)	Konsern	
2015	2016		2016	2015
0	0	Stater og sentralbanker	0	0
5 535	14 399	Lokale og regionale myndigheter	14 399	5 535
20	20	Offentlig eide foretak	20	20
151 739	98 482	Institusjoner	98 482	151 739
2 889 053	3 040 280	Foretak	3 040 280	2 889 053
353 032	396 117	Massemarkedsengasjement	396 117	353 032
2 872 162	3 082 943	Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	3 082 943	2 872 162
116 020	69 313	Forfalte engasjement	69 313	116 020
3 969	9 653	Høyrisikoengasjement	9 653	3 969
92 584	86 973	Obligasjoner med fortinnsrett	86 973	92 584
449 203	495 659	Egenkapitalposisjoner	495 659	449 203
136 887	44 660	Øvrige engasjement	84 837	211 719
7 070 205	7 338 499	Sum kredittrisiko	7 378 676	7 145 036

Note 33 Eierandelskapital og eierstruktur

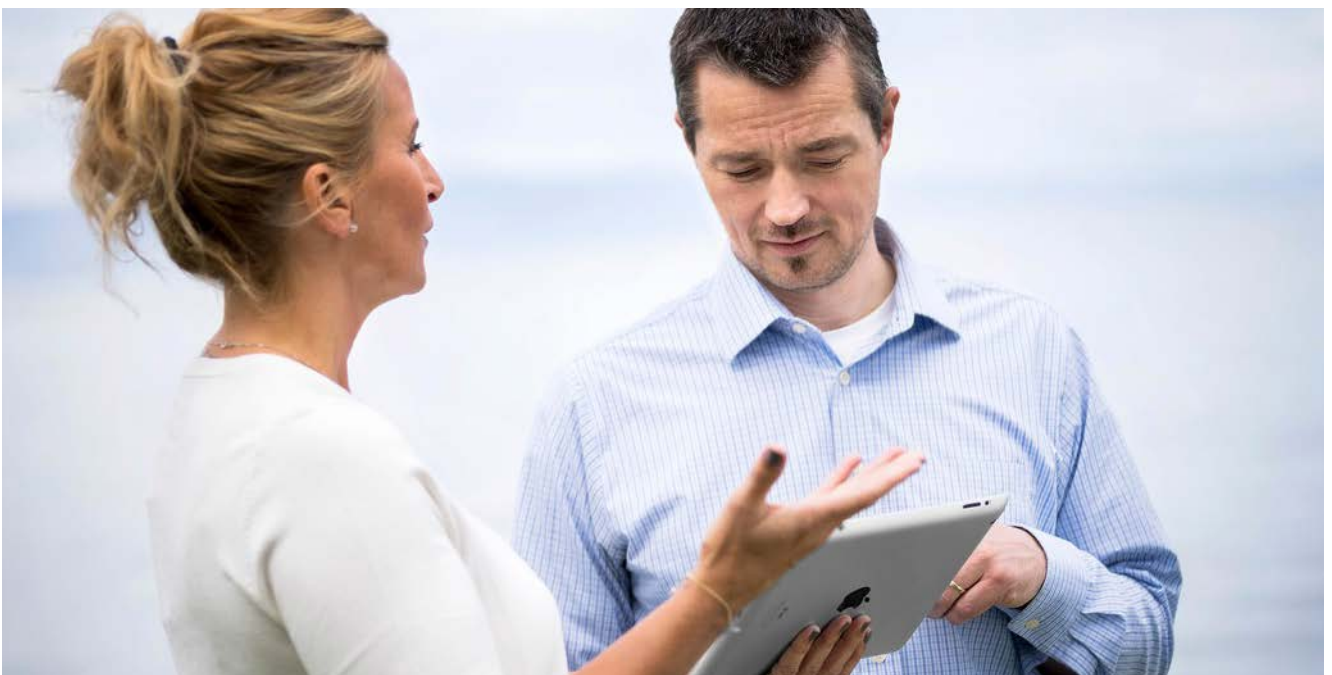
Bankens egenkapitalbeviskapital utgjør 120.000.000 kroner fordelt på 1.200.000 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner. Pr 31.12.2016 var det 363 egenkapitalbevisiere. Eierandelskapitalen er tatt opp på følgende måte:

År	Endring	Endring i egenkapitalbeviskapital	Total eierandelskapital	Antall egenkapitalbevis
2013	Offentlig emisjon	120 000 000	120 000 000	1 200 000
Beregning av egenkapitalbevisbrøk				
Morbank				
(i hele tusen kroner)			31.12.2016	31.12.2015
Egenkapitalbeviskapital			120 000	120 000
Overkursfond			0	0
Utjevningsfond eks utbytte og fond for urealiserte gevinster			10 282	7 544
A. Sum egenkapitalbevisierens kapital			130 282	127 544
Sparebankens fond, eksklusiv fond for urealiserte gevinster			1 019 153	908 327
Gavefond			5 460	5 255
B. Sum samfunnsid kapital			1 024 613	913 582
Egenkapital eks utbytte og fond for urealiserte gevinster			1 154 895	1 041 036
Egenkapitalbevisbrøk (A/(A+B))			11,28%	12,25%
Resultat pr egenkapitalbevis				
(i hele tusen kroner)			2016	2015
Årsresultat i henhold til årsregnskapet			146 723	68 775
Egenkapitalbevisierens andel av resultatet for hele regnskapsåret			16 552	8 426
Resultat pr egenkapitalbevis for hele regnskapsåret			13,79	7,02

Utvannet resultat pr egenkapitalbevis er lik resultat pr egenkapitalbevis.

Banken gjennomførte i 2013 en offentlig emisjon og hentet inn eierandelskapital gjennom denne. Kapitalutvidelsen fant sted på slutten av året og ble registrert i Foretaksregistret den 20. desember 2013.

De største egenkapitalbeviserne	Antall egenkapitalbevis	Andel
Erik Ohr Eiendom AS	131 853	10,99%
LL Holding AS	63 290	5,27%
Bentneset Invest AS	52 742	4,40%
Nistuå II AS	52 741	4,40%
Oskar Sylte Mineralvannfabrikk AS	48 077	4,01%
SpareBank 1 SMN	48 076	4,01%
Pikhaugen II AS	42 193	3,52%
Ziko Holding AS	40 000	3,33%
Sunnadal Sparebank	30 000	2,50%
Mase Invest AS	26 371	2,20%
Løvdal Finans AS	26 371	2,20%
Norsaga AS	26 371	2,20%
Roald Røsand	26 371	2,20%
Nyctea AS	24 000	2,00%
SpareBank 1 Søre Sunnmøre	23 076	1,92%
SpareBank 1 Ringerike Hadeland	23 075	1,92%
Rio Consulting AS	20 000	1,67%
SpareBank 1 Lom og Skjåk	19 230	1,60%
SpareBank 1 Nøtterøy Tønsberg	19 230	1,60%
SpareBank 1 Gudbrandsdal	19 230	1,60%
SpareBank 1 Hallingdal	19 230	1,60%
SpareBank 1 Østfold Akershus	19 230	1,60%
SpareBank 1 Telemark	19 230	1,60%
SpareBank 1 BV	19 230	1,60%
SpareBank 1 Modum	19 200	1,60%
Sum største eiere	858 417	71,53%
Øvrige eiere	341 583	28,47%
Utstedte egenkapitalbevis	1 200 000	100,00%

Note 34 Likviditetsrisiko/Gjenværende kontraktmessig løpetid på forpliktelser

For detaljert beskrivelse henvises til note 3 Finansiell risikostyring.

Morbank

Pr 31.12.2016	(i hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Gjeld							
Innskudd fra og gjeld til kunder		7 204 837	0	258 788	0	0	7 463 625
Renteutbetalinger		0	0	1 215	0	0	1 215
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer							
Renteutbetalinger		0	336 834	436 924	2 798 638	0	3 572 396
		0	16 904	46 621	97 263	0	160 788
Finansielle derivater							
Renteutbetalinger		0	0	0	650 000	0	650 000
		0	445	1 042	1 774	594	3 855
Ansvarlig lånekapital							
Renteutbetalinger		0	0	47 068	393 593	0	440 661
		0	3 202	9 606	28 005	0	40 813
Sum kontantstrømforsiktelser		7 204 837	357 385	801 264	3 969 273	594	12 333 353

Konsern

Pr 31.12.2016	(i hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Gjeld							
Innskudd fra og gjeld til kunder		7 204 837	0	258 788	0	0	7 463 625
Renteutbetalinger		0	0	1 215	0	0	1 215
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer							
Renteutbetalinger		0	336 834	436 924	2 798 638	0	3 572 396
		0	16 904	46 621	97 263	0	160 788
Finansielle derivater							
Renteutbetalinger		0	0	0	650 000	0	650 000
		0	445	1 042	1 774	594	3 855
Ansvarlig lånekapital							
Renteutbetalinger		0	0	47 068	393 593	0	440 661
		0	3 202	9 606	28 005	0	40 813
Sum kontantstrømforsiktelser		7 204 837	357 385	801 264	3 969 273	594	12 333 353

Morbank

Pr 31.12.2015	(i hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Gjeld							
Innskudd fra og gjeld til kunder	6 635 406	0	280 527	0	0	0	6 915 933
Renteutbetalinger	0	0	3 037	0	0	0	3 037
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer							
Renteutbetalinger	0	336 834	436 924	2 798 638	0	0	3 572 396
Renteutbetalinger	0	19 908	40 838	105 018	0	0	165 764
Finansielle derivater							
Renteutbetalinger	0	0	0	500 000	0	0	500 000
Renteutbetalinger	0	835	1 335	2 742	872	0	5 784
Ansvarlig lånekapital							
Renteutbetalinger	0	0	0	250 951	35 070	0	286 022
Renteutbetalinger	0	2 788	8 363	23 856	0	0	35 007
Sum kontantstrømforpliktelser	6 635 406	360 364	771 024	3 681 206	35 943	0	11 483 943

Konsern

Pr 31.12.2015	(i hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Gjeld							
Innskudd fra og gjeld til kunder	6 635 406	0	280 527	0	0	0	6 915 933
Renteutbetalinger	0	0	3 037	0	0	0	3 037
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer							
Renteutbetalinger	0	336 834	436 924	2 798 638	0	0	3 572 396
Renteutbetalinger	0	19 908	40 838	105 018	0	0	165 764
Finansielle derivater							
Renteutbetalinger	0	0	0	500 000	0	0	500 000
Renteutbetalinger	0	835	1 335	2 742	872	0	5 784
Ansvarlig lånekapital							
Renteutbetalinger	0	0	0	250 951	35 070	0	286 022
Renteutbetalinger	0	2 788	8 363	23 856	0	0	35 007
Sum kontantstrømforpliktelser	6 635 406	360 364	771 024	3 681 206	35 943	0	11 483 943

Note 35 Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelse

Morbank

Pr 31.12.2016	(i hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler							
Konter og fordringer på sentralbanker	123 758	-	-	-	-	-	123 758
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	380 461	-	-	-	-	-	380 461
Brutto utlån til og fordringer på kunder	1 189 843	9 415	52 625	482 318	8 655 264		10 389 466
- Individuelle nedskrivninger	-16 320	-	-	-	-	-	-16 320
- Nedskrivninger på grupper av utlån	-37 434	-	-	-	-	-	-37 434
Netto utlån til og fordringer på kunder	1 136 089	9 415	52 625	482 318	8 655 264		10 335 712
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	-	25 005	169 860	802 211	182 624		1 179 701
Finansielle derivater	-	-	-	1 837	-		1 837
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	422 462	-	-	-	-		422 462
Investering i konsernselskaper	27 449	-	-	-	-		27 449
Investering i eierinteresser	52 183	-	-	-	-		52 183
Eiendom, anlegg og utstyr	161 761	-	-	-	-		161 761
Eiendel ved utsatt skatt	-	-	-	-	-		-
Andre eiendeler	7	7 987	125 578	20 722	9 718		164 012
Sum eiendeler	2 304 170	42 408	348 063	1 307 089	8 847 606		12 849 335

Gjeld							
Innskudd fra og gjeld til kunder	7 156 052	-	308 788	-	-		7 464 840
Gjeld stiftet ved utstedelse av av verdipapirer	-	327 205	424 434	2 718 636	-		3 470 275
Betalbar skatt	-	-	32 126	-	-		32 126
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	60 629	250 770		311 399
Annen gjeld	-	45 235	27 075	13 796	-		86 106
Sum gjeld	7 156 052	372 440	792 423	2 793 061	250 770		11 364 746

Konsern

Pr 31.12.2016	(i hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler							
Konter og fordringer på sentralbanker	123 758	-	-	-	-	-	123 758
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	380 461	-	-	-	-	-	380 461
Brutto utlån til og fordringer på kunder	1 189 843	9 415	52 625	456 506	8 655 264		10 363 654
- Individuelle nedskrivninger	-16 320	-	-	-	-	-	-16 320
- Nedskrivninger på grupper av utlån	-37 434	-	-	-	-	-	-37 434
Netto utlån til og fordringer på kunder	1 136 089	9 415	52 625	456 506	8 655 264		10 309 900
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	-	25 005	169 860	802 211	182 624		1 179 701
Finansielle derivater	-	-	-	1 837	-		1 837
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	422 462	-	-	-	178		422 640
Investering i konsernselskaper	27 449	-	-	-	-27 449		-0
Investering i eierinteresser	52 183	-	-	-	117 516		169 699
Eiendom, anlegg og utstyr	161 761	-	-	-	4 201		165 962
Eiendel ved utsatt skatt	-	-	-	-	-		-
Andre eiendeler	7	14 982	139 840	29 616	23 033		207 479
Sum eiendeler	2 304 170	49 403	362 325	1 290 171	8 955 367		12 961 436

Gjeld							
Innskudd fra og gjeld til kunder	7 141 472	-	308 788	-	-		7 450 260
Gjeld stiftet ved utstedelse av av verdipapirer	-	327 205	424 434	2 718 636	-		3 470 275
Betalbar skatt	-	-	32 126	-	-		32 126
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	60 629	250 770		311 399
Annen gjeld	-	45 235	34 580	13 796	-		93 611
Sum gjeld	7 141 472	372 440	799 928	2 793 061	250 770		11 357 671

Banken har som mål å begrense sin renterisiko og har derfor som policy å ikke binde renten på sin finansiering. Samtidig har også banken priset risiko i det å gi fastrenteutlån. Fastsatte måltall for bankens sensitivitet for rente på fastrentelån er kr 4 mill ved 1 % endring i markedsrenten. Banken har gjennom flere år målt sin renterisiko gjennom program utviklet for å måle følsomheten i yield-kurven og forfallsstruktur i forvaltningen, og ligger godt innenfor bankens måltall.

Nedenfor er effekten av 1% økning i renten beregnet for bankens totale rentebærende finansielle instrumenter:

Finansielt instrument	(i hele tusen kroner)	Saldo	Resultateffekt (før skatt)	Egenkapitaleffekt (etter skatt)
Ansvarlig lån		250 770	3 805	2 663
Fondsobligasjon		60 629	2 351	1 763
Obligasjongs gjeld		3 470 275	52 485	39 364
Rentebytteavtaler		0	-57 960	-43 470
Statssertifikater		99 747	-4 702	-3 527
Sertifikater til kommune/fylkeskommune		82 844	-877	-658
OMF		869 728	-13 040	-9 780
Andre obligasjoner		127 383	-1 897	-1 423
Sum		4 961 374	-19 836	-15 067

Valutarisiko

Valutarisiko oppstår ved at konsernet har forskjeller mellom eiendeler og forpliktelser i den enkelte valuta. Handelsaktiviteten i SpareBank 1 Nordvest er kun knyttet til reisevaluta i Euro hvor totalvolumet varierer i fra 0,9-1,5 mill.kr. Andre valutabehov dekkes gjennom samarbeidende bank innen Alliansen.

Prisrisiko aksjer og andre verdipapirer

Denne risikoen er begrenset til bokført beløp. Se note 19 og 20 for ytterligere informasjon om disse investeringene.

Note 37 Finansielle derivater

Generell beskrivelse

Oppstillingen nedenfor viser virkelig verdi av bankens finansielle derivater bokført som eiendeler og gjeld samt nominelle verdier av kontraktene. Positiv markedsverdi av kontrakter blir bokført som eiendel, mens negativ markedsverdi blir bokført som gjeld. Kontraksvolumet, oppført brutto, viser størrelsen av derivatenes underliggende eiendeler, og er grunnlaget for måling av endringer i virkelig verdi av bankens derivater. Det oppgitte volumet viser utestående volum av transaksjoner ved årets slutt og gir ingen indikasjon på markedsrisiko eller kredittrisiko. Banken benytter seg kun av rentesikring.

Morbank og konsern

Alle beløp er like for morbank og konsern

Til virkelig verdi over resultatet

(i hele tusen kroner)

	2016			2015		
	Kontraktssum	Virkelig verdi		Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser		Eiendeler	Forpliktelser
Renteinstrumenter						
Renteswapper fastrente utlån	650 000	1 837	1 705	500 000	0	5 199
Sum renteinstrumenter	650 000	1 837	1 705	500 000	0	5 199
Sikring av innlån						
Rentebytteavtaler (inkl renteswap)	0	0	0	250 000	540	0
Sum renteinstrumenter sikring	0	0	0	250 000	540	0
Sum finansielle derivater	650 000	1 837	1 705	750 000	540	5 199

Bokført verdi av finansielle derivater er lik virkelig verdi av finansielle derivater.

Note 38 Finansielle instrumenter og motregning

Fra og med 2013 skal banken opplyse om hvilke finansielle instrumenter banken anser å oppfylle kravene til nettopføring iht. IAS 32.42, samt hvilke finansielle instrumenter man har inngått motregningsavtaler på. Begge iht. IFRS 7.13 A-F. I den finansielle oppstillingen har banken ingen finansielle instrumenter som bokføres netto. SpareBank 1 Nordvest har ikke inngått ISDA-avtaler som tillater motregning på finansielle instrumenter. Kunder som driver tradingvirksomhet henvises til SpareBank 1 SMN for utøvelse av virksomheten.

Note 39 Hendelser etter balansedagen

Det er ikke registrert vesentlige hendelser etter balansedagen som påvirker bankens regnskap.

REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i SpareBank 1 Nordvest

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert SpareBank 1 Nordvests årsregnskap som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til SpareBank 1 Nordvest per 31. desember 2016 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet SpareBank 1 Nordvest per 31. desember 2016 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2016. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

PricewaterhouseCoopers AS, Sjømannsvegen 14, NO-6008 Ålesund

T: 02316, org.no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no

Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

Sentrale forhold ved revisjonen

Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen

Verdien av utlån til kunder

Vi har fokusert på verdien av utlån til kunder fordi ledelsen benytter skjønn i vurderingen av nedskrivningsbehov. I tillegg utgjør utlån en betydelig andel av verdien av eiendeler i balansen.

Ledelsens strategi har blant annet omfattet en ambisjon om vekst i utlån. Strategien kan påvirke konsernets kapitaldekning og risikoklassifisering av utlån og verdien av utlånene. Bankens rutiner for utlån og identifisering av utlån med nedskrivningsbehov samt vurderingen av disse utlånene er sentrale og medfører bruk av skjønn. Bruken av skjønn kan både påvirke årets regnskapsmessige resultat og ha betydning for overholdelse av kapitaldekningsregelverket.

Etter regnskapsreglene skal banken på slutten av hver rapporteringsperiode vurdere om det finnes objektive indikasjoner på at et utlån har falt i verdi. Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall på utlån har inntruffet, skal nedskrivningsbeløpet beregnes som forskjellen mellom utlånets balanseførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer. Begge vurderingene involverer bruk av skjønn.

Vi har i revisjonen særlig fokusert på:

- Ledelsens prosess for identifikasjon av utlån med objektive indikasjoner på verdifall
- De forutsetninger ledelsen legger til grunn ved beregning av nedskrivningsbeløp for utlån som har objektive indikasjoner på verdifall

Vi har satt oss inn i og forstått konsernets prosesser knyttet til klassifisering av og nedskrivning av utlån til kunder. Vi undersøkte at lån var riktig klassifisert ved å lese et utvalg lånekontrakter og vurdere bankens klassifisering mot vår egen forståelse av reglene.

Vi har testet et utvalg av utlån til kunder som ikke var identifisert av ledelsen som utlån med objektive indikasjoner på verdifall. For disse utlånene gjorde vi oss opp vår egen oppfatning av hvorvidt disse utlånene hadde objektive indikasjoner på verdifall og sammenlignet med ledelsens konklusjon. Vi fant ingen ytterligere objektive indikasjoner på vesentlig verdifall i utvalget i denne testen.

For utlån der nedskrivningsbeløp var individuelt beregnet testet vi et utvalg ved å vurdere realisasjonsverdien som ledelsen hadde lagt til grunn for å underbygge beregningen av nedskrivningsbeløpet. Vi utfordret de vurderinger ledelsen hadde gjort ved å intervju kredittd medarbeidere og ledelsen. Vi sammenlignet realisasjonsverdien med ekstern dokumentasjon der dette var tilgjengelig. Resultatet av denne testingen av individuelle nedskrivninger viste at ledelsen hadde benyttet rimelige forutsetninger i beregningen av nedskrivningsbeløpene.

Der nedskrivningsbeløp var beregnet kollektivt for grupper av utlån testet vi de data og forutsetninger som ble benyttet for et utvalg grupper, samt kontrollerte at modellen beregnet nedskrivningsbeløp matematisk korrekt. Vi har sammenlignet de vesentligste forutsetningene i modellen mot vår erfaring om bransjepraksis samt vår kjennskap til de bransjene banken er eksponert mot. Resultatet av denne testingen viste at forutsetninger benyttet ved beregningen av nedskrivningsbeløpene var rimelige.

Se note 13, note 14 og note 15 til regnskapet for en beskrivelse av bankens kredittrisiko og nedskrivning av utlån til kunder.

Systemer for IT- og betalingsformidling

Vi har vektlagt dette området fordi bankens finansielle rapporteringssystemer og virksomhet er avhengig av komplekse IT-systemer. Eventuelle svakheter i automatiserte prosesser og tilhørende IT avhengige manuelle kontroller kan medføre risiko knyttet til den løpende driften av IT-systemene og risiko for feil.

Banken benytter eksterne serviceleverandører for å drifte sentrale IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene er benyttet til å evaluere design og effektivitet av og teste etablerte kontroller som skal sikre integriteten av IT- og betalingsformidlings systemene som er relevante for finansiell rapportering. Vi har gjennomgått tilsendte rapporter og vurderte mulige avvik og tiltak. I tillegg har vi gjennomført testing av tilgangskontroller til IT-systemer og arbeidsdeling der det var nødvendig av hensyn til vår revisjon.

Våre vurderinger og kontroller viser at vi kan bygge på bankens systemer for IT og betalingsformidling i vår revisjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Ålesund 14. februar 2017

PricewaterhouseCoopers AS

Oddvar Sandnes

Statsautorisert revisor

TILLITSVALGTE

Generalforsamling

Innskytervalgte:

Medlemmer:
 Ansnes, Kari
 Bjerkan, Edith – nestleder
 Eriksson, Bengt G.
 Hoem, Jan Erik
 Jansen, Sverre
 Liabø, Lars
 Mølgaard, Magnar

Varamedlemmer:
 1. Korsfur, Nina Mack
 2. Larsen, Tor
 3. Michelsen, Bjørn
 4. Oddstøl, Liv
 5. Strømsvåg, Inger

Fylkestingsvalgte:

Medlemmer:
 Vestheim, Runar
 Rokstad, Tove N
 Aure, Geir Peter
 Johansen, Jan Steinar Engeli
 Garshol, Knut
 Haugan, Linda

Varamedlemmer:
 1. Belden, Mette
 2. Rognskog, Ola
 3. Hoem, Line
 4. Kalvøy, Steve Runar
 5. Tvestad, Odd Sigbjørn
 6. Soleim, Vetle Wang

Funksjonæervalgte:

Medlemmer:
 Gustad, Ole
 Hvitsand, Hilde Sofie
 Lisberg, Randi Gaarden
 Rød, Bjørn
 Svoren, Leif
 Ulseth, Åse Kristin

Varamedlemmer:
 1. Johansen, Arild
 2. Solhaug, Øyvind
 3. Rødal, Jorunn Hoås
 4. Mellemsæther, Hans

Egenkapitalbevisiere:

Medlemmer:
 Engdahl, Ellen
 Løseth, Lars
 Ohr, Erik
 Røsand, Roald - leder
 Sylte, Inger Nisja

Varamedlemmer:
 1. Aasgård, Trond
 2. Sørvik, Ole Morten
 3. Dyrnes, Tore

Styret

Backer, Lars Georg - leder
 Røe, Nanna Eriksen - nestleder
 Langøy, Gerd Marit - medlem
 Nekstad, Vegard - medlem
 Wiik, Runar - medlem
 Ervik, Gunnar Arne - medlem
 Lisberg, Randi Gaarden - ansattes medlem

Styrets varamedlemmer:
 1. Jensen, Ranveig Eikrem
 2. Pettersen, Ole Kristian
 3. Holsen, Cecilie Hoseth
 4. Kruse, Yngve

Ansattes varamedlemmer:
 1. Rød, Bjørn - fast møtende
 2. Hestvik, Leif Johan

Verdiskaperprisen ble delt ut for første gang i 2006. Årlig total premiepott har vært kr. 300.000 hvorav kr. 250.000 har blitt tildelt vinneren og resterende på fordeling blant øvrige finalister. I 2009/2010 ble prisen slått sammen og delt ut i forbindelse med bankens 175 års-jubileum. I 2016 ble 10-årets verdiskapere tildelt Verdiskaperprisen, en vinner innen kultur og en innen næringslivet. I tillegg ble den første Knudtzons Ærespris delt ut dette året. Mer om prisen på verdiskaperen.no.

Følgende har mottatt Verdiskaperprisen:

2006	NORDIC LIGHT FOTOFESTIVAL
2007	GLASSFORUM AS
2008	NORWAY EVENTS
2010	GUDMUND KÅRVATN
2011	RINDALSLIST AS
2012	KRISTANSUND BALLKLUBB- KBK
2013	TINGVOLLOST AS
2014	LANULLVA AS
2015	STORVIK AQUA AS
2016	OPERAEN I KRISTIANSUND VESTBASE AS LARS LØSETH, KNUDTZONS ÆRESPRIS

Prisvinnere fra 2016: Fra venstre: Lars Løseth, Line Lønning Andresen (Operaen i Kristiansund), Alf Dahl (Vestbase)